

La integració dels usos de la tecnologia digital de les persones adultes dins la seva activitat formativa a la universitat

Xavier Mas Garcia

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement- NoComercial – Compartir Igual 3.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento - NoComercial – Compartir Igual 3.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0. Spain License.**

Universitat de Barcelona

La integració dels usos de la tecnologia digital de les persones adultes dins la seva activitat formativa a la universitat

Xavier Mas Garcia

Dirigida per la Dra. Begoña Gros Salvat

Tutora: Dra. Anna Forés Miravalles (Departament de Didàctica i Organització Educativa)

Programa Educació i Societat

Llegida el 24 de novembre de 2014

Finalitat de l'entrevista i marc d'aplicació

Aquesta entrevista forma part d'un projecte d'investigació sobre l'aprenentatge informal que té lloc a la Xarxa i el seu potencial en relació a la seva aplicació en contextos educatius formals. El propòsit d'aquesta recerca és la identificació de patrons i estratègies útils per a ser aplicats en la pràctica educativa en l'àmbit de l'educació superior en línia.

A la vegada, aquest projecte correspon al contingut de la tesi doctoral: "L'aprenentatge informal a la xarxa: una proposta per a la integració d'experiències formatives en educació superior"¹.

L'entrevista que et proposem dur a terme forma part d'una primera fase de la recerca que consisteix en l'elaboració de les "històries de vida digital", de tres persones experimentades seleccionades per la seva vinculació amb les TIC i la seva aplicació en educació.

Participació

Orientació i durada

El resultat de l'entrevista serà l'elaboració de **tres històries de vida o estudis de cas breus sobre l'experiència digital dels participants** des d'un punt de vista personal. No es tracta, doncs, d'una entrevista orientada a obtenir el coneixement expert dels entrevistats, sinó la seva experiència de desenvolupament del seu univers digital, i la seva vivència en la dimensió virtual.

L'entrevista tindrà una **durada aproximada de 50'**.

Condicions de participació

La sessió serà **enregistrada** en format àudio.

Un cop elaborats els casos, **els participants en revisaran el contingut** amb la finalitat d'esmenar-ne possibles interpretacions errònies, dades inexactes, atribucions incorrectes i altres errades que es puguin haver produït.

L'entrevista **serà anònima**, no sent pública en cap moment, la identitat dels entrevistats.

¹ Tesi doctoral de Xavier Mas i dirigida per la Dra. Begoña Gros des de l'eLearn Center de la Universitat Oberta de Catalunya, actualment en fase de desenvolupament; inscrita en el Departament de Didàctica i Organització Educativa (DOE) de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona.

Utilització dels resultats

El resultat d'aquesta entrevista (les dades analitzades i els casos), constituirà material per a l'elaboració del **projecte de recerca** del que forma part, de la **tesi doctoral** esmentada i de les **publicacions i obres derivades**.

Informació complementària

Els entrevistats facilitaran una fitxa on hi constaran **dades personals bàsiques** (edat, gènere, activitat actual, etc.) així com també un **breu currículum vitae** que servirà per a elaborar una descripció bàsica del seu perfil. Aquestes dades formaran part de la investigació i només es faran públiques en informes, articles o altres textos publicats de forma anònima i associades a un perfil genèric.

Amb la mateixa finalitat es demanarà als entrevistats les URL o perfils públics de les **xarxes o espais personals** que formin part del seu entorn digital.

Dades personals

Any de naixement
Gènere
Formació acadèmica
Professió
Activitat actual
Activitats durant els darrers 5 anys
Anys de vinculació amb l'activitat educativa
Anys d'experiència a la xarxa (edat primer contacte amb Internet)
Espais web i/o perfils públics (blocs, pàgines personals, perfils de xarxes socials, etc.)

Pauta

Temps aproximat: 50'

Àmbit 1: L'activitat digital a la vida diària
Fes la descripció d'un dia qualsevol (seqüència). Què fas en cada moment (activitat, eines i dispositius utilitzats).
Àmbit 2: L'univers digital
Quins àmbits (laboral, professional, familiar, social, lúdic, comunitari, interessos personals, altres) de la teva vida estan fora de la teva experiència digital? [ò bé:] En quins àmbits de la teva vida situaries la teva experiència digital? En quin d'ells situaries el focus? Es relacionen o hi treballes aïlladament? En tot això, on situaries l'aprenentatge?
Àmbit 3: La història digital
Quin va ser el teu primer ordinador? Quan vas descobrir Internet? Com has arribat fins aquí? Què és nou i què és vell per tu?

Àmbit 4: La gestió del coneixement

Quin tipus de contingut busques a la xarxa?

Per a què l'utilitzes? Com l'utilitzes? Què fas amb ell?

Sempre el valides? Com ho fas?

Què tenen a veure els altres usuaris i usuàries amb el contingut que utilitzes?

Què hi tenen a veure els dispositius i les eines que fas servir?

Trobes coneixement a la xarxa? Quan i com?

Àmbit 5: La dimensió social

Què és el que més valores de la teva relació amb altres usuaris o usuàries?

Què fas sol/a i què fas amb altra gent?

Segueixes algú (no només ser-ne seguidor) a través d'algun mitjà (Twitter, Facebook, blocs)? Per què? Per què creus que algú es pot fer seguidor teu?

Què implica per tu el fet de publicar? Per què ho fas? Què en treus?

Àmbit 6: L'aprenentatge a la xarxa

Digues les tres darreres coses que has après a través a través de la Xarxa (fora d'un entorn formatiu). Les volies aprendre prèviament? Sempre planifiques allò que vols aprendre? Com les has après?

Quina és la teva aportació a la xarxa? Com es duu a terme?

Què és el que t'ha resultat més útil quan has après alguna cosa a través de la Xarxa?

Cuestionario sobre los usos digitales de los estudiantes universitarios

El marco de aplicación de este cuestionario es un estudio sobre el acceso y el uso de la tecnología digital de los estudiantes universitarios. Los objetivos de esta investigación son identificar qué tecnologías (dispositivos, aplicaciones, herramientas, entornos, etc.) son más utilizadas por este colectivo y qué usos son los más comunes, así como también conocer su percepción acerca del propio dominio de la tecnología y de la utilidad de sus diferentes usos para el aprendizaje, en un contexto de educación superior en línea.

Para su elaboración se ha tomado como base el instrumento *Experience with Technology Questionnaire* utilizado en el marco del proyecto de investigación *Educating the Net Generation*^[1] de la University of Melbourne, la University of Wollongong, y la Charles Sturt University^[2], adaptándolo a los objetivos y al contexto de aplicación de la presente investigación, y al actual grado de desarrollo de las TIC teniendo en cuenta los avances tecnológicos más recientes y las convenciones de uso vigentes en la Red.

Este cuestionario forma parte de la investigación en curso “El aprendizaje informal en la Red: una propuesta para la integración de experiencias formativas en educación superior” vinculada al [eLearn Center](#) de la UOC y correspondiente al proyecto de Tesis Doctoral de [Xavier Mas](#) inscrito en el Departamento de Didáctica y Organización Educativa de la Universitat de Barcelona.

Acceso al cuestionario online:

<http://www.innovauoc.org/limesurvey/index.php?sid=56385&lang=es>

[1] Ver <http://www.netgen.unimelb.edu.au>

[2] Kennedy, G., Dalgarno, B., Gray, K., Judd, T., Waycott, J., Bennett, S., Maton, K., Krause, K., Bishop, A., Chang, R. & Churchward, A. (2007). The net generation are not big users of Web 2.0 technologies: Preliminary findings. In R. Atkinson, C. Mcbeath, A. Soong Swee Kit & C. Cheers (Eds.) *Proceedings of ASCILITE Singapore 2007: ICT: Providing Choices for Learners and Learning*. (pp. 517-525). Australia: ASCILITE.

1.0 Información personal

1. Fecha de nacimiento	[Campo de texto dia-mes-año]
2. Sexo	[Selección: Femenino, Masculino]
3. ¿En qué programa estás matriculado/da?	[Selección: lista con todos los programas de grado ofrecidos por la UOC el curso 2011-2012; más opción "otro"]
4. Indica por favor el nombre del programa en el que estás matriculado/da	[Campo de texto; pregunta condicional si respuesta anterior ="otro"]
5. ¿En qué curso realizaste tu primera matrícula en la universidad?	[Selección lista: 2011-12, 2010-11, 2009-10, 2008-09, Anterior]
6. ¿Es esta tu primera experiencia de formación <i>online</i> ?	[Selección: Sí, No]
7. ¿Compaginas tus estudios con algún tipo de actividad profesional y/o voluntaria?	[Selección: Sí, No]
8. Por favor, indica cuál:	[Campo de texto; pregunta condicional si respuesta anterior ="Sí"]

2.0 Uso y dominio de la tecnología

La siguiente lista muestra diferentes formas de utilizar las tecnologías de la Información y la comunicación.

Indica por favor:

1. Con qué frecuencia mediana has usado la tecnología en cada una de las formas indicadas durante el último año.
2. Cuál consideras que es tu nivel de capacitación respecto el uso de la tecnología en cada una de las formas indicadas.

9. Uso y dominio de la tecnología en la producción multimedia

Formas en las que la tecnología puede ser usada	FRECUENCIA					CAPACITACIÓN				
	No utilizada	Menos de una vez al mes	Varias veces al mes	Varias veces por semana	Varias veces al día	Nada capacitado/a	Poco capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Bastante capacitado/a	Muy capacitado/a
Utilizar un ordenador para gestionar y manipular fotografías digitales (p. ej. utilizando iPhoto, Dig. Image).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar un ordenador para crear o editar audio y vídeo (p. ej. iMovie, Movie Maker).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar una aplicación web para gestionar y manipular imágenes digitales (p. ej. Picasa, Flickr)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil para hacer fotografías o grabar vídeos.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o smartphone para manipular imágenes digitales (p. ej. APP de retoque fotográfico).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Uso y dominio de la tecnología en el consumo audiovisual y lúdico

Formas en las que la tecnología puede ser usada	FRECUENCIA					CAPACITACIÓN				
	No utilizada	Menos de una vez al mes	Varias veces al mes	Varias veces por semana	Varias veces al día	Nada capacitado/a	Poco capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Bastante capacitado/a	Muy capacitado/a
Utilizar un ordenador o una consola para jugar a videojuegos.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar una Internet/web o una red local para jugar a juegos en red.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para descargar y/o compartir música, videos, películas, etc., a través de repositorios y redes P2P (p. ej. Emule, BitTorrent, Ares).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para escuchar música y grabaciones de audio (p. ej. vía audio streaming, iTunes, Spotify).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para visualizar películas y programas o series de TV.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para descargar podcasts (p. ej. Juice, iTunes).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Usar el teléfono móvil o smartphone como reproductor MP3.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono, smartphone u otro dispositivo móvil para descargar música y vídeos.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono, smartphone u otro dispositivo móvil para visualizar películas, y otros programas o series de TV.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Uso y dominio de la tecnología en la productividad y la organización personal

Formas en las que la tecnología puede ser usada	FRECUENCIA					CAPACITACIÓN				
	No utilizada	Menos de una vez al mes	Varias veces al mes	Varias veces por semana	Varias veces al día	Nada capacitado/a	Poco capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Bastante capacitado/a	Muy capacitado/a
Utilizar un ordenador de mano (p. ej. una PDA) como organizador personal (p. ej. agenda, contactos).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para acceder a la propia cuenta de email para enviar y recibir mensajes, y gestionar el correo el calendario y la agenda de contactos.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para elaborar y almacenar documentos mediante aplicaciones o sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOS, Box).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para realizar trabajo colaborativo mediante aplicaciones o sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOS).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el navegador web para gestionar aplicaciones, contenidos y servicios en línea, mediante la instalación de complementos (p. ej. Google Toolbar, Delicious Bookmarks, Yonoo, TwitterBar).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para compartir o elaborar documentos mediante aplicaciones en línea (p. ej. Google Docs).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Uso y dominio de la tecnología en la navegación y acceso a información

Formas en las que la tecnología puede ser usada	FRECUENCIA					CAPACITACIÓN				
	No Utilizada	Menos de una vez al mes	Varias veces al mes	Varias veces por semana	Varias veces al día	Nada capacitado/a	Poco capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Bastante capacitado/a	Muy capacitado/a
Utilizar la web para obtener información específica a través de buscadores generales o especializados (p. ej. Google, Yahoo, Google Scholar, Softonic, Librophile, etc.).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para buscar información de referencia con la finalidad de aprender en sitios específicos para ello (p. ej. diccionarios en línea, Wikipedia, portales educativos).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para navegar por información general, consultar medios de comunicación y otras actividades de ocio (p. ej. noticias, vacaciones, horarios de eventos, etc.).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para comprar o vender cosas, realizar gestiones bancarias, pagar recibos o acceder a otros servicios (p. ej. eBay, Amazon, ING, eDreams, etc.).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para leer RSS feeds (p. ej. feeds de noticias).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para navegar por la web y acceder a información o servicios.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para seguir la publicación de contenidos en tiempo real (p. ej. RSS, canales de noticias).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para acceder a información geolocalizada (p. ej. GPS, Layar, Google Maps).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Uso y dominio de la tecnología en la comunicación

Formas en las que la tecnología puede ser usada	FRECUENCIA					CAPACITACIÓN				
	No Utilizada	Menos de una vez al mes	Varias veces al mes	Varias veces por semana	Varias veces al día	Nada capacitado/a	Poco capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Bastante capacitado/a	Muy capacitado/a
Utilizar la web/internet para mensajería instantánea/chat (p. ej. Messenger, Yahoo, ICQ, Google Talk).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para realizar chats de voz (p. ej. VoIP mediante Skype o Google talk).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web cam para realizar vídeollamadas o videoconferencias (p. ej. Skype).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil para realizar llamadas, mensajes de texto (SMS) o enviar imágenes a otras personas (MMS).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o smartphone para mensajería instantánea/chat (p. ej. Messenger, Google Talk).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono, smartphone u otro dispositivo móvil para realizar chats de voz o vídeollamadas (p. ej. Skype u otras APP).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Uso y dominio de la tecnología en la publicación y web social

Formas en las que la tecnología puede ser usada	FRECUENCIA					CAPACITACIÓN				
	No utilizada	Menos de una vez al mes	Varias veces al mes	Varias veces por semana	Varias veces al día	Nada capacitado/a	Poco capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Bastante capacitado/a	Muy capacitado/a
Utilizar la web para leer blogs de otras personas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para acceder a imágenes publicadas por otras personas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para ver videos publicados por otras personas (p. ej. YouTube, Vimeo).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para realizar comentarios sobre posts, imágenes o videos publicados por otras personas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web como miembro y usuario de una red social (Facebook).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar distintas redes sociales con fines diferentes (p. ej. Facebook, LinkedIn, Google +, redes dedicadas tipo Ning)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para obtener información de referencia con la finalidad de aprender a través de las aportaciones publicadas por otros usuarios/as en sus redes y espacios respectivos (p. ej. Buzz, Twitter, blogs, redes sociales).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para configurar y mantener un website (Google Sites, Ning, Wordpress, HTML, Moodle, etc.).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para mantener el propio blog.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para publicar microposts y seguir la publicación de otros usuarios/as (Twitter, Google Buzz).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para compartir fotografías (p. ej. Flickr, Picasa).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para compartir videos (p. ej. YouTube, Vimeo).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar marcadores sociales (p. ej. Delicious).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar la web para publicar podcasts (p. ej. Podifier, Podcaster, PodProducer).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para participar en redes sociales (Facebook, Google +, LinkedIn).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para publicar contenido en tiempo real o realizar comentarios sobre contenidos de otras personas (p. ej. Twitter, posts, imágenes, videos).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3.0 Utilidad de la tecnología para el estudio

Por favor, valora del 1 al 5 la utilidad de cada uno de los siguientes usos tecnológicos para tu actividad de aprendizaje como estudiante en la universidad. Realiza ésta valoración independientemente de si tienes experiencia o no en haberlos aplicado antes para esta finalidad.

15. Utilidad de la tecnología para el estudio con relación a la producción multimedia

Por favor, seleccione la respuesta apropiada para cada concepto:	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Gestionar, editar o crear imágenes digitales (p. ej. utilizando iPhoto, Photoshop, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Gestionar, editar o crear vídeos digitales (p. ej. utilizando iMovie, Movie Maker, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

16. Utilidad de la tecnología para el estudio con relación al consumo audiovisual y lúdico

Por favor, seleccione la respuesta apropiada para cada concepto:	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Descargar y compartir archivos de audio y video digital (p. ej. repositorios y programas P2P, BitTorrent, eMule, LimeWire, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Subscribirse a un de Podcast de audio o video.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Escuchar archivos de audio digital.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Visionar películas, programas de TV u otras producciones audiovisuales.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Jugar a videojuegos.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

17. Utilidad de la tecnología para el estudio con relación a la comunicación

Por favor, seleccione la respuesta apropiada para cada concepto:	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Comunicarse mediante chat o mensajería instantánea (Google Talk, Messenger, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Comunicarse mediante chat de voz (p. ej. VoIP utilizando Skype, Google Talk, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Comunicarse mediante vídeollamada (p. ej. utilizando Skype, Google Talk, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Realizar audioconferencias o videoconferencias (conversaciones entre varios interlocutores).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

18. Utilidad de la tecnología para el estudio con relación a la productividad y organización personal

Por favor, seleccione la respuesta apropiada para cada concepto:	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Elaborar, compartir y gestionar documentos mediante aplicaciones y sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOs, DropBox, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Disponer de una cuenta integrada de correo electrónico, calendario y agenda de contactos.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Trabajar colaborativamente con otros estudiantes compartiendo documentos mediante aplicaciones y sistemas operativos en línea, con el apoyo de herramientas de comunicación.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

19. Utilidad de la tecnología para el estudio con relación a la navegación y acceso a información

Por favor, selecciona la respuesta apropiada para cada concepto:	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Buscar y consultar información en la web a través de buscadores y portales generales o especializados (p. ej. Google, Yahoo, Google Scholar, Wikipedia, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Estar suscrito a un canal RSS.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Acceder a través de la red a servicios complementarios (adquisición de productos, realización de reservas, descarga de software, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

20. Utilidad de la tecnología para el estudio con relación a la publicación y web social

Por favor, selecciona la respuesta apropiada para cada concepto	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Acceder a contenido (textos, imágenes, vídeos, presentaciones, etc.) publicado por otras personas y realizar comentarios (p. ej. blogs, YouTube, Vimeo, Picasa, Flickr, SlideShare, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Publicar y compartir contenido propio en la red a través herramientas sociales (p. ej. blogs, YouTube, Vimeo, Picasa, Flickr, SlideShare, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Participar en un servicio de microblogging publicando tweets y siguiendo a otros usuarios (p. ej. Twitter, Buzz, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Utilizar y compartir marcadores sociales (p. ej. Delicious)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Contribuir a la creación y publicación colaborativa de contenido a través de una Wiki.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Participar activamente en redes sociales, mostrando el perfil personal, publicando comentarios, creando grupos y compartiendo contenido e información (p. ej. Facebook, Tuenti, Myspace, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

21. Valora la utilidad que podría tener utilizar un smartphone u otro dispositivo con acceso a Internet móvil 3G, 4G y Wiffi (p. ej. iPhone o teléfonos con SO Android, iPod Touch, iPad, PsP PC ultra-mobile, etc.) en cada uno de los siguientes usos tecnológicos para tu actividad de aprendizaje como estudiante en la universidad. Realiza esta valoración independientemente de si tienes experiencia o no en haberlos aplicado antes para esta finalidad.

Por favor, selecciona la respuesta apropiada para cada concepto	Ninguna utilidad	Mucha utilidad
Generar, editar y compartir imágenes o videos digitales.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Descargar y visualizar películas y programas de TV, videos digitales y archivos de audio.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Gestionar la cuenta de correo electrónico, la agenda de contactos y el calendario.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Compartir y trabajar colaborativamente en documentos mediante aplicaciones en línea (p. ej. Google Docs, Box, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Navegar por la web, obtener información específica a través de buscadores o acceder a servicios en línea.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Seguir la publicación de contenidos mediante subscripción a canales RSS o Podcast.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Acceder a servicios en línea a través del navegador o APP específicas (p. ej., tramites, compra de productos, acceso a biblioteca, acceso a bases de datos o publicaciones electrónicas, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Acceder a información geolocalizada (p. ej. GPS, Layar, Google Maps).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Enviar y recibir mensajes SMS o MMS.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Realizar chats de texto, de voz, o videollamadas.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Realizar videoconferencias o llamadas de voz multiusuario.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Participar en redes sociales.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Publicar contenido en tiempo real y acceder o realizar comentarios sobre contenidos publicados por otras personas (p. ej. Twitter, posts de blogs, imágenes y videos, etc.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

4.0. Otros usos de utilidad para el estudio

22. Según tu opinión, indica por favor tres maneras en que las tecnologías que tu usas en tu vida diaria, podrían ser útiles para tus estudios.

1. [campo de texto]
2. [campo de texto]
3. [campo de texto]

Transcripció de l'entrevista a la Montse

Barcelona, 05 octubre 2010. Durada: 48 min.

XM: *Començarem parlant sobre la teva experiència digital en general. Primer, descrivint un dia qualsevol que tu vius a la xarxa, què fas, quines accions fas, quins dispositius utilitzes....*

M: Vols que t'ho expliqui?

XM: *M'ho pots explicar i després m'expliques també quin és el teu univers digital.*

M: T'explico un dia normal a la xarxa. Jo em llevo a les 6:00 i baixo a fer el cafè abans de dutxar-me; i el primer que faig –tinc un iPhone– és engegar Twitter, Facebook, el lector de RSS dels sindicats que tinc, i després miro les notícies de l'Avui i del 3/24. Això mentre faig el primer cafè, una repassada ràpida. Després em dutxo. Fins que baixo a la feina; a la feina, nosaltres treballem a través d'Internet, i quan engegues l'ordinador, el primer que engegues és el correu electrònic, perquè és on tindràs les qüestions que solucionar per la feina, i després engegues el navegador, que jo engego a quatre pestanyes. Una és de d'institució on treballo, que a vegades entrem en el campus virtual i treballem sobre la nostra web, una altra és el lector de sindicats, el correu electrònic de Google, que és on tinc les altres qüestions que no estan relacionades amb la feina o d'altres coses, i després, de normal tinc una altra pestanya on hi ha una de les meves webs personals. Treballem tot el dia sobre la xarxa, en el navegador tinc el plug-in del Twitter, i de tant en tant vas a treure el cap al Facebook a veure si hi alguna cosa nova. Si algú t'ha enviat un correu amb alguna cosa nova per alguna d'aquestes xarxes, doncs vas a atendre-ho o contestar-ho, i a fer el que convingui. Una mica és això. Durant el dia és així i, al final del dia, acabem probablement al sofà revisant els últims sindicats que han entrat –perquè si te'ls deixes massa estona no ets capaç d'assumir-los tots– i revisant els últims tweets que llegeixes, aleshores sempre marques quan llegeixes els *tweets* o sindicats, o qualsevol cosa. Sempre hi ha aquella notícia que t'agrada i la comparteixes, aquella altra que te la marques per recordar-te-la, perquè a vegades ho mires a l'iPhone i penses, “això t'ho hauries de mirar a l'ordinador per ampliar-ho perquè t'interessa”, i ho marques, ho comparteixes... No se si t'explico més o menys el que faig a la xarxa.

XM: *Sí, per aquí va la cosa.*

M: És a dir, tot el dia connectats.

XM: *Molt bé. Aleshores, a partir d'aquí, el teu univers digital, com el definiries? Amb l'univers vull dir tot l'entorn global, des de la teva part més nuclear –o sigui des de la part més personal i més individual– fins a la part més externa de tu. Com és el teu univers digital?*

M: Jo crec que tinc més d'un univers digital, però vaja... Jo tinc un univers digital que és professional, o que te més relació amb la professionalitat, sobretot amb la formació *online* i els temes més educatius, que són els que treballem i que comparteixes. Després tinc un univers més personal, que intento tenir-lo separat del professional, que és on en lloc d'actuar amb el

meu nom, doncs tinc un pseudònim, i on expresso les coses més personals. Aleshores, a nivell d'univers digital, és un univers que... no sento, no m'entra en el meu propi univers i jo no entro en el seu. Estan allà, el vaig a veure quan vull, en forma part però en aquests moments una mica de resquitllada, no estic en plena efervescència, sinó que els veig veure passar. Si tinc alguna cosa la comparteixo, però no formo part d'aquest nucli que es belluga moltíssim, sinó que m'ho estic mirant una mica més des de la barrera, perquè estic en un moment que estic bastant col·lapsada de feina, i no puc dedicar massa temps a totes aquestes coses.

Jo crec que l'univers digital forma part de mi, i ara ja estic aprenent a desconnectar els caps de setmana, que fins ara no ho feia. Ara puc anar-me'n dos dies i desconnectar –mòbil inclòs– i no m'angoixo, al contrari, em sento molt feliç de tenir un univers del que en formes part però que no t'envaeix. Però sí que m'interessa formar-ne part i m'interessa compartir-hi coses, perquè sempre hi estic aprenent moltes coses. Hi ha moltes coses per aprendre i compartir i moltes coses per descobrir –de tots els àmbits, eh!–.

No ho sé si et responc o no et responc... i després –ja et dic– tinc un univers més personal a la xarxa, que no és un univers que substitueixi les meves relacions personals, perquè aquestes les tinc i m'agrada molt cuidar-les. De fet, un gran gruix dels correus electrònics que responc diàriament són de gent amb les que tenim relacions especials. Però sí que és un lloc que... bé, suposo que abans la gent teníem “mi diario” i ara en lloc de tenir “mi diario”, doncs fem un blog. I expliquem batalletes en el blog i després, arrel d'això, tens un univers de gent que et segueix el blog, que no saben ben bé qui ets tu, que tu no saps quin són ells –tret d'alguns amb qui t'has vist– i que comparteixes aquests sentiments o entorn més personal, no? Un entorn que et permet expressar coses que en el teu dia a dia no expressaries, almenys, a la gent que tens al voltant de la feina, perquè no ens ensenyem del tot. No cal ensenyar-se del tot a la feina, però que –bé– suposo que també tens el neguit de compartir-ho amb algú i de treure-ho...

XM: *Tu ara m'has explicat com és un dia teu a la xarxa. Has reflexionat en veu alta sobre el teu univers digital i has identificat que hi havia dos universos, has fet valoracions... Però com va començar tot això? O sigui –per exemple–, quin va ser el teu primer ordinador? Perquè quan tu vas néixer Internet no existia, i pel que fa als ordinadors, hi havia el HAL de la pel·lícula 2001, i no sabíem ben bé com acabaria tot això...*

M: El primer ordinador que vaig tenir va ser un Spectrum, que era... –jo què tenia, 22 anys?– no ho sé, ja no me'n recordo. Van ser els primers ordinadors que van sortir, amb unes tecles on a cadascuna hi havia una instrucció per programar en un llenguatge que es deia Basic –que no sé si existeix encara–, però que a mi em va fer gràcia de seguida. I em vaig apuntar en un curs i vaig arribar a programar-hi coses, amb el Basic. Molt xulo! Aleshores, aquell era un moment en què jo estava treballant en l'empresa familiar. Una mica feia la gerència de l'empresa familiar. Bé, vaig veure que l'ordinador era una eina bona per fer una gestió com a mínim econòmica, no et dic fiscal perquè era molt complicada, però si a nivell de facturació i tot això. I vaig enredar al meu pare, que era el *jefe* de l'empresa, perquè comprés un ordinador, i vam comprar un IBM XT, un PC immens, amb la pantalla verda, i les tecles fluorescents... Ens va costar una fortuna i –be– vam posar un programa de facturació i una

base de dades per codificar tot el material de l'empresa. I allà vam començar, vam començar a fer servir els ordinadors. Després vaig fer un salt. Mentre a l'empresa encara treballàvem amb la pantalla verda, van començar a sortir d'altres tipus d'ordinadors. El meu home era dissenyador gràfic i treballaven amb Mac, i vam comprar un Mac per casa. Una cosa petitona, un LC, i vam començar a treballar amb el Mac. Vaig fer tota la carrera amb el Mac. Mentre feia la carrera vaig entrar a treballar a l'escola pública del meu poble i com que jo era una *pirada* dels ordinadors, deien...

XM: *Perdona, de quin any?*

M: Això... Estem parlant del... entre el 90-95, el 94 podem estar parlant que tenia el Mac a casa... Vaig entrar a l'escola i em vam posar de *profe* d'informàtica, perquè allà tenien una instal·lació que els hi havia pagat l'associació de pares, i allà tenien el Windows, i vaig haver d'aprendre el Windows i –sí, sí– de mica en mica et vas emocionant amb el tema aquest dels ordinadors i de les coses que es poden fer. Els hi ensenyaves als nanos, amb qui al principi treballàvem molt sobre els processadors de text; després de seguida va sortir això del Clic. I bé, vam estar molts anys a l'escola treballant, introduint els nanos a la xarxa, que era un handicap perquè –bé–, igual que ara, si no saben més que tu... però jo m'ho passava molt bé i compartíem moltes coses. I vaig estar treballant a l'escola ben bé fins el 2003-2004, que els hi portava... a més de les classes d'informàtica, els hi vaig acabant portant tota la xarxa informàtica de l'escola, la secretaria... I després –no se quina llei va entrar– hi havia d'haver un dels *profes* estables –jo era externa– que portés la secció d'informàtica, però bé. Després vaig continuar ajudant, i vam fer la web, fins el 2003-2004 que vaig deixar l'empresa familiar. Jo havia acabat la carrera i el món de l'educació em tirava moltíssim. Encara estava fent la gerència de l'empresa familiar, però ja no em tirava, i em va sortir l'oportunitat d'anar a treballar a una ONG [internacional] que posava seu a Barcelona, i em van oferir dirigir la seu de Barcelona amb un programa de e-learning solidari amb sudamèrica. Això va sortir arrel de què a la UOC –jo havia entrat a la UOC en aquests moments i estava relacionada amb la UOC–. A UOC cooperació havien demanat un voluntari per portar endavant aquest projecte i em vaig presentar, i com que jo ja venia... em sembla que t'estic embolicant d'anys, oi? Igual hauria de fer tota la cronologia...

XM: *No, no, ja em donaràs el currículum, i si jo necessito organitzar una mica això amb una mica de cronograma ja ho faré, i com que tu ho acabaràs validant, no passa res.*

M: *Vale.* Ho dic perquè paral·lelament que jo treballava a l'escola ensenyant informàtica als nanos, va sortir el projecte d'Aula Oberta –*vale?*–, que estava associat a la Universitat Oberta, i jo el vaig trobar súper interessant perquè oferien un curs de desenvolupament i aprenentatge durant l'edat escolar, que combinava la psicologia o la pedagogia –a mi m'agradava l'educació– amb les noves tecnologies –jo estava ensenyant informàtica–, i em vaig apuntar. Va ser la meua primera experiència de formació a la virtualitat com estudiant. M'ho vaig passar genial, vaig disfrutar moltíssim, vaig aprendre molt i, a sobre, vaig fer amics i amigues que encara tinc. A partir d'allà, quan vaig acabar Aula Oberta em vaig matricular a la llicenciatura de psicopedagogia a la UOC i, paral·lelament, vaig veure el Postgrau de Disseny de Materials Didàctics Multimèdia per a Entorns Virtuals d'Aprenentatge. M'agradava molt tot el que era la

formació en l'entorn virtual, i les comunitats virtuals i les relacions que s'establien, i vaig fer un salt. Em vaig apuntar a aquest postgrau, que vaig disfrutar moltíssim, i hi vaig aprendre moltíssimes coses, bé tu ja ho saps que eres el *profe*. Quan vaig acabar em van oferir si volia ser professora del postgrau. Aquí vaig començar a treballar a Formació de Postgrau de la UOC com externa però, en les consultories de tot el que era l'àrea d'e-learning, vam entrar el curs de Tècnic de formació *online*, i vam disfrutar moltíssim –en les 7 edicions–, formant a tècnics en formació *online*.

XM: *Podríem dir que la teva aproximació i desembarcament a la xarxa va molt lligat al teu desenvolupament professional?*

M: Sí, sí. Nosaltres vam posar Internet a casa –això no t'ho he explicat– l'any 97. Teníem un veí pirat pels ordinadors, com jo, i bé, ens ho explicàvem l'un a l'altre i vam començar a sentir que havia sortit una cosa que es deia Infovía, amb què tu et connectaves a una xarxa, que no era de pagament, i que llavors a través d'Infovía, depenent de la pàgina a on anaves, et connectaves a Internet, que això sí que era de pagament, però necessitaves un mòdem... Total, que em vaig comprar un mòdem al quiosc en fascicles, un mòdem que era de la casa IBM, un 14.400 i el vaig instal·lar a l'ordinador, perquè a l'escola, a part que feia de *profe*, vam acabar posant Internet. O sigui, tot el que era l'arquitectura del *hardware* la vam aprendre a fer anar, perquè els obríem, els miràvem, i canviàvem coses i...vaig instal·lar el mòdem. Vaig trucar 30 vegades als d'IBM a veure si funcionava o no funcionava, i vaig aconseguir entrar a Infovía i després d'Infovía Internet va ser... pim-pam!

A nivell personal, el vaig estar usant durant una temporada provant el que era en aquells moments l'IRC –em sembla que es deia–, que eren com una mena de xats. Però és que eren “dialogo de besugos” i amb uns continguts així una mica... No em va acabar d'interessar el tema i ho vaig deixar. Llavors, feia servir Internet quan navegava, o buscava alguna cosa per viatjar o alguna informació. Com ara, però una mica menys perquè hi havia menys coses; i vam tirar amb aquell mòdem i la connexió d'IBM durant uns quants anys fins que em vaig matricular a la UOC, i ens la vam canviar i vam entrar amb els mòdems aquests... i sí, la meua introducció a la xarxa sí que va lligada al món professional, però potser hi va lligada perquè jo vaig voler lligar-l'hi. M'explico: a mi m'agraden els ordinadors, m'agrada la tecnologia –molt!–. Tens un Mac, tens un iPhone, tens no sé què... Jo me'n puc anar a una botiga de tecnologia i mirar-me'ls tots perquè m'interessa. M'interessen la tecnologia i l'educació, i el que vaig fer va ser fer confluïr les dues coses, perquè vaig trobar que era “lo mejor de los dos mundos” i era apassionant. I per això, bàsicament, el que jo treballo a la xarxa és feina. Però és que, clar, la feina també sóc jo. A mi m'agrada la meua feina, jo disfruto fent la meua feina, fins al punt que me'n vaig a casa i continuo treballant amb temes d'educació. Però a mi no m'ho demana ningú perquè m'agrada, saps?

I després, la part personal, doncs la fas perquè comences experimentant i després contactes amb gent, estableixes uns lligams, encara que....que trobo que son macos...

XM: Ara ja tenim una idea de com has arribat fins aquí, de tot el que tu fas amb la xarxa, amb els ordinadors, tan professional com personal, etc. Respecte a la vida anterior a tot això, o respecte els anys precedents, què es nou? Què identifies actualment com algo realment nou, i què es vell? M'explico? De la teva vida actual, que està involucrada amb la xarxa, quines coses, encara que les facis a la xarxa, les identifies com a noves –que no hi eren abans– i quines coses les identifies com a velles?

M: Jo crec que el què és nou o el que aquests moments –cada vegada menys– sentim que és nou, és aquesta sensació de xarxa, aquesta sensació que la gent es comparteix la informació. Jo crec que això és una cosa que no tenies abans de la xarxa. La gent escrivia llibres i tu anaves a les biblioteques, o pots navegar per Internet i buscar informació a les webs, però aquesta interacció tan ràpida del microblogging o les xarxes socials, això, jo trobo que és molt nou, i molt ric i molt immediat. A més a més, perquè abans –recordo al principi de treballar amb la xarxa– parlàvem de la sincronia, de “lo guai” que era l'asincronia i ara, amb el *microblogging* i aquestes coses, les coses són molt, molt síncrones, i això és la part que és més nova.

Què és vell? Jo sempre dic quan la gent em diu “és que ella fa formació *online*”, jo dic “sí, però no oblidem que abans que *online* la formació és formació, i la pedagogia és pedagogia, i això hi és de base –no sé si et responc–, és la base d'entrada. I la formació és relació entre les persones, i aquesta relació quan és presencial, la fas; quan és virtual i asíncrona, la fas; i ara –amb el que fem–, doncs ja no només tenim aquesta relació, sinó que construïm molt entre tots independentment de tenir un lloc formal on reunir-nos. Aquesta informalitat de la xarxa, i aquesta immediatesa i dinàmica jo trobo que és molt nou i molt ric. Com en tot has de triar. No sé si et responc.

XM: Hem anant tocant una sèrie de coses, ara anem a parlar una miqueta del coneixement. Quin tipus de coneixement busques a la xarxa?

M: Ai, doncs... a veure, un –i potser el més gran–, busques el coneixement de com utilitzen els diferents professionals les noves tecnologies a l'educació. Aquest és un dels focus que tinc situats al Twitter o en els elements sindicats que tinc, no? Molt, molt, veure que fa la gent en formació, què opina la gent de les eines tecnològiques, com les usen, com aquella mateixa eina l'uses de maneres diferents per aconseguir propòsits diferents... És TIC i educació. L'altre gran focus que tinc és la tecnologia, ja t'he dit que a mi m'agradava la tecnologia i, per tant, en concret em tira moltíssim tot el que es iPhone, Mac..., però la tecnologia en general em tira bastant. I després ja són focus dispersos. Tinc un... –no sé si quedarà bé per la teva entrevista–, tinc un focus centrat en el fet diferencial català i en la independència de Catalunya. M'agrada veure què es diu en relació a aquests temes perquè m'interessa. I després ja tens un altre focus més relacional, de gent amb qui normalment no et veus però t'has vist, i els tens al Facebook o al Twitter, i a vegades fas un comentari i parles amb ells, i vas mantenint aquest caliu. Això a nivell públic, xarxa social i tal, no?

Ara tinc un altre focus que és l'educació mèdica, i m'interessa què es fa en l'educació en l'àrea de salut i, sobretot, m'interessa molt com es poden potenciar les noves tecnologies en l'educació en l'àrea de la salut, perquè és un tema que –jo almenys en l'entorn que estic...– costa, està per estrenar.

XM: *És curiós, perquè t'he demanat de parlar del coneixement, i t'he preguntat quin tipus de contingut busques a la xarxa, i m'has parlat de continguts acadèmics i altres, i m'has parlat de la gent, de les xarxes. Aleshores, què és el que més valores de la teva relació amb altres usuaris?*

M: És aquesta generositat de compartir. Això ho trobo súper. I jo penso que el coneixement passa pels usuaris, i som els usuaris qui generem el coneixement i qui compartim el coneixement. El coneixement en si mateix..., bé, però ja està. Però jo crec que el coneixement passa pels usuaris i per aquesta dinàmica, i aquesta mobilitat de construcció conjunta i de compartir. Sí, és veritat, he parlat dels usuaris. És què jo tenia una frase que jo sempre feia servir en els meus cursos i que la va fer servir l'ONCE als seus anuncis –que sapiguen que és meva perquè els vaig tenir a ells, un grup de l'ONCE–. Sempre els hi deia que quan feien formació *online* darrere de cada ordinador, darrera de cada missatge, de cada activitat que fèiem a través de l'*online*, hi ha una persona, i això no ho hem d'oblidar mai. Perquè la formació és un procés entre persones i el coneixement –jo entenc– és quelcom entre persones. A mi m'agraden les persones, Xavi.

XM: *Si, però abans m'has dit que t'agradaven els dispositius. Què tenen a veure els dispositius i les eines que fas servir amb el coneixement?*

M: Són un mitjà, de fet. Qualsevol ordinador és un mitjà per accedir a aquest coneixement que compartim a la xarxa. Ara, hi ha mitjans... bé, clar és que ara ja entrem en allò del gaudir personal. A mi m'agrada veure com es belluguen, i si és una cosa que té un disseny impecable, doncs... em tira, i si és una cosa que funciona suau i de meravella, em tira. I si hi ha noves eines que et deixen fer coses diferents que fins ara no podies fer, això em tira. Les instal·lo, i les provo i valoro. I si em semblen bé me les quedo i les uso i, si no, les desinstal·lo o les trec. Però la tecnologia en definitiva es un mitjà que ens ha de permetre aquesta connexió. És un mitjà més, jo crec que la presencialitat és un mitjà més que, a sobre, no l'hem explotat del tot! I la tecnologia és un altre mitjà. La tecnologia ens permet arribar una miqueta més lluny. Amb la presencilitat jo em puc relacionar amb la gent que està a prop meu, i amb la tecnologia arribo una miqueta més lluny, i m'arriben de més lluny.

XM: *Aquesta tecnologia, t'ha fet créixer, aprendre alguna cosa o evolucionar des del punt de vista de la teva concepció del que seria l'aprenentatge? Has après alguna cosa dels dispositius? Un dispositiu, en un moment donat, t'ha ensenyat alguna cosa que si no hagués estat per aquest dispositiu no haguessis après?*

M: Com a dispositiu en “si mismo”?

XM: *Com a dispositiu, com a gadget...*

M: Com a dispositiu jo crec que sí. A vegades veus passar coses que fan “clic” i et donen idees. No sé ara posar-te cap exemple concret però, sobretot, quan penses en clau d'educació. Jo me'n recordo, al principi que van sortir els blogs i les wikis, no van sortir per aplicar-los a l'educació, però tu vas veure aquell...–no era dispositiu, eh?– ...ara estic pensant. Per exemple, un dispositiu com l'iPhone on tu et pots baixar una aplicació i instal·lar-la, i aquella aplicació la veus córrer i penses, ostres, aquesta aplicació pot servir perquè algú pugui aprendre –no ho sé

m'ho invento—, o perquè algú pugui accedir a..., i que ho puc aplicar en aquesta situació o en aquest... Jo crec que sempre vas aprenent coses. De totes les coses que veus vas agafant idees i vas construint com una mena de puzle i, un dia, aquell puzle fa “clic” i dius, “ostres això, i si ho provem?”

XM: *Això m'ho estàs dient des del punt de vista d'algú que vol provar noves coses per aplicar-les a l'educació. Però des del punt de vista de la Montse usuària d'Internet, Què em diries?*

M: Bé, aprens a buscar informació de manera diferent, penses diferent. Penses diferent perquè quan algú et diu alguna cosa ho busques a Internet, i jo crec que això és un concepte diferent de quan ho buscàvem a l'enciclopèdia, perquè quan ho buscaves a l'enciclopèdia, el que posava l'enciclopèdia tu sabies que anava a missa, i quan ho busques a Internet, tu saps que el que busques no va a missa i que has de contrastar les opinions, i has de saber seleccionar. I en aquest sentit, ens fa més desperts a l'hora de no creure'ns-ho tot, i aprens a desenvolupar unes altres estratègies... Jo me'n recordo que quan anava a l'escola el que deia el *profe* anava a missa, i me'n recordo de quan vaig començar a fer de *profe* virtual. Quan fas un debat amb els estudiants, i tu com a *profe* no opines, ells no es donen al debat fins que tu no entres i opines; com si el que tu dius fos la veritat. Jo tenia molta guerra amb els estudiants perquè sempre els deia, “d'acord, jo tinc un coneixement però no necessàriament el que jo us digui va a missa, la vostra opinió és tan vàlida com la meva”. I això és algo que hem d'anar aprenent.

I jo crec que me'n vaig d'una cosa a l'altre i no sé si centro les teves preguntes...

XM: *Tu no pateixis, que jo ja ho vaig controlant...*

M: Val, com a persones aprenem coses, aprenem no quan ens relacionem amb la màquina, sinó en el moment que la màquina serveix per a relacionar-se amb altres persones. La màquina en sí mateixa, a mi què me n'ensenyaria? Doncs segurament m'ensenyaria motricitat o atenció visual, sí, sí. És més jo, me'n recordo que els meus nanos, que juguen a aquests mons virtuals fantàstics i estupendos —que et plantejes si els deixes jugar o no—, si això els ensenya. I no sé quin dia parlàvem amb el meu home, però dèiem, la coordinació de lo visual... Aprenen coses sí, aprenen coses, però no sé. Jo sempre penso que les coses les aprens en el moment que tens una interacció més viva.

XM: *Recordes l'última cosa que has après i que no t'esperaves haver après a la xarxa? Sempre aprens el que tu busques?*

M: No, jo per exemple, quan aprenc moltes coses és —per exemple— quan algú comparteix un enllaç —però ha d'explicar de què és perquè, si no, no hi vaig—, i el vas a veure. O quan a través dels RSS t'arriba algun article d'alguna cosa i dius: ostres..., això no ho sabia!”. A vegades t'arriben articles d'educació. Jo recordo que em va agradar molt un article que parlava d'entorns virtuals personals, i era un article —no recordo de qui era, no sé si era de l'Adell...— que explicava això dels alumnes connectats i el fet de que l'estudiant... o que cada vegada més la formació ja no es donava a en entorn tancat, reglat i formal, sinó que s'havia d'esperonar als estudiants a construir els seus propis entorns virtuals d'aprenentatge. I sé que em va agradar moltíssim, em sembla que es titulava “els alumnes connectats”, i el terme em va “flipar”,

perquè jo abans quan treballava a la UOC tenia molta informació de com evolucionaven les noves tecnologies en relació a l'educació, i amb el meu canvi de lloc de treball, allà l'experta sóc jo, ningú m'ho explica, m'ho he de buscar. Per tant, quan jo vaig arribar als entorns personals d'aprenentatge –probablement aquí ja feia dies que els fèieu córrer– per mi va ser com un revulsiu, com una sorpresa descobrir que jo ja el tenia l'entorn personal, perquè jo ja estava a Twitter, a Facebook, a no sé què, i compartint coses. Però que algú hagués formalitzat aquella idea amb un concepte, amb un constructe...! I vaig pensar, “ei, és xulo”. Ja et dic, és xulo i jo necessito fer-ho perquè, si no, allà on sóc, no avançaré. Per tant jo necessito la xarxa per la meva professionalitat. Ara t'he estic explicant secrets, eh!

XM: *A la xarxa, què fas sola i què fas amb altra gent? O no és pertinent aquesta pregunta?*

M: No, faig de tot, no faig marranades ni res.... Sola escric, des de correus de feina, correus que contestes algú, contes que a mi m'agrada escriure de tant en tant de coses que sento, reflexions que tinc... Escriure articles de feina i tot això. Això és tot el que faig més sola.

Què faig amb companyia? doncs a vegades miro pelis o sèries, els meus fills són molt aficionats a mirar sèries, ells se les miren en anglès i jo, a vegades alguna pel·lícula, hi ha un lloc on no te les has de baixar, les veus *online*. A vegades xateges amb algú, a vegades el Twitter es converteix amb un xat amb què comparteixes alguna cosa. Mirem fotografies amb la meva família. Si mirem un lloc per anar de vacances o fem amb la meva família o amb algú altre, depèn de la informació que busques. I no sé, treballa, amb més gent davant de l'ordinador, qualsevol tipus de feina, des de endreçar la unitat de xarxa compartida a estar treballant amb un document o amb un projecte que estiguis treballant o construint; que això ho pots fer presencialment tots dos mirant a l'ordinador o fer-ho a través –per exemple– de Google Docs, on comparteixes el document, i el Skype. Això també ho fem. O amb el *pendrive* i cadascú a casa seva davant de l'ordinador amb el mateix document, o mirant els mateixos arxius, i estàs comentant la jugada de com va. Això també ho faig. Tinc un projecte amb un altra noia que és de fora i com que no ens podem trobar tant com voldríem, doncs fem aquestes cosses, veu i cadascú davant del seu ordinador. Faig de tot: jugo...jugo sola, veus? A què jugo?...mmm..., jugo poc, eh! Però tinc un programa, dels primers Macs que van sortir, que és *Asteroides*, i jugo poc, però em treu l'estrès.

XM: *Es molt difícil...*

M: Doncs jo sóc una experta. I si és un Windows, al solitari, i si és l'iPhone els ocellets que trenquen porquets...

XM: *Tornant al tema del coneixement i del contingut, què implica per tu el fet de publicar? O sigui, per què ho fas? Què en treus? Perquè tu publiques, abans has dit que tens uns blogs, etc.*

M: Cada espai té la seva raó de ser. A veure, publico al Twitter i el tinc bastant lligat al Facebook. Publico quan he trobat una cosa que em sembla interessant i que algú li pot interessar –“Ho trobo interessant: mireu-vos-ho, és algo que ens pot servir”–. Igual que jo aprecio molt quan la gent comparteix un recurs i me'l descobreix a mi, doncs penso que potser jo el puc descobrir a algú. Publico per això.

Sobretot a Facebook tinc l'entorn social que és un entorn de persones que no veig sovint –a part dels meus fills– i a vegades publiques una frase sobre què estàs fent perquè els altres sàpiguen més o menys el que estàs fent. Això en relació a xarxes socials i *microblogging*.

A la web publicava... –ho tinc encara i m'he de seure un dia i veure l'orientació que li vull donar– ...però la web havia de ser... Tinc un campus virtual, això no t'ho he dit, però tinc un Moodle que és propi i l'uso per desar tot aquell coneixement que jo he generat al llarg dels anys i que penso que em pot servir un altre dia per una altra cosa. De fet em serveix sempre moltíssim, em serveix com repositori del coneixement que he generat jo. I a la web intentava publicar-hi aquells trucs, aquelles coses de tecnologia que jo he descobert un dia després de matar-m'hi molt, i que els oblidava, i que no sé on guardar-los. Doncs els comparteixo a la web, i a vegades li serveix a algú altre i jo sé on trobar-los quan els busco. I compartir-los m'agrada, perquè quan jo necessito alguna cosa, de l'ordinador que no me'n surto, el primer que faig és buscar si algú ho ha explicat com solucionar-ho, i això, la meitat de les vegades et trobes que sí. El meu home volia desmuntar el seu mòbil perquè tenia pols, i dic, això busquem-ho a Internet que ho trobarem. I va dir, "si home".... I tant que ho vam trobar..! "...paso a paso y con todas las fotos". O a vegades que dius "l'iPhone s'ha penjat i no sé quin problema té", doncs busques a la xarxa. Per tant, quan he trobat una solució a la xarxa, doncs la publico, i jo sé on trobar-la.

I després publico en el blog dels fars perquè m'agraden molt els fars, i m'agrada anar-los a veure, fer fotografies, conèixer la seva història. I és una manera, de tot el material que vas generant amb aquesta afició, d'ordenar-la i tenir-la ben endreçada en algun lloc.

I publico en el blog personal quan estic molt apurada i no... tens ganes d'explotar, o fas una reflexió sobre aspectes molt més personals... Doncs el publico, perquè sé que hi ha tot un grupet de gent amb qui compartim aquestes inquietuds més personals, que hi son, i que ells les publiquen en els seus blogs, i ens fem companyia d'alguna manera. "Publicas por razones diversas", publico, a vegades, perquè s'assabenti el meu fill de Girona.

XM: *Això també, eh!*

M: Bueno, ell fa el mateix amb mi. A vegades poses missatges que –bé– l'altra gent, sí, però el de l'altre cantó l'entén molt millor, i tu saps que l'entendrà i a l'inrevés igual. Són complicitats que tens amb determinades persones a la xarxa.

XM: *Sembla que ho hem tocat tot. Fem una última pregunta. Una pregunta una mica estranya. Si jo et demanés que identifiquessis els punts forts i els punts febles de la teva experiència digital, ho consideraries què és una pregunta important?*

M: Consideraria que és una pregunta molt personal, però te la puc respondre sense cap problema, eh! Home, punts forts... home, el punt fort és que sense la xarxa jo no seria on sóc, això està claríssim, jo m'hauria quedat al meu poble, a lo millor encara treballaria a l'empresa familiar o potser hauria fet el pas i seria mestra de l'escola o de l'institut. Jo crec, que el fet d'entrar amb contacte amb les noves tecnologies i amb tot aquest món de l'e-learning i tot el coneixement que m'ha donat, m'ha permès d'alguna manera obrir i sortir. I fins tot físicament –no només figuradament a través de la part digital–, sinó que jo baixo cada dia a Barcelona, jo

tinc una feina que em fa anar per aquí i per allà, i conèixer gent d'arreu d'Europa i Marroc i això t'obre mires moltíssim. I com a persona també t'enriqueix molt més que no quedar-te tancada d'alguna manera "en el entorno" que jo estava. I aquest és el punt fort, i també és el punt feble, perquè surts, tens un altre tipus de feina, tens un altre tipus de responsabilitat, et relaciones amb altra gent i a vegades és "durillo", i a vegades penses: tan tranquil·la que estaves quan treballaves a l'empresa familiar, feies l'horari que volies, ningú t'empipava, tenies tot el temps per fer el que volguessis... no se, saps? Has perdut una mica una qualitat de vida més... jo he entrat a la "voragine" i vivint al poble seria una vida més tranquil·la. No ho sé, també ara aprecio més el que tenia en el poble, que no vaig apreciar en el seu moment. I ara ho valoro molt més, i això també és maco.

Jo ara només puc tirar endavant. Jo tinc una amiga que em diu que jo sempre faig fugides endavant. Deu ser això. Bé, estic contenta. Sí que tinc "pollós" i problemes, a vegades et canses, però és *xulo* tot el que hem après, hem viscut..., tothom a qui hem conegut..."que nos quiten lo bailao" A través de la tecnologia i de la xarxa que ens ha connectat, ostres, hem obert mires i hem conegut moltes coses, tan virtual com presencial, i això és brutal i "lo que nos queda". Bé, no sé, sóc una dona positiva.

XM: *Si vols afegir alguna cosa...*

M: Tinc la sensació que t'he embolicat una mica.

XM: *No, ho hem tocat tot amb força profunditat.*

M: Jo si vols et porto un esquema.

XM: *Això em suggereix una pregunta, això de l'estructuració... Ets més estructurada ara amb la xarxa o a l'inrevés?*

M: Ja...mira, a la xarxa sóc molt estructurada. La xarxa m'ha donat –jo crec que ja ho portava dins– una capacitat de síntesi, una capacitat d'estructurar la informació necessària perquè, és que hi ha tanta informació, que les informacions redactades m'estressarien molt. Jo necessito fer l'esquema conceptual i pim pam, saps? Ara, a la presencialitat sóc més desordenada que no ho havia estat mai... i com més gran em faig, més.

XM: *I això és perquè et fas gran, o té alguna cosa a veure la xarxa?*

M: Això és... no, això es perquè em vaig fer gran. No hi té res a veure la xarxa. Quan et fas gran dius "vamos a dar a cada cosa el valor que tiene". Abans t'estressaves per coses que no... Tenia la casa súper endreçada, pues bueno, no la tens, la culpa la té la xarxa, perquè moltes vegades, tu estàs un dissabte al matí a casa i et ve més de gust actualitzar el blog o la web que no pas posar-te a fregar. No dic que tingui la casa bruta, eh! Per la xarxa hem de ser estructuradets, perquè si no a mi em costa... en el fons, sóc molt matemàtica, i per això em deu anar bé la xarxa. A part de tot l'aspecte relacional, que cada vegada el valoro més i cada vegada més m'importen més les persones i l'univers que ens connecta a tots, jo a la xarxa sóc quadrada i matemàtica. Mira, i "me va bien"... Ja està?

XM: *Ja està.*

En destacat, fragments utilitzats en les citacions textuais utilitzades en els resultats de les entrevistes.

Transcripció de l'entrevista al Salvador

Barcelona, 25 octubre 2010. Durada: 57 min.

XM: *Comencem l'entrevista. Per a poder-nos centrar, m'agradaria que m'expliquessis la teva experiència digital, però tal com és ara. Per a això imagina't que fem una foto d'un dia qualsevol, d'un dia corrent que sigui representatiu de la teva vida digital. Es tractaria d'explicar-la des del punt de vista de quins dispositius fas servir, de per què els fas servir... de com és el teu univers digital des de la part més privada a la part més pública, etc., etc.*

S: Els instruments que faig servir són l'ordinador i el mòbil, i el que acostumo a fer cada dia és seguir el meu lector RSS, i estic molt pendent també del Twitter. Aleshores si hi ha alguna aportació interessant per part d'algú faig un *retweet*. De vegades estic amb un tema que he generat jo –i que em sembla interessant– i també a través del Twitter ho dono a conèixer. I utilitzo l'ordinador per a estar en contacte amb tots els projectes en què estic participant en aquests moments, que són uns quants. Alguns són en xarxa, per exemple, un dels projectes d'IT¹ que estem coordinant que és ER, que és de formació del professorat d'aquestes escoles –que són una xarxa de deu mil professors en aquests moments– i que nosaltres estem acompanyant a distància a través d'Internet per diferents estadis, fins que arriben a l'estadi d'autonomia –que diem–, en què d'alguna manera ja són molt autònoms a la xarxa i generen continguts. També, com que a IT estem amb molts projectes relacionats amb la geolocalització, doncs jo cada dia dedico un parell d'hores... Jo sempre dic que el vint-i-cinc per cent del meu temps el dedico a investigar, a llegir, i aleshores posar en pràctica moltes de les coses que llegeixo i a provar. Aleshores el camp de la geolocalització m'interessa moltíssim i, o bé des de l'ordinador, o bé des del mòbil, doncs faig proves. Per exemple, avui he fet proves amb un programa que es diu Everytrail que et permet fer rutes de forma automàtica i mentre fas la ruta et quedat gravat el *track* i també totes les fotografies que vas fent, i aleshores les pots compartir fàcilment. Em sembla interessant. Els caps de setmana utilitzo més aquesta part, m'agrada molt la lectura, faig moltes excursions i faig moltes proves per muntanya amb aquests estris, vull dir, itineraris de fotografies o *tracks* de GPS, etc., etc.

XM: *Això és el que tu fas en quant a la tecnologia cada dia. Però si haguéssim de fer una foto del teu univers digital, com seria aquesta foto? Es a dir, on estaries tu? Què hi hauria de tu cap dins i de tu cap enfora? Com seria?*

S: De mi cap endins, és a dir de la xarxa cap a mi, doncs a partir de les fonts d'informació que primer eren només fonts documentals i darrerament són més les persones, no? Precisament el Twitter l'he descobert fa mig any. Costa una mica entrar-hi però de seguida t'adones que pots

¹ Utilitzem "IT" per a referir-nos a la seva fundació, a la qual dedica el seu temps.

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

seguir els teus mestres. Això ha estat una revolució, perquè sense haver-te de desplaçar, poder seguir al J.A., l'A.P., o al G.S., o d'altres –això es el que estic fent ara– clar, això és una riquesa impressionant. I aquesta és la meua eina bàsica. El RSS està quedant en un segon terme. Fa un any potser et diria que els lectors aquests els feia servir molt, ara t'adones que al Twitter t'arriba tot, si no el mateix, gairebé. Després a la xarxa, en qualsevol moment, puc buscar informació. I de mi cap a la xarxa, estem dinamitzant diferents projectes. Per exemple, jo ara estic fent una prova pilot amb alguns mestres de l'AD, que estem creant un Wiki-museu, amb mestres de l'Argentina, Colòmbia, Paraguai, Portugal i d'aquí. Hem creat un espai públic i els animo a identificar, però sobretot posant l'accent que no siguin ells si no els alumnes... Diguem que una de les idees centrals de tot el que estic fent és que l'alumne ha de ser emprenedor, i per tant ha de fer coses ell i els mestres callar més, i intentar que siguin ells els que proposin, facin... Evidentment has de donar pautes i instruccions. Ara per exemple, també estem creant, a partir de la xarxa IEARN un full de ruta alternatiu a la proposta oficial davant de l'entrada d'un ordinador per alumne, perquè sembla ser que ja tothom està content de com s'estan fent les coses, i a un grup de gent i d'organitzacions –xarxes educatives catalanes i de fora– doncs veiem que això no va cap a on hauria d'anar. Hi ha una inversió molt important, d'un ordinador per alumne, i amb uns continguts que estan pensats per ser transferits també, i nosaltres apostem per un altra història. (...) I tots estàvem d'acord que si fèiem una unió de xarxes, igual que al Twitter t'adones del potencial de contactar amb les persones, les xarxes que treballen de forma col·laborativa també podem tenir més força. Aleshores vam decidir crear aquest full de ruta, però un full de ruta diferent, un full de ruta 2.0. És a dir que no sóc jo ni nosaltres els que diem “el que s'ha de fer es així”, sinó que obrirem un espai, que és una combinació de blogs que permetrà identificar “això és el que hem fet nosaltres”, identificar quins són els temes clau... una bona implementació d'aquests ordinadors o un bon aprenentatge amb les TIC. Un va molt relacionat amb les infraestructures, un altre amb les metodologies, l'altre amb els continguts, l'altre amb les comunitats de xarxes i l'altre amb l'avaluació. Aleshores, obrim un espai perquè de cadascun d'aquests apartats clau tothom pugui dir-hi la seva, o bé presentar els problemes que té, com les solucions i males pràctiques, com quines són les accions que pensem que s'haurien d'emprendre per anar descobrint entre tots aquest full de ruta..., que després cadascun tirarà per on vulgui..! Aquesta és una altra experiència que a partir de la primera setmana de novembre ja l'obrirem a xarxes no sols de Catalunya, sinó també a nivell iberoamericà. Ens sembla que pot ser interessant.

XM: *Ara anirem a aprofundir més en aspectes personals de la teva vivència. Per donar una dimensió temporal a aquest mapa, m'agradaria saber quan va començar tot això. O sigui, quina és la teva història digital? En la línia d'ampliar aquella anècdota que m'explicaves del teu primer contacte amb la xarxa, com va començar? I després, com has arribat al moment actual d'ús d'eines, de coneixement de la xarxa, d'experiència personal a la xarxa, etc.?*

S: Intentaré ser sintètic. Jo fa 25 anys estava a l'escola PR que integra al nen afectat d'H [malaltia], que són nens que no poden fer activitats violentes (...). Aleshores el claustre de professors sempre estàvem molt pendents de dissenyar, de pensar activitats perquè poguessin dur a terme els

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

alumnes sense haver de prohibir. El futbol –per exemple– els migdies, a l’hora del pati, eren moments que a vegades no tenies més remei que prohibir perquè es podien fer mal, però si tu aconseguies convidar a fer coses que els ocupessin i el interessés... Hi havia moltes històries, horta, música, teatre, i clar la informàtica també. La telemàtica jo la vaig descobrir a BR en unes jornades d’informàtica educativa que es feien un cop a l’any, amb gent de tota Espanya. Allà va venir l’introduïdor del correu electrònic a les escoles angleses, A.B., creador de la xarxa que es deia TNS. I a mi em van dir que acompanyés aquesta persona a l’aeroport perquè havia de marxar. Aleshores aquell viatge va ser molt, molt interessant, perquè em va explicar tot el que ell estava fent allà, i em va semblar sensacional. Jo era amic de G.R.², una persona molt vinculada a (...) diferents ONG, va ser president de PNG i una que es diu X. A ell li vaig veure el primer CD-ROM i me’l va deixar perquè treballéssim a l’escola quan ningú coneixia què era tot això. I em va dir “si vols, jo tinc una missatgeria electrònica, si vols pots començar a jugar a aquí”. Aleshores vaig començar, des de l’escola PR, amb algunes escoles properes que els hi vaig explicar. Jo pensava que l’interès que generaria seria molt més gran però va costar, però vam fer un primer projecte als Països Catalans, després un projecte en què fèiem intercanvi i activitats que servien... Des del projecte primer ho fèiem al migdia, després ens vam adonar que això ho podíem introduir dintre de les aules, dintre de les àrees de llengua, matemàtiques...

Això em va portar... El mateix G.R. em va convidar a un seminari que es feia a Holanda, Information Technology form Social Change, on hi havia gent de tot el món que estava treballant en aquest tema –tecnologies de la informació, xarxes...–; hi havia gent de GreenNet, Peacenet en un moment que Internet no es coneixia com ara. Hi havia interconnexió entre xarxes, però no aquesta que tenim ara global.

XM: De quan estem parlant, de començaments dels 90?

S: Abans, abans, del 87.

XM: Ufff...!

S: Sí, sí, estic dintre de la història d’Internet a Catalunya, que va fer l’Andreu Veà, jo estic dintre d’aquests pioners a la xarxa.

Aleshores, jo allà vaig presentar el que estava fent. No sé si hi havia algú més d’educació en aquesta trobada però –bé– algú americà va prendre nota de mi i mig any més tard rebo un correu, en que estaven molt interessats en fer un intercanvi, i si volia participar en un intercanvi de vuit escoles de Nova York i vuit escoles d’aquí, i vaig dir que sí. Aleshores vam estar treballant amb aquestes vuit escoles i poc després em van convidar a anar als Estats Units. Jo no sabia exactament a què. Primer jo volia visitar aquelles vuit escoles..., perquè aquí treballàvem bé i allà no –perquè als Estats Units sembla que sigui espectacular el que es fa, i a nivell d’educació primària i secundària no hi havia cap compromís per la seva banda–, i aleshores els vaig visitar, els hi vaig dir què passava i van millorar una mica. I d’allà vaig anar a Bòston, i ens havien convocat... A veure,

² Amic personal molt vinculat al món de la cooperació i les xarxes educatives.

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

aquest intercanvi que tenia amb els Estats Units s'estava fent paral·lelament de forma bilateralment amb altres països: Rússia/Estats Units, Brasil/Estats Units, Argentina/Estats Units..., és a dir que els Estats Units estaven en el centre. Llavors jo vaig aplegar a tretze persones i vam decidir crear –però ja no de forma bilateral– la xarxa internacional “iEARN” amb l’objectiu principal d’afavorir projectes d’intercanvi entre alumnes de diferents països, projectes que contribuïssin al benestar del planeta i dels seus habitants. Aquesta era la missió principal. Per tant projectes que eren molt socials i mediambientals, però sempre vinculats al currículum.

A mi aquesta xarxa em va canviar absolutament la vida. La possibilitat de contactar amb gent de tot el món, no? Perquè hi havia gent de la Xina, d’Austràlia, d’Israel... Per exemple durant la guerra dels Balcans jo co-dirigia la xarxa internacional. Erem equips de tres que ens anàvem tornant i teníem escoles a Palestina i Israel, i intentàvem a través d’una publicació que hi hagués diàleg, relació...; però el coordinador d’Israel tenia una posició molt forta...; allò que estàs en la distància, però estàs vivint un problema doncs que t’afecta moltíssim, no? I bé, aquesta xarxa a mi m’ha canviat la vida perquè a nivell professional m’ha obert un món impressionant, i a nivell personal m’ha permès tenir amics a tot arreu, amb els quals cada any hem fet una trobada... És una riquesa que porto i que la vaig engrossint a mesura que passa el temps. Dintre d’aquesta xarxa, nosaltres hem fet projectes molt singulars. Nosaltres la gent de Catalunya, perquè aquí després es va constituir la iEARN-Pangea que és la xarxa d’escoles catalanes que pertanyen a aquí. (...) I aleshores també vaig contribuir a la creació Pangea Comunicació per la Cooperació de la UPC, on hi ha la major part de ONGS del país... Jo en aquells moments vaig ser vicepresident amb en G.R. del que és Pangea, per a poder oferir connectivitat de manera fàcil a la gent del país, no? I potser, com a més singular, hi ha el projecte que vam fer amb el camp de refugiats de l’antiga Iugoslàvia, als Balcans, en què hi havia un ordinador i un mòdem en tot el camp, i vam estar comunicant-nos primer amb escoles catalanes i després amb un centenar d’escoles de iEARN, i que ens va portar a fer una jornada de solidaritat en què vam convidar al Tortell Portrona –el pallasso– a actuar al camp. (...) I l’impacte va ser tan gran per ell, la seva actuació tan singular, que quan va tornar va dir “hauríem de fer alguna cosa”, i bé, així va néixer Pallassos sense Fronteres. Al principi jo era vicepresident amb ell, ara segueixo com a soci... però realment t’adones de la força de la xarxa per muntar coses que poden canviar, perquè actualment Pallassos està actuant en tots els continents i és una organització –i va néixer d’una iniciativa escolar...–. Per tant, jo la força de la xarxa la tinc molt clara, perquè l’he viscuda des de molt de temps, i encara que no ho sembli, no és una pantalla... Jo ho comparo una mica amb una orquestra en què els músics estan separats i no veuen al director, i has d’intentar que soni bé. I cada cop més, amb tècniques i sinergies, pots aconseguir que sonin coses, eh! Podríem fer molt més però, d’alguna manera, la meva orientació durant molts anys és intentar que soni aquesta orquestra en el món educatiu, no dirigint, sinó també intentant que emergeixin coses des de la distància. Bé això encara és molt antic, eh!

XM: *Ja, ja, però això va situant. Amb tota aquesta història, la teva activitat en el món de l’educació va molt lligada al món de les xarxes, de la creació de les xarxes. Has dit que t’havia canviat la vida aquesta primera experiència però, durant tot aquest procés –que pel que m’has comentat abans*

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

podríem fer arribar fins l'actualitat–, la tecnologia com s'ha anat incorporant? Com ha anat ocupant llocs, com ha canviat, com ha anat impactant en aquest procés l'ús de la tecnologia?

S: Doncs no tant ha canviat, perquè quan estava a [l'escola] PR vam escriure un llibre, *Escola i noves tecnologies* –que ens van donar el Premi Pallach de pedagogia, per això–, i el que està escrit allà a nivell metodològic, ho signo avui.

XM: *Ho signes avui?*

S: Sí, ho signo avui i dissortadament hi ha un percentatge baixíssim del professorat que estigui treballant en aquesta línia. Evidentment que la tecnologia ha evolucionat, però nosaltres el que proposàvem era aquest paper del professor més en segon terme, un aprenentatge en xarxa dintre de l'aula, i un aprenentatge en xarxa cap l'exterior. Ho fèiem primer només amb correu electrònic –fèiem servir els telèfons de l'escola i uns mòdems d'aquells de 300 bps–, però tanmateix t'arribava un missatge d'algú i els nanos l'estaven esperant amb un interès espectacular. Avui en dia seria diferent perquè amb el mòbil... Entens? Però en aquells moments no hi havia res de tot això. Per tant, que t'arribi un missatge des de fora realment...l'estaven esperant, i jugàvem molt amb elements lúdics: personatges de ficció, jocs de rol, històries, que els atreïen molt, no? Tot això és igualment útil avui en dia de cara a la motivació a l'aula.

Jo et dic que el salt més important ha estat primer amb el lector de RSS –quines són les fonts d'informació més importants per mi i que amb un cop d'ull cada dia tu puguis veure realment que és el que hi ha de nou–, que això seria el més documental, i l'altre és el de les persones –el fet de poder seguir i et segueixin també les persones–.

XM: *Ara que parles de les persones, ara anem a parlar una miqueta del que és la dimensió social de la xarxa. Centrant-te en tu com a individu que està connectat amb tot un entorn i que utilitza uns dispositius, una tecnologia, etc., etc., Què és el que més valores en la teva relació amb els altres usuaris? Què t'aporten? Què els aportes tu?*

S: Deixa'm pensar una mica... Jo diria que hi ha dos tipus d'usuaris: aquells amb els que conjuntament hem estat construint una xarxa, i ens ha unit primer l'interès per un tema, però després s'han generat vincles d'amistat o de companyonia, que són molt importants perquè la xarxa s'hagi mantingut. És aquests tipus de comunicació, aquest intercanvi més informal el que hem vist i detectat. Per exemple, en els cursos de formació que hem fet per l'Atles de la diversitat –en què hem format a més de 4.000 professors– a l'inici dels cursos, les primeres activitats anaven no tan vinculades a aspectes del programa, sinó que a la coneixença i a l'intercanvi. El fet de poder crear un grup de 25 persones, en què uns eren de Mèxic, de Brasil, d'Argentina, aquesta diversitat de persones en un mateix grup, és d'una riquesa impressionant. En aquest sentit cuidàvem molt això, i amb la gent amb qui hem construït la xarxa això ho seguim tenint. Quan és l'aniversari d'algú hi ha felicitacions; hi ha un tipus de broma que faries en un bar i que l'estàs fent a través de la xarxa. Ja més endavant, en el moment que a nivell professional t'adones de quins són els teus mestres, potser aquesta part no hi és... –potser perquè m'hi estic ficant, eh, perquè veig que ells sí

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

que ho fan servir— però per la meua banda ha estat més d'enriquiment i d'aportació i d'agraïment, però s'ha quedat aquí. Però ja et dic, fa només mig any que vaig començar.

XM: *Et refereixes al Twitter?*

S: Em refereixo al Twitter, que hi estic ficat però encara sóc nou. Només amb el que he fet per mi ja és molt ric, no? Però encara no tens... Bé, veus a la gent que ho fa servir d'aquella manera molt... no ho sé, aquesta informalitat jo encara no l'he introduïda... el meu és més seriós.

XM: *Segueixes a molta gent?*

S: Segueixo a unes cinquanta persones però de fet, són vuit o deu.

XM: *I a tu et segueix molta gent?*

S: Em sembla que estic al voltant de cent cinquanta. No són molts, però bé.

XM: *Per què creus que et segueixen? Què creus tu que pots aportar pel fet de que algú et pugui seguir?*

S: Que el que proposes sigui interessant per als altres. Hi ha gent que em diu "això m'interessa" o "em fa pensar", "m'obra portes". I jo crec que també estic fent el mateix en el camp de l'educació. Toco molts temes, no? Tot el tema de les tecnologies per mòbil que la gent del món de l'educació encara no el coneix massa... I em segueix un sector de gent que no és uniforme. Un dia vaig descobrir que hi havia els viatges de Tintin al Google Earth i d'això en vaig fer un *retweet*, i vaig tenir un pilot de mencions impressionant. I també, l'altre dia que va sortir l'article de la C.P., jo no vaig dir res, però molta gent va dir "el Salvador ha publicat allò". Hi ha una moguda important. T'adones de la força que pot arribar a tenir la xarxa, no? I el J.A., que te més seguidors, i et fa un *retweet*, s'expandeix, i pot fer que s'incrementi el nombre de gent que et segueix a tu. Vull dir que porto poc temps però estic veient que té una força important el Twitter per a la constitució de xarxa. La gent fins ara a Internet es fixava més en els documents. Fixa't que jo vaig entrar a les a les xarxes, però ja el primer que em va interessar van ser les persones, el primer que vam començar a fer són projectes col·laboratius en xarxa, fa 22 o 23 anys, quan això ha estat més recent que s'ha popularitzat.

XM: *Això ens va molt bé per enllaçar amb el tema del coneixement. Quin tipus de coneixement busques a la xarxa? Què hi esperes trobar? I, aquest procés de "jo busco o trobo coneixement", és planificat? És esperat? És inesperat? Què hi intervén entremig? Què tenen a veure les persones amb tot això?*

S: A veure, accedeixo molt a la xarxa per intentar trobar com poder avançar amb tots els temes que a mi m'interessen, que són uns quants: a nivell educatiu, social, geolocalització... Clar, dir-te que, a la xarxa, de tresors n'hi trobes pocs. O sigui, hi ha molta informació, però a base de ser molt regular i constant. Per exemple, a nivell de tecnologies per mòbils, doncs jo vaig descobrir els

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

mediascapes³, i això em va permetre entrar en contacte amb ells, i de seguida el que faig és intentar veure l'aplicació que tenen. El meu objectiu principal és veure quin ús se li pot donar per diferents sectors. La meua passió és l'educació, has vist que vaig estudiar econòmiques i filologia catalana però de seguida vaig entrar en una escola perquè m'agradava, i això ha estat sempre com a prioritat, i intento veure bàsicament això: com pot millorar això, com pot motivar, com ho podríem incorporar en diferents seqüències d'aprenentatge, això és bàsicament el que busco.

XM: *En aquesta recerca de coneixement o de contingut, on situaries les altres persones o usuaris? Tant en importància com pel paper que juguen en la teua trobada de contingut.*

S: Jo tinc una sèrie de persones que són referents, i els tenia abans presencialment, per exemple L.N. de la UPC, G.R... En l'actualitat els tinc a la xarxa, i jo també sóc referent per algunes persones, i m'imagino que això és amb tothom, excepte algú que és Déu... Jo sempre dic "joestic a mig camí, jo tinc els meus mestres i et puc ajudar a tu". Els models de xarxa que hem creat, una mica el que hem fet és això. Jo vaig ser el pioner en la introducció de l'iEARN a Catalunya i va haver-hi un petit grup de persones, que en aquests moments són líders, i que tenen deixebles que són líders i, per tant, així de forma exponencial les xarxes van creixent. A vegades ens impedeix relacionar-nos entre nosaltres, entre els qui vam començar perquè tens un excés. Quan estàs dinamitzant xarxes, doncs la teua ja t'absorbeix.

XM: *En tot això, on situaries l'aprenentatge? Concretament em refereixo al teu aprenentatge, o si vols a l'aprenentatge d'una persona que està utilitzant aquestes eines i que es relaciona a través d'Internet. En la teua experiència digital, on situaries l'aprenentatge?*

S: En la creació d'aprenentatges rics i motivadors. No els trobo fets, però els sé visualitzar, els imagino a partir de veure una nova tecnologia, i és així que hem inventat coses fantàstiques. Recordo que hi ha un projecte que es diu Bongoh, que va néixer en l'època inicial –dels primers projectes telemàtics– i encara perdura, encara està viu. I aquest projecte ha passat totes les tecnologies. Aquest projecte consisteix a crear un arxipèlag que està format per diferents illes, cada illa té la forma de les lletres de la paraula "Bongoh", de manera que inicialment el que fèiem era, unes quantes escoles participaven en el projecte i cada escola era responsable d'una illa. Llavors s'inventava tot, entre tots, des de quan va ser l'origen, quines característiques de geografia física tenia cadascuna de les illes, treballant el mapa de l'illa treballaves les escales de matemàtiques, t'inventaves les poblacions i treballaves diferents aspectes, personatges –inventats tots, eh, fins i tot un llenguatge...–. I aquest entorn va generar un interès molt gran. Cada professor s'ho podia adaptar més a l'àrea que l'interessés, per què era absolutament obert. I com aquest molts d'altres. Crees l'entorn a partir de la tecnologia i aquest entorn afavoreix l'aprenentatge. Diferent, no és una transmissió. En aquest cas de Bongoh, cada alumne era un personatge de l'illa, i ha de fer una sèrie d'accions relacionades amb la proposta concreta que tingui al davant.

³ El concepte *mediascape* fa referència al conjunt de tecnologies i experiències basades en la projecció d'itineraris multimèdia interactius sobre un paisatge o un territori, mitjançant la geolocalització. Els usuaris i usuàries hi accedeixen i hi interactuen a través de dispositius mòbils.

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

XM: *Es curiós per què estem parlant de tecnologia, però quan ho expliques et pots oblidar totalment de la tecnologia... però és que resulta que sí que estem fent referència a la tecnologia. Aleshores, quina relació veus tu entre la tecnologia i la metodologia? Què va després o què va primer?*

S: Jo crec que va integrat...

XM: *Com t'ha funcionat al llarg de la teva vida professional?*

S: Intuïtivament ja estàvem treballant amb la línia de la integració de tecnologia, pedagogia i continguts, però no va ser fins que vam conèixer la J.H. que no... Primer la vam conèixer perquè va ser la primera que va fer una taxonomia dels projectes telemàtics a través d'Internet –que realment està molt bé– i després la vam convidar aquí a una trobada de iEARN i vam poder parlar amb ella. I darrerament és la que està promovent el TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) i t'adones que el que ja estaves fent abans doncs anava amb... Clar, la major part de continguts que hi han al mercat que utilitzen les tecnologies, hi ha un contingut i una tecnologia multimèdia, però no hi ha la part pedagògica, no? La part pedagògica ha de partir del grup que tu tens davant i el profe és el que ha de saber –com un cuiner– anar combinant tot un seguit d'ingredients per tal de fer que l'aprenentatge sorgeixi i sigui més interessant. En aquest sentit, jo li dono una importància molt gran. Reivindico la didàctica i reivindico el mestre artesà. Considero que els llibres de text –que potser van anar bé per una època– estan sent molt perjudicials perquè estan anul·lant aquest art, perquè l'únic que fa el mestre és “pàgina tal, exercici tal”. Ja té les programacions fetes. Els editorials els hi donen tot preparat perquè es pugui... Per treure-li feina, per vendre –evidentment– però tota aquesta part tan important per a la motivació i per a facilitar l'aprenentatge no hi és. La tecnologia hi és, però només hi és la tecnologia. Mai com a finalitat l'hem feta servir, si no com a eina per poder fer... Clar, i amb les xarxes, et permet que allò interessant, que s'està duent a terme en un lloc concret, la xarxa et permet que pugui ser conegut a molts altres llocs. (...) Dintre de les xarxes educatives en les que estic, el model que intento que s'implanti o que sorgeixi, és el de “adopta, crea i comparteix”. Quan un profe comença, utilitza coses que ja estan fetes, però després ja que siguin capaços de fer petits canvis... El llibre de text ja t'ho dona tot fet; nosaltres promovem que es puguin canviar. Tothom té activitats i seqüències bones, qualsevol professor o professora recorda alguna experiència educativa singular, que si és capaç de presentar-la a la xarxa, de crear-la perquè altres la duguin a terme, doncs podríem anar conformant un banc de activitats molt interessant, que crec que és el que està faltant en aquests moments.

XM: *Ja que estem en aquest tema educatiu i d'aprenentatge...*

S: Jo no he estudiat pedagogia, eh! És molt d'auto aprenentatge.

XM: *Centrant-te amb això que has dit –que no has estudiat pedagogia i el teu cas és molt d'auto aprenentatge–, tu com aprens dintre de la xarxa? El que tu aprens a través d'Internet, de la teva experiència digital, és sempre alguna cosa que t'has proposat aprendre, o apareixen coses inesperades que no tenies intenció d'aprendre i que les has après? Com funciona això?*

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

S: Apareixen coses inesperades que no tenia intenció d'aprendre.

XM: *I com apareixen?*

S: *Apareixen a partir de les lectures o d'idees que et sorgeixen. A partir d'una lectura, tant d'un llibre com d'una intervenció en un blog, algú que diu alguna cosa... Aleshores li vas donant voltes a allò i arriba un moment que – jo sempre vaig a buscar la part pràctica–... “això anem-ho a aplicar”. Per exemple, amb els codis QR, que és un altre de les tecnologies que a mi em va cridar molt l'atenció, vam veure aplicacions per a diferents sectors dintre d'IT –i ho estem fent servint, en diferents sectors– i en el món de l'educació també vaig veure que tenia aplicacions. Aleshores vaig buscar una escola que estigués interessada en fer pràctiques. Hi ha una escola d'educació especial a Tortosa, que està treballant amb codis QR en tot el que és l'hort i els arbres fruiters. Posen un codi al peu de cada espècie vegetal per vincular directament des del territori fonts d'informació vinculada amb aquella planta, però també recollint tot el treball que fan els alumnes en vídeo i fotos durant l'any. Clar, aquí jo hi veig una manera d'aprendre sobre el territori –“fent”, constructivista– que em sembla... A veure, falten indicadors, eh, –però estem treballant perquè això sigui–, però d'entrada les primeres impressions són molt bones perquè t'adones que, no dic que sigui divertit, però els alumnes estan ocupats i són capaços, sense que siguin deures, de seguir investigar ells, de seguir buscant més informació... Si has aconseguit això ja es molt, és interessar per alguna cosa, sembrar la llavor. A mi m'ha influït molt Paul Valéry. Quan estudiava filologia catalana vaig llegir els seus Cahiers –els seus quaderns– que són dos volums amb tots els seus pensaments que va escriure durant quaranta anys, cada dia al matí durant quatre hores, i la part d'educació és que és absolutament actual. La seva visió aquesta de “per generar l'interès només cal sembrar la llavor i després acompanyar...” Clar, avui en dia ho diem molt, però llegir-ho a algú que ho va escriure ja fa 50 anys, doncs...*

XM: *No creus que la xarxa, el que fa, és sembrar un excés de llavors? Em refereixo a la sobre saturació d'informació, al temps de dispersió, etc. Des del punt de vista educatiu, no podria ser interpretat com un excés de llavors?*

S: Hi ha un excés d'informació, hi ha un excés de llavors, però hem d'aprendre a saber identificar els tresors.

XM: *I com els identifiqués els tresors? És que a mi em costa molt.*

S: No tinc cap unitat de mesura. Clar, també t'equivoques, en el cas dels mediascapes va ser clar, però amb altres coses no. Me'n recordo que vam identificar un joc amb GPS d'uns alemanys, que vam fer una prova pilot amb unes quantes escoles i al final vam veure que no acabava de fer el pes. També t'equivoques, jo crec que és la intuïció i després donar-se patacades. Sí que hauríem d'educar o facilitar un aprenentatge amb uns filtres que permetessin trobar aquests tresors però... no sé. La web semàntica potser hauria d'ajudar perquè sí que et mous per informació que de vegades és palla, però de moment és així. Suposo que millorarà la tecnologia i ens ajudarà també a organitzar tot això. El Twitter també, seguint als mestres, també he sabut bastant trobar els

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

tresors. Dels seus tresors n'identifiques alguns. Jo diria que aquí ja hi ha una intel·ligència, no és una màquina que busca. El Twitter encara em falta ficar-me mes, però pot ser un bon filtre.

XM: *Anem bé de temps, de fet ho hem tocat tot menys una cosa en la que sí que m'agradaria aprofundir una mica més. És la relació entre la teva vida digital amb els altres àmbits de la vida. Hi ha alguna cosa de la teva vida que claríssimament està exempta de la teva activitat digital? O, dit d'una altra manera, fins on arriba la teva experiència digital, al teu àmbit professional o també a altres àmbits? Hi ha fronteres clares entre aquests àmbits diferents de la teva vida?*

S: A la meua més personal hi ha algun element que influeix, per exemple una de les meves aficions és el córrer –sóc maratonianà–, tot això també és una altra filosofia de vida... I per tant això em serveix per comunicar-me per correu amb els meus amics, o donar-me d'alta a les curses, o en lloc d'anar a pagar la quota, doncs ho fas a través d'Internet, és a dir m'ha servit per això, però no crec que sigui.... M'agrada llegir, m'agrada molt la muntanya i... no sé. Sí que en algunes excursions, el GPS de muntanya primer, em va permetre entrar en tot un món i fer itineraris que altrament no podria fer. Això m'ha servit molt –a la pràctica– per imaginar-me moltes situacions educatives o empresarials. Tot va néixer d'això, del meu oci, i aleshores dius ostres, això... Ara mateix, avui he descobert una eina que a la primera sortida que faci la provaré. M'ho passaré bé i l'estaré fent servir, no ho considero feina...

XM: *El nucli, el moll de l'os de la teva experiència digital, en quin àmbit el situaries?*

S: El professional i de formació personal.

XM: *De formació personal?*

S: Sí, clar, també està al centre dels contactes que jo tinc, professionals o no, les meves amistats estan a la xarxa, les amistats que no viuen aquí. Bàsicament el centre seria professional, després hi ha extensions que van més cap a cultivar les amistats o la part aquesta de lleure que t'he dit. Això també em permet, gràcies a la xarxa, doncs... De moment a IT no tenim cap seu massa fixa –això és casa dels meus pares– i tot i que hi col·laborem una vintena de persones, que ens reunim de tant en tant, la xarxa és la que ens permet treballar. (...) Per tant si que influeix, jo podria treballar –que ho he fet poc– des de un alberg de muntanya. Els meus pares tenen una masia a Rupit i allà hi passen molt de temps, i a vegades hauria d'estar a l'oficina i puc estar allà si no tens una reunió física. Per a mi això és un avantatge impressionant. O quan has hagut de viatjar has pogut seguir en contacte. Bé, això és un inconvenient, però també a vegades tens la feina sempre a l'abast, però et dóna una llibertat. (...) Per mi és molt important tenir aquesta possibilitat de poder-te moure, és a dir no entrar a l'oficina perquè et toca a les 9 i sortir a les 5 (...).

XM: *El fet de poder existir digitalment, d'alguna manera t'ha permès aquesta forma de treballar més ubíqua?*

S: Segur, segur. Teletreball o digues-li com vulguis. Des de que vaig deixar E.T., ara fa tres anys i mig, he estat aquí, o si em ve de gust treballar a casa, o el cap de setmana pots allargar, o no... jo i tota la gent que esta treballant amb mi ho fa així, eh, també. Hi ha gent de Mataró –hi ha dues

Xavier Mas. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona

persones—, aquí a Barcelona som dos o tres, hi ha una persona que està al País Basc, una altra que està al país Valencià, tenim a Mèxic tres o quatre col·laboradors, a l'Argentina també...clar, aquests no els veus. Vull dir que estem realment treballant i bé (...).

XM: *Doncs hem sembla que hem passejat per tots els focus que teníem previstos. Ho donem per acabat?*

Transcripció de l'entrevista al Ramon

Barcelona, 27 octubre 2010. Durada: 1h 02 min.

XM: Com és un dia digital teu? M'agradaria que em fessis una foto d'un dia teu digital. Quins dispositius utilitzes? On et fiques? És a dir, tu mateix ...

R: Vale, al matí m'aixeco i em connecto, de vegades des de casa o aquí des de la feina, a casa ha de ser perquè tingui insomni i em llevi molt abans de l'hora. No és que ho faci molt sovint. Normalment és aixecar-se, esmorzar, i cap a la feina. Però de vegades si et lledes una hora o dues hores abans, vaig a l'ordinador. Quant encenc l'ordinador, correus, lector de *feeds* i mètriques; ja tinc en el Firefox una home personalitzada on clicant un botó s'obren una sèrie de pàgines. Normalment obro dos correus, el de la UT¹ i el personal. Depèn de l'hora, si és a les 5 del matí és el personal, si són les 8 del matí i és treball, és el de la UT. Obro el lector de *feeds*, on tinc un centenar de *feeds* sindicats. Obro Facebook, faig un cop d'ull de Facebook. Obro Twitter, faig una mica el *streaming* del dia; bé, el *timeline* del dia. Obro dues eines de mètriques al bloc. Després si vols entrem en el detall de perquè, però no és tant per veure quantes sinó d'on, qui són, què han estat llegint... M'interessa més el qualitatiu de les mètriques que no el quantitatiu. Després ho busco. A Google també tinc punxada la meua web per veure qui em menciona i en funció de què. (...) bàsicament és correu, *feeds* i monitoritzar les principals xarxes on estic actiu. Depenent del dia porta més o menys temps, tampoc és un ordre establert.

El primer que faig són aquestes mètriques i coses així. Mirar què ha passat, si hi ha alguna cosa que és molt rellevant –jo què sé...–, doncs de quina universitat m'han enllaçat, a veure qui són aquests, si els conec o no, per què m'hauran enllaçat i per què no... Però això es ventila ràpid, i després el correu i els *feeds* van alternant-se. Hi ha correu que crema més i hi ha *feeds* que són més llaminers, i aleshores jo crec que trigo depèn del dia entre mitja hora i dues hores en buidar-ho tot. És molt relatiu, de vegades hi ha notícies que t'interessa llegir-les, de vegades les deixes per després, però jo crec que entre mitja hora i dues hores ho buides tot, correu i *feeds*. Sempre queda alguna cosa que ho deixes per després, o et fa falta parlar amb algú però en general és així. Després la resta del dia és el treball del dia a dia: entre l'[Entorn Virtual de la UT], escriure un article, llegir-ne un altre, el que sigui... vaig entrant esporàdicament a Twitter, no massa, però a Facebook sí una mica més. No utilitzo pràcticament res de monitorització de xarxes socials molt intensiu, per exemple amb Twitter no ho utilitzo, i com això molts altres ginys no els utilitzo. Sóc bastant de navegador i llavors entro i surto sense cap mena de disciplina. Sí que quan porto molta estona treballant en alguna cosa, o després de dinar o així..., sí que normalment torno a iniciar tot

¹ Utilitzem UT en substitució del nom real de la universitat on el Ramon treballa com a professor.

el cicle. Començo de zero: obro el correu, tots els *feeds*... Però tot això passa com a molt dos o tres cops al dia, la resta és molt esporàdicament. Aprofundim en algun tema?

XM: *Ja anirem aprofundint, ja... Aleshores, a més d'haver-te demanat aquesta foto del que fas a diari, com és el teu univers digital? Si féssim una foto aèria dels teu univers digital, hi hauria un punt on hi series tu, i després hi hauria els altres, després hi hauria altres coses, elements... Com descriuries aquest univers digital teu?*

R: Uf, molt complexe. A veure, creo que hi ha diferents eixos que marquen. No marquen ratlles perquè tot és molt permeable, però hi ha un eix que és l'idioma, i hi ha dues comunitats molt diferents del que és l'anglès i del que és castellà o català. Jo interactuo a la xarxa només en tres idiomes, català, castellà i anglès, el mateix que en el llegir. En el llegir es podria escapar alguna altra cosa, però vaja... Normalment són compartiments molt estancs. Hi ha gent que està en els dos llocs, però són compartiments molt estancs, que vol dir que marquen realment grups de persones, i de continguts i temàtiques molt diferents. L'anglès sol estar molt enfocat a TIC i desenvolupament, i a bretxa digital. D'això, pràcticament res en castellà: ni persones, ni continguts, ni plataformes ni res en aquesta categoria. Després educació, en educació, de fet, tecnologia educativa, educació i TIC, e-learning, etc., que és més transversal, però les comunitats estan molt separades també d'anglès i de castellà, i en català pràcticament res i, tot i que hi ha gent que està en els dos llocs, és més gent que fa un exercici com jo, paral·lel, és a dir que anem en paral·lel, no ens creuem. Si és una persona, com per exemple Fernando Santamaría o Dolors Reig o Jordi Adell, sé que llegeixen a les mateixes persones que jo més o menys, però coincidim en la comunitat en castellà. En canvi amb una altra gent com Brian Lamb –bé, en anglès pocs més llegeixen en castellà–, igual llegim alguna altra cosa en castellà però no coincidim. Coincidim en la versió anglesa. Hi ha poca gent que puguis confondre on estan ubicats. Llavors TIC i Desenvolupament i Bretxa Digital és un dels temes bàsicament en anglès i això són grups de persones de llistes de distribució de blogs, Twitter, *hashtags*... estan molt segregats de la resta. En anglès i castellà, educació, amb alguns temes en comú, però comunitats molt diferents, i aleshores en castellà entro també en alguns temes de política. Llegeixo i interactuo amb algunes persones en anglès sobre això, però diguem que “lo gordo” de política 2.0, d'administració electrònica o així, és més en castellà. I tant en castellà com en català tinc un altre grup que seria amistats i família. Per plataformes estan distribuïts també de forma bastant segregada. Blogs i Twitter sol ser més professional. De fet utilitzo molt poc el Twitter per a temes personals. Molt poc. En canvi Facebook és on hi ha més llibertat. Diguem que és un entorn més informal i hi tinc més família i més amics, se'm fa molt difícil fer una foto aèria perquè...

XM: *L'estàs fent...*

R: Són moltes rotllanes diferents, solapades. Irònicament, en temes professionals de distància curta [UT] pràcticament no hi ha res fora de la xarxa. És més, m'atreuria a dir que amb la gent que contacte de la UT per temes professionals ho faig per altres vies. Per exemple, amb P.T. tenim molta interacció però la tinc més perquè jo visito el seu blog, perquè m'interessa el seu bloc

professionalment, no tant perquè segueixi a gent. Sí que tinc vigilades a tres o quatre persones de la UT perquè m'interessen, a l'E.A., però m'interessa més pel seu tema en concret, no perquè sigui l'E. [nom de pila]. Sí que ho he fet alguna temporada –seguir la gent de la UT– per veure què feien, però ara mateix em conformo amb seguir la UT per Twitter, pel *hashtag* de la UT. És a dir que la meva comunitat UT està vinculada per interessos. Llavors, per temes de Salut Electrònica, P.L.; per temes d'Etnografies i Antropologia, E.A. i algunes altres persones; o és a títol més personal: gent a Facebook tinc al J., bé, tinc molta gent a Facebook. Llavors faig un seguiment molt més personal, d'amic, però diguem que de col·lega de treball pràcticament crec que si es veiés amb aquesta perspectiva de foto aèria no en sortiria cap. Potser si entréssim a casa sí que ho veuria, però amb foto aèria pràcticament cap però, normalment, perquè ja són a l'[Entorn virtual de la UT] i ja hi tinc una relació intraUT. Tampoc crec que sigui molt rica la UT a xarxes socials. Crec que a nivell personal sí, molta gent hi és i per això a Facebook ens trobem (...), però com a projecció professional crec que hi ha molt poca gent que estigui fent coses, i més, vinculades amb "lo" meu. Perquè, clar, sí que hi ha gent fent coses, però tampoc arribes a tot i has d'anar segmentant. Aquesta foto aèria ha crescut molt en els últims set anys i, des de fa un any cap aquí –poden ser dos anys–, no m'atreuria a dir que s'està fent més petita, però sí que s'està contenint i s'està purgant, i s'està buidant. És a dir els primers cinc eren de creixement, si no desordenat, sí bastant... bé, tothom hi cap, tinc temps per a tothom... I últimament, perquè potser aquests dos últims anys la gent s'ha ficat molt més en serio a Internet, és ara quan dic no puc llegir a tothom, no puc seguir a tothom, no puc...

XM: *Això és interessant.*

R: Llavors hi ha entorns on la casa és gran. A Facebook la casa és gran, i tothom de la UT que hi estigui amb tu, doncs, tal i qual... Però si ara alguna persona d'Humanitats fa un blog súper interessant sobre filologia al segle XVII, doncs el felicitaré si el veig pel carrer, però segurament no el seguiré, a diferència del que era fa cinc anys, que els seguia. Al S. el seguia, ara no el segueixo, no perquè no me l'estimi sinó perquè no dónes per tot.

XM: *I això que acabes de dir, a què ho atribueixes més: al fet de que en aquests anys la xarxa diguem que ha crescut molt, o que molta gent s'ha anat incorporant en tot això? O a un tema de maduresa digital teva?*

R: A tres temes. Crec que hi ha hagut un increment molt gran de gent que ha entrat a la xarxa; més gent i per més canals, que és un tema exponencial. No és que entri més gent a Facebook o hi hagi més blogs, és que de cop molta gent en els últims sis mesos s'ha obert el seu compte de Twitter, el seu compte de Facebook, el seu compte de Tumblr², un blog, un no sé què... i no és només que entri una persona nova sinó que entra a tot un munt d'eines per defecte. Llavors el treball l'has de multiplicar no per un sinó per molts, no? Llavors esculls més, vas depurant. Jo crec que professionalment també hi ha una pressió forta a que t'especialitzis cada vegada més, que filis

² Servei de *microblogging* creat a New York el 2007.

més fi, i crec que la meua carrera professional ha anat madurant i la meua experiència a la xarxa ha anat madurant. Al principi vaig obrir el bloc precisament per conèixer gent, per conèixer què estava fent la gent, i la manera no es buscar a Google sinó seguir la gent, i probablement ara conec –entre comentos– a tothom. Ara s’ha de consolidar això. No es que hagi una acció tan racional en aquests set anys, però sí que a poc a poc vas veient que –bé– valores la relació senyal/soroll. I, una, molta més gent; dues, sí que hi ha una maduresa molt acompanyada de la maduresa professional, encara que porti temps treballant –sóc professor des de fa cinc anys– sí que la meua activitat a la xarxa és molt professional; i l’últim, en relació a lo del senyal/soroll, crec que la xarxa s’ha omplert molt de soroll darrerament. És a dir quan jo vaig començar a tenir una presència intensiva a la xarxa el 2003, pràcticament hi havia blogs i wikis, no hi havia gran cosa més, i aleshores tant una cosa com l’altra demanaven “currar-s’ho” molt. Sí que hi havia el blog de *"avui m’he llevat i he vist el cel que estava serè..."* i *"quin fred que fa a casa, a veure si posem la calefacció"*, però com a mínim això també et demanava reflexió. Podia ser més o menys tribal, o més o menys frívola, o més o menys interessant per a tu, però hi havia l’exercici de fer sos o tres paràgrafs. I en temes més professionals del meu ús a la xarxa, encara més important. Twitter se ha carregat això –i Facebook probablement també–, s’ho ha carregat no en el mal sentit perquè jo utilitzo Twitter i em va molt bé, però també ha fet que sigui molt més fàcil. I ja no dic que sigui només dir ximpleries –tot això va entre cometes, eh! ...des del principi fins al final de l’entrevista– sinó el fet de replicar i de fer càmeres de ressonància, que també és soroll. Per exemple, en moltes cerques que faig a Twitter tinc filtrada la paraula RT perquè no em surti cinquanta vegades "quin article tan interessant ha escrit el Xavier". El primer cop m’he donat per assabentat, el segon també, però el cinquantè cop que algú ha “retweetejat” allò, allò és una gaita... Això també ha fet que sigui molt més selectiu, perquè hi ha gent que es dediquen... no sé si és que s’han cansat de fer el blog o ja no han entrat en la fase de blog, però sistemàticament es lleven al matí i retweetegen a un altre, i això fa que un sigui molt més curós. I a la que algú perd l’equilibri cap alguna banda que no és la que més m’interessa, que és la dels RT i tal... malament. Si que segueixo a dues o tres persones que sé que són bons filtres –que potser aporten poc personalment– però el seu paper de filtre i de fer d’embut el fan molt bé. Però també hi ha molts usuaris que coneixes que semblen interessants i tard o d’hora, o perquè ells perden manxa, o pel que sigui, només fan de cambra de ressonància del que diu algú altre. Llavors intentes identificar els que generen les fonts d’informació i vas directament a les fonts. Llavors recapitulant aquesta maduresa, la quantitat de gent que hi ha hagut tan gran, de creixement i a més de qualitat, el benefici que en trec jo –tampoc ara vull fer un judici de valor absolut–, en qualsevol cas, és relatiu al que a mi m’interessa o lo que jo vull.

XM: *Bé, continuem avançant. M’has fet una descripció, ara hem fet una part descriptiva. Per arribar on estàs ara –sobre la teua història digital– com va començar tot això, en quin moment, per exemple, vas descobrir Internet? Com va començar aquesta història? Quins són els punts o els moments que t’han marcat més o t’han anat conduint fins aquí?*

R: Jo vaig tenir la sort de treballar a l'U [una de les universitats catalanes]. Bé, primer d'estudiar allà quan va començar a sortir Internet. I a més vaig entrar a treballar a l'U per la Setmana Santa del 95, que és quan portàvem pràcticament tres o quatre mesos d'Internet oberta per a tothom. És a dir jo vaig començar a estudiar al 91 la carrera i ja tenia amics que tenien mòdem a casa o que estaven al Centre de Càlcul de la universitat i tenien accés a Internet, i ja em passaven les lletres de cançons de música i tal. Però bé, eren quatre, no quatre escollits, però havien d'estar en àrees de recerca o al Centre de Càlcul. Internet no era una cosa oberta a tothom. Clar, el Nadal del 94, 95, s'obre Internet al públic i al 95 vaig entrar a treballar a la universitat, amb accés total a la xarxa. Això va ser la bomba. De seguida –encara que era més complicat buscar les coses– descobreixo pàgines molt interessants de música, però música no del grup tal o qual, sinó que recordo el primer document que em vaig baixar. Era un manual sobre improvisació de Jazz de cent i pico pàgines que vaig haver de visitar una per una, després imprimir-me-les una per una –perquè estava fet en HTML pelat–, però bé és un exercici interessant. I després vaig descobrir les *news*. Descobrir que hi havia pàgines amb continguts molt potents, i descobrir les *news* on podies preguntar a les persones, això era la bomba. Llavors accedir als temes que m'interessaven a mi com l'alpinisme, la música –el tema de música m'interessava perquè feia dos anys que tocava el saxo i poder accedir a gent que tocava el saxo a tot el món, que tocaven jazz, això era una passada–, de com tocar un instrument, manuals, això era increïble... A més vaig coincidir a la universitat –això és el punt número u–, amb el naixement d'Internet; dos, vaig descobrir les *news* i gent potent amb continguts interessants; i vaig anar a parar el 98 o 99 al CEO³ que utilitzaven molt Internet, a diferència d'altres universitats. Allà vaig aprendre a programar en HTML, vaig aprendre a programar una mica més en SQL i en Visual Basic per donar suport a una base de dades que explotava dades d'una companya documentalista. Vam fer una formació d'Internet per a gent que es dedicava a l'esport... Allà és on realment dius, “val això és una cosa que m'agrada”. I em trobo administrant la xarxa de Windows NT perquè sóc el “friki” del centre, i me n'adono que utilitzo Internet ja d'una forma molt habitual. Molt habitual vol dir que per aquells temps estava estudiant alemany. Jo havia deixat l'anglès feia bastants anys i el dia que jo faig l'examen d'alemany els meus companys estan fent l'examen d'anglès de l'Advanced. Jo tenia el nivell del First Certificate i, miro l'examen, i veig que és molt fàcil, i vaig demanar que m'ho fessin a mi per veure quin nivell d'anglès tinc i em diuen que tinc un bon nivell per aprovar l'Advance amb nota. Jo això ho atribueixo a Internet. És a dir, no sé si té a veure això de l'anglès amb Internet però el que vull dir és que des del 95 que em fico a Internet fins al moment en què passa això –que ara no recordo quan era però havia de ser el 98 o 99 perquè era abans d' ser a la UT– em passo cinc anys llegint moltíssim de manera que el meu nivell d'anglès per art de màgia passa d'un First Certificate a un Advance sense haver fet res, sense estudiar, sense posar-me amb la gramàtica, realment faig un ús intensiu d'Internet molt alt. Això fa que quan vull entrar a la UT em diuen que sí a tot, perquè quan em pregunten si tinc por d'interactuar amb gent *online*, ja porto anys interactuant amb gent de tot

³ Organisme vinculat a una universitat presencial catalana.

el món; que si em sento còmode enviant missatges, envio missatges fa anys, administro diferents comptes de correu. Treballar a la UT és un altre gran canvi, és treballar *online*. M'encarrego de la interlocució de les persones de gestió acadèmica amb la gent d'aplicacions, és a dir entro precisament en aquest rol explícit de que la gent normal s'entengui amb els informàtics –diguem-ho així entre cometes–, que alguns anomenen *technology stewardship*; anem a veure com podem “puentear” aquests dos tipus de col·lectius que normalment parlen idiomes diferents. En aquest moment jo ja tinc un coneixement tècnic bastant fort. Faig un curs de Java Script. No és només que utilitzi Internet molt sovint sinó que la part dels fonaments més tècnics també m'interessen molt. Això em porta a un interès per temes d'e-learning i d'ensenyament a distància en la part de tecnologia, de manera que quan entro al departament de cooperació i desenvolupament, el programa estrella on posem tots els ous a la cistella és voluntariat virtual –és a dir gent que cooperi amb altres virtualment, com jo que he estat com a beneficiari amb les *news* de gent que sabia tocar el saxo, que m'ensenyava com a fer-ho, des de Califòrnia o Japó– i educació *online* per a ONG. Això em va fer pensar que a Espanya no hi havia ningú que ho fes, que hi ha molt poca gent a Espanya, que estigui fent cooperació i qüestions de les TIC. I aquí és on el 2003 dic “o me'n vaig fora de la de l'ou i conec més gent, i veig què està fent la gent en temes de cooperació i TIC, i desenvolupament, o acabaré fent el que bonament estava fent”. Dues persones m'influeixen molt, C.C. (...) i L.O., que és un dels *bloggers* mítics de la blogosfera hispana. C., des de casa m'anava dient, “si tens ganes de trobar gent..., sempre dius que estàs aprenent molt amb el treball que fas, hauries d'ensenyar el que fas per a què la gent et comenti, munta un blog”. I en un viatge vaig coincidir amb L.O. i em va dir C. té raó, posa-t'hi”, i el 21 d'octubre de 2003 faig el primer blog.

El primer blog em serveix per a tres coses. Forçar-me a reflexionar sobre el que estic fent –cosa que ja feia–, però el fet d'escriure fa que documenti les coses –qui t'ha dit una cosa, qui una altra–, que em forci a documentar-ho bé, a reflexionar... I el fet que sigui públic fa que realment t'ho curris més que si ho fas en un *post-it* o en una nota, i ho penges en un lloc. L'altra és evidentment per a trobar gent que estigui fent això. Me'n dono compte –perquè encara que el blog el munto el 2003 porto temps llegint blogs– que a la xarxa funciona molt bé això de “jo et dono, tu em dones”, i la millor manera de conèixer a gent és estar i participar; més que estar, participar. És a dir, me'n dono compte que la gent que es coneix és perquè participen d'un projecte col·lectiu, digue-li compartir coneixements, digue-li compartir experiències, però que amb llegir els fòrums, això al llegir les *news* ja ho havia vist feia uns cinc anys, però que amb els blogs passa molt més, o participes o com a lector passiu acabes quedant molt curt. Llavors és, bé, quan muntant el blog, enllaçant amb altres, comentant una cosa que has escrit, realment comences a conèixer a la gent. Sembla irònic perquè la gent al principi diu, “això ho fas perquè la gent et conegui”. Però la veritat és que no, pràcticament no funciona perquè et coneguin a tu, sobretot quan comences. Però si que serveix molt per conèixer gent, perquè com que estàs escrivint un blog que t'obliga a escriure les coses bé, acabes documentant i llegint bé lo dels altres, al llegir lo dels altres, és a dir a l'obligar-te a escriure t'obliga a llegir, i a l'obligar-te a llegir, com que són blogs de gent que està en una comunitat, vas llegint d'altra gent. A l'acabar escrivint sobre el que has llegit i enllaçant-ho –

molt important—, amb un *pingback*, amb un *trackback*, o amb el que sigui, acabes donant a conèixer als altres que existeixes tu. Això està més o menys bé, però el més interessant és quan vas a les mètriques i veus d'on et ve la gent, i llavors descobreixes a Chris Howard a la Universitat de Washington, descobreixes el Stephen Downes a Edmonton, descobreixes a l'Atwell al Regne Unit, descobreixes a la gent de Madrid de Hacesfalta, de Canalsolidario. Gent que està fent el mateix que tu, que no és tant important que et comentin o que et parlin, perquè normalment no ho fan, però si que veus al servidor qui t'entra, d'on t'entra sobretot, si són enllaços, millor.... Llavors veus pel servidor d'on et vénen i dius, “ostres, han vingut del MIT, de la Politècnica, de la UPF...” I per a mi aquest és el gran benefici d'estar a la Xarxa, o si no el segon. El primer és obligar-me a escriure, amb lo qual m'obliga a llegir i a reflexionar sobre el que he llegit, i el segon és veure, per les visites, per on et ve la gent, qui són i que fan. I llavors ràpidament, en un any, pràcticament vaig tenir mapejats els temes que m'interessaven com TIC i desenvolupament, cooperació i desenvolupament —tant a Espanya com fora d'Espanya—, bretxa digital... tot a base de veure gent, de llegir a gent i veure per on venien les visites. Fins aquí jo crec que és una primera gran fase. O dues fases si vols, una d'aprenentatge i després de per què entro a la xarxa. Per a conèixer què fa la gent? Per conèixer qui ho està fent? Per a obligar-me a reflexionar sobre el que estic fent? Etc.

XM: *Llavors a partir d'aquí ja és aquesta fase d'adquirir més maduresa...*

A partir d'aquí s'afegeix una cosa, i és que el 2005 hi ha un altre gran canvi. Diguem que fins aquí és aprenentatge, posar-me les piles, veure com funciona el tema, veure qui parla de tot això, contribuir però molt modestament... De vegades llegeixo els posts que feia el 2003 i 2004 i són, no ruboritzants, però com a mínim són tendres. Recordo un dels primers post que vaig fer quan vaig descobrir el Briam Lamb, el D'Arcy Norman i a l'Alan Levine —bé, als tres de Vancouver—, i com els admires per una cosa que han fet amb Breeze, que és un Powerpoint animatic. Vull dir que és molt aquest tipus de descobriment.

A partir del 2005, jo ja havia fet els cursos de doctorat a l'U en economia, ho vaig deixar en el moment de fer la tesina per motius... perquè no hi havia quòrum, diguem-ho així. Després de portar cinc anys a cooperació, i en part perquè ho he vist al portar un any i mig en el blog, me n'adono que el que estem fent a cooperació té molt valor, que és bastant novedós, que el fet de reflexionar m'ha fet veure —és a dir a l'escriure en el blog m'ha fet veure— que hi ha parts que estan inventades, que jo pensava que eren súper originals i ja estaven fetes, però parts que no, i *llavors penso, "a això se li pot donar forma de tesina i recuperar el doctorat"*. Llavors el 2005 —a mitjans— vaig fer la tesina i em trec el DEA. Això és un canvi qualitatiu molt important. Per una banda perquè veig que el bloc ha tingut un rendiment que és la tesina —i pràcticament la meitat de la tesina estava escrita al bloc—, perquè anava pensant sobre el voluntariat virtual —la tesina és sobre el voluntariat virtual i l'element solidari— i llavors s'alimenta mútuament, el bloc dóna peu a la tesina i la tesina en part té sentit perquè el bloc li ha donat sentit. El fet d'obligar-te a escriure i a reflexionar et fa adonar de què és el que val, què no, i què hi havia un substrat del qual valia la

pena fer recerca. No és que el blog sigui la sortida d'una investigació, sinó que és un cercle virtuós. El bloc dóna sortida a pensaments que tenen forma de recerca, llavors li vas donant forma d'investigació i si que va alimentant el bloc de forma positiva. A partir del 2005 amb la tesina això és molt més conscient. És a dir, vaig a començar la tesi, la començaré en sèrio i el blog serà, entre d'altres coses un lloc on documentar tot el que a partir d'ara llegeixi, més reflexivament, molt més metodològicament. És a dir, si el primer any i mig de bloc són molt exploratoris, a partir del 2005 és una eina específica d'investigació en tots els sentits possibles, és a dir de recollir informació, de crear-me una xarxa acadèmica o professional, de donar-me sortida a productes de recerca encara molt embrionaris –propostes, idees, hipòtesis, articles, pensaments–. És una eina molt important. Llavors el 2005 jo crec que hi va haver un canvi molt potent. Coincideix en el 2005 que el bloc es queda molt curt i llavors comencen a caure altres eines: el wiki, per fer llistats de coses, és a dir el wiki passa a recollir coneixement estàtic i el bloc per coses més dinàmiques; el bloc recull llistes de persones, llistes de recursos, alguns conceptes clau, etc.; crec que és en el 2007 que entra en escena el gestor de bibliografia –ara mateix és tant o més important que el mateix blog–; es creen diferents blogs que van entrant i sortint per gestionar esdeveniments, per gestionar docència, per gestionar una mena de revista... És a dir el site comença a ser una eina prioritària, tan prioritària que en aquests moments no escric res que no estigui en el site. Si prenc notes en una reunió –a no ser que sigui una reunió d'agafar quatre notes i després llençar-les un cop hagi get la feina–, tot el que tingui el mínim de deixar un pòsit està en el site; si és un article ho emmagatzemo a la bibliografia; si és una reflexió o uns apunts d'una conferència, se'n van al blog; si són unes eines que he trobat se'n van al wiki; si és un esdeveniment se'n va al calendari; si és material que utilitzaré per a una presentació, se'n va al Delicious. Pràcticament no treballo res que no sigui en línia, pràcticament res. Bàsicament les còpies de seguretat dels articles –que també estan en el site– per comoditat les tinc en el disc dur, perquè és més fàcil treballar amb els pdf que treballar *online*; però bàsicament tot, tot, tot va allà.

XM: *O sigui que si jo et digués que en el teu cas no hi ha una frontera entre el teu espai de treball i el teu espai públic, t'identificaries amb aquesta afirmació?*

R: Jo, quan la gent em pregunta “he de fer un blog? em donarà molta feina? I si no tinc visites?”, és a dir les típiques preguntes de la gent que s'hi acaba de posar... normalment jo he seguit dos principis, i a més aquests sí que els he seguit explícitament des del començament. Vull dir que a diferència de les altres coses que han anat sortint, el wiki ha anat sortint sobre la marxa, el gestor bibliogràfic ha anat sortint sobre la marxa, el to dels posts ha anat sortint sobre la marxa, i tot això s'ha anat construint, els dos principis fonamentals han estat pràcticament explícits des del primer dia i són: ho faig per mi, no ho faig per ningú més, és a dir no tinc cap obligació de *postejar*, si *em tiro un mes sense postejar* no passa res, o *postejo* vuit vegades al dia no passa res. És a dir, ho faig per mi, només haig de fer el camí per a què em serveixi per alguna cosa, no muntaré un Twitter perquè està de moda i no muntaré una wiki perquè tothom en té, si munto el bloc és perquè em serveix i el dia que no em serveixi el tanco; i dos, no duplicar esforços. En el moment que el bloc sigui un afegit, per molt interessant que sigui si és un afegit no anem bé, és a dir si he de pensar

ara faig això a l'ordinador i ara ho faig en el blog no anem bé, perquè el que no puc és multiplicar el meu temps. Hi pots dedicar hores però no pots mantenir dues vides *offline* i *online*, llavors el que no té sentit per a mi és prendre els apunts en paper i després obligar-me a passar-los a net al bloc, perquè vol dir dues coses: que estic fent la feina dues vegades i a més no ho estic fent per mi, ho estic fent per publicar les notes perquè algú les llegeixi, perquè jo ja les he pres per a mi en aquell paper. Llavors estaria sent infidel als dos principis, un no estaria fent-ho només per a mi, i dos seria un treball afegit. Si realment vols tenir línia, llavors has de renunciar al altre. Llavors la pregunta del milió és, val i per que vas línia? ¿I per que no fer-ho com sempre amb paper? El motiu principal és perquè *online* –ara hi ha Google Desktop i algunes eines–, però quan vaig començar no hi eren, i m'era molt més fàcil trobar algunes coses buscant en el meu propi bloc que no buscant en un munt de papers –això per descomptat– o en un munt de Words que podies tenir més o menys endreçats a l'escriptori. Tard o d'hora el bloc surt com una eina molt millor per trobar les teves coses, per gestionar el teu propi coneixement. Tot està en el site, en un lloc o un altre hi és. A més, no està en el site només en format text, sinó que està tot enllaçat. Jo si en una entrada del meu blog parlo d'un article que he escrit, està enllaçat. Per tant és molt fàcil, encara que estigui hostatjat en el gestor bibliogràfic, arribar a un lloc o a un altre. Llavors, una, gestionar-ho em resulta molt més fàcil ara mateix *online* que no pas *offline*. Després diré unes trampes d'això, però en general és així. I l'altra és que me n'adono... –no sé si això és connectivista o no, no sóc molt amic d'aquestes grans teories a nivell de “deterministes” però sí que per explicar les coses crec que és una bona metàfora, més que una teoria si vols, però com a metàfora m'agrada molt. Crec molt en aquesta metàfora del connectivisme, de “jo sóc fins aquí però hi ha una part meua que és la gent”. Llavors, coses que he dit a algú que potser és important, o enllaços que he agafat, no ho puc emmagatzemar ni enllaçar en el meu disc dur..., però són molt importants aquells tres enllaços que vaig prendre...! Llavors, el fet que estigui en el blog sí que em dona una sortida molt més àmplia, és a dir, en el meu ordinador no hi ha la xarxa de persones –que és tan important o més que els meus propis coneixements–, en canvi a la xarxa sí que hi són, canvia de color però hi és, en el mateix navegador hi és tot. Llavors crec que el fet d'estar *online* trenca molt la barrera aquesta d'allò que és meu o d'allò que sé jo, o el que representa el meu ecosistema. En el teu ordinador és el que ets tu i prou i en el navegador és l'ecosistema. Llavors al blog, pel *blogroll*, pels enllaços que fas, pels comentaris, perquè tinc al gestor bibliogràfic obra d'altra gent, bàsicament. Llavors això ajuda moltíssim a obrir i el que dèiem, no és només el que hi ha a dalt que és el blog, sinó que és el que hi ha a sota, les mètriques que també diuen molt de qui ve, qui no ve, qui són... Això no ho tindries mai en *offline*. I quan dic qui ve i qui no ve, insisteixo que no és "que bé qui ve", sinó qui és aquesta persona de Northwestern [University] que m'ha llegit i que s'ha tirat mitja hora llegint el web i ha vist vuit pàgines. Busques i és Eszter Hargittai, que és una persona súper reputada en termes de xarxa digital, i que gràcies a això he llegit tres articles seus, seminals, i que he utilitzat en cent mil conferències i en mil articles, i que una part important d'una petita part de la tesis, però una part important, està basada en el treball d'Eszter Hargittai. I no la coneixeria en absolut si no hagués estat en el blog. I així amb molta gent, el que obre treballar

online contra treballar *offline* –a part que és una qüestió més tècnica, que és més fàcil treballar–, és que el fet d'estar connectat amb una altra gent i que tot estigui obert és una gran porta, una gran finestra. És un canvi en la manera de pensar i de treballar brutal.

XM: *Estem completant...*

R: *La roda...*

XM: *Estem completant l'entrevista, hem tocat molts temes. El que estava pensant –que m'ho has suggerit tu mentre explicaves això– és que no és el mateix que a tu t'arribi el coneixement sobre un referent perquè t'ho ha dit una altra persona, o perquè l'has buscat a Google i l'has acabat trobant –i valores si és important o no ho és–, que no pas que t'arribi de la manera com ho acabes d'explicar. Crec que és molt significatiu el fet de descobrir a una persona per una vinculació tan directa –perquè ha entrat ella al teu bloc i t'ha llegit–. Llavors, la manera com s'integra el coneixement sobre aquest nou contacte és molt diferent, no?*

R: *Sí, jo l'analogia que faig –tot i que en general a l'Acadèmia no agrada molt– és bastant push pull. Normalment, o tradicionalment, en general, en la majoria de disciplines tu tens una idea i dius "faré un article sobre aquesta hipòtesi perquè tinc unes dades que més o menys la corroboren", i llavors ho vesteixes, no? Fas una cerca a Google o a Google Scholar, amb una mica de sort fas la cerca a la biblioteca digital i en algun cas, aïlladíssim, te'n vas a la biblioteca física d'algun lloc; intentes trobar les dues o tres persones que per les paraules clau vesteixen aquest argument que tu tenies, fas aquella bibliografia i ja està. I llavors el següent article, si no parteixes de zero fas un copy-paste de l'anterior bibliografia, n'afegeixes un o dos que has buscat amb aquesta tècnica push d'anar a buscar, i en treus dos o tres que semblen ja no molt al dia, i hi tornes. (...) En canvi, aquesta manera de treballar es totalment a l'inrevés –jo crec–. És, estàs en una conversa acadèmica 24x7, i en un moment fas així i dius vale, aquest tema que he llegit en diferents llocs i tal, per què no li donem aquesta forma amb altres coses que he llegit? ...amb altres coses que a casa he tingut somnis amb el tema... Jo crec que és molt més pull, és a dir una és, jo treballo sol i després miro d'enllaçar amb els demás, i l'altre és, estem tots fent-la petar constantment sobre el tema amb una cervesa virtual i, de cop dius vale, aquí això té forma, això és una hipòtesi, això que acabem de parlar en últims tres mesos, o dos anys, puc fer una hipòtesi d'aquesta manera, crec que tinc les dades per testejar-ho, si no dissenyo un experiment per a testejar-ho i tinc l'article. Però com ja he llegit tot allò el que has de fer amb l'article és purgar una bibliografia de 50 o de 100 referències que tens, no? Crec que són maneres de treballar –no sé si són millors o pitjors–, però en qualsevol cas diametralment oposades perquè parteixen de punts de vista molt diferents. A mi m'agrada pensar que això és tornar als orígens. A les universitats medievals tenien una dotzena de savis tancats en una biblioteca tot el dia fent-la garlar i fent bullir l'olla, i el Hooke, i el Newton i companyia fent-se explotar coses en els morros, i llavors entre tots s'assajaven els experiments i de cop sortia la llei de Boyle –la dels gasos–... I poc a poc hem anat cap a un model més individual de treballar amb departaments cada cop més petits. I jo crec que ara sembla que sigui un altre cop l'escolàstica, la gran acadèmia que torna a... –sóc optimista eh, jo crec que el percentatge de gent que treballa en el site és un 1% com a molt–. Però a mi m'agrada pensar que*

és una idea molt més interessant d'estar al dia en els temes que realment estan fent trempar a la gent, que són realment rellevants. Perquè hi ha molta gent, que no són acadèmics, que estan en aquesta conversa. Llavors són rellevants per a la societat en aquests moments i tinc la impressió que és una conversa molt més... no tan imposada pels cànons. És una forma de treballar molt diferent. I el fet de tenir blogs, de tenir una aparença activa possibilita això, no sé si m'he anat per les branques o no.

XM: *Hem estat parlant de moltíssimes coses. Però queda una cosa que estaria relacionada amb la teva vida personal. Sembla com si el gran nucli de tota la teva presència a la xarxa sigui la teva activitat professional. Hi ha algun lloc on no estigui present? Fins on ha impregnat la teva vida el fet d'utilitzar la xarxa? Ets un home xarxa?*

R: Sí, i tant. Hi ha diferents temes. No diré que estan aïllats però són... La xarxa és present en tota la meua vida (...) Sí que intento utilitzar la xarxa per al tema professional i a nivell personal no tant. Després diré el contrari, eh! Però sí que és veritat que de la meua activitat a la xarxa el 90% és professional i no tan personal, per mil motius. Perquè la gent amb la que em relaciono no estan assentats davant d'un ordinador tot el dia. Per exemple això és –entre cometes– un handicap. Jo puc estar tan actiu perquè treballa a la UT, segurament si treballés donant classes presencials hi hauria moltes hores que no podria estar connectat d'aquesta manera. També és veritat que intento mantenir contacte amb la gent a través de Facebook o del correu, però fer servir les xarxes és com una manera de treball... De fet, puc desdir tot el que he dit ara. De fet puc dir que tinc la mateixa vida social que té tothom a la xarxa, però el que passa és que tinc una “maxicefàlia” o una deformació tan gran de la meua part professional a la xarxa, en comparació amb altra gent, de manera que sembla que només estic a la xarxa per a temes professionals. Personalment sí que faig el que fa tothom, estic a Facebook recuperant amic de primària, però clar, la part professional la tinc tan hipertrofiada que sembla que no... de tota manera sí que intento separar molt els dos entorns, intento separar el professional i el social. A tot això s'hi afegiria una qüestió que és molt, molt personal, personal en el sentit que és molt de la meua personalitat i serà molt difícil d'aplicar o de trobar en algú altre almenys com a patró. I és que jo tinc una teoria de les organitzacions personals, i és que hi ha tres tipus de persones. Els sols, que són la gent líder que s'estableixen, i al voltant d'ells pivoten o graviten una sèrie de persones-planeta. És el típic que era el simpàtic de la classe, que la colla sempre on hi havia el Pere, el Jordi o la Maria... La colla era el Jordi i la Maria, i la gent que hi havia al voltant. Llavors són els líders nats, la gent que aglutinen a persones al seu voltant, i aquestes persones al voltant de vegades pot canviar de sol, però normalment estan gravitant al voltant d'una persona. I altres que són més com cometes que van voltant, i un dia estan en una colla, i un altre dia en una altra... Jo segurament sóc d'aquests, i sense que vulgui dir que em cansi d'amistats passades –ni molt menys–, sí que sóc una persona que sistemàticament conec més gent i freqüento més la gent nova. Tinc una mena de passió per conèixer gent, per saber què estant fent. Això fa que tingui menys contacte amb amics de primària i secundària. Mentre que tinc amics d'aquestes que ara van a cases de turisme rural amb els seus fills, jo no hi vaig. I clar, moltes de les meues noves amistats sí que han vingut per la xarxa. Molts per temes

professionals que després s'han convertit en amics personals. Llavors gent, per exemple..., una colla que estem ara a BDN, que som uns frikis d'Internet, ara ja anem a sopar i a dinar junts per parlar del vent d'on ve, però ha vingut per temes de política 2.0, del futur del periodisme digital..., han vingut per aquesta banda. Tot això era perquè vegis la separació entre la vida professional i personal. Llavors aquí hi ha dos temes. Un, la hipertròfia de la meua part professional, la naturalesa de la meua activitat professional, la baixa digitalització de molta gent de la meua vida personal, cosins i familiars que estan poc connectats, que es connecten una o dues vegades a la setmana... I l'altre aquesta mena d'itinerància personal sobre la gent, que a diferència d'estar jo ancorat –en el bon sentit de la paraula, eh– amb les amistats que vas fer a secundària i moure'm en aquest entorn, vaig canviant. Probablement em dona problemes perquè vas sumant amics, i tots crec que són bons amics –o la majoria d'ell–, i llavors cada cop en tens més. No abandono amistats, però sí que a l'hora de freqüentar gent vas itinerant i en aquest itinerari és més fàcil que trobis gent per Internet i després passis a l'*offline*, que no molts cops passi a l'inrevés, tot i que també passa, però vaja...

XM: *Un dels blocs que tinc identificat és el de l'aprenentatge però, clar, de fet es dedueix de moltes coses que has dit, no? T'hagués preguntat on situaries l'aprenentatge, per exemple, però és que és obvi. És una cosa òbvia tal i com estàs explicant com funcionas, com utilitzes el teu site com espai de treball...*

R: Vaig penjar –no sé si ho hauràs vist– una mena de *workflow* de l'aprenentatge, del dia a dia, del que feia més detallat, diguem. "Què va on i què va per què"... si vols te'l passaré. Però resumint és això, en els *feeds* i els mails –sobre tot els *feeds*– mires què és notícia, o el que és informació i el que és coneixement, i què és notícia i el que és rellevant; i el que és rellevant, o se'n va a una reflexió al blog, o se'n va al wiki perquè és el que destil·la les quatre cosetes, o se'n va a la base de dades de gestió bibliogràfica, molts cops retornes sobre les teves passes i tornes al bloc, per tant l'aprenentatge... és que és tot.

XM: *És que és una construcció constant...*

R: Sí.

XM: *Qualsevol cosa que t'arriba...*

Tot.

XM: *Encara que ho llencis a la paperera, tu ja has fet una construcció d'això perquè dius "no, això ha d'anar a la paperera perquè..."*

R: Sí, sí, el que va a la paperera és per oblidar-ho per sempre.

XM: *Doncs jo ho donaria ja per acabat, i agrair-t'ho molt... Vols afegir alguna cosa?*

R: No sé..., Dues cosetes petites. Una és que tot el que he dit abans, que hi havia dues maneres de treballar, una més centrada en la persona... [interrupció de l'entrevista].

XM: *Dues cosetes...*

R: Una que, tot i que crec que són estils diferents i que no n'hi ha d'haver un de millor i un de pitjor, hi ha una acadèmia més tradicional, centrada en la introspecció o en una part més inductiva de "jo em faig lo meu i després surto cap enfora"; i un altre molt més d'abstracció, de crear en conjunt i després estirar cap a dins. Crec, tot i que jo em sento més còmode amb una que no amb l'altra, que una té moltes més possibilitats –però bé– entenc que això pot ser un judici molt més personal. Llavors deixem-ho en què hi ha dos opcions, una que a mi m'agrada més que l'altra, però malgrat que jo tingui una preferència personal intento ser objectiu i penso que l'evolució de la gestió del coneixement o –anem a dir-ho així– dels treballadors del coneixement, que són profes –sobre tot– però que és molta altra gent, des de consultors, assessor, polítics, i la gent que treballa amb el coneixement intensivament i que cada vegada són més, tot sembla indicar que la tendència és cap a aquesta mena de connectivisme, o a treballar en xarxa. Llavors se'm fa difícil pensar –en una part més conservadora o més optimista– com ho tindrà la persona que no faci aquest pas de digitalitzar-se, de crear xarxa –en el sentit estricte, eh–, de xarxa no només de persones sinó de constructes, de continguts, d'objectes –objectes tant poden ser persones, com pot ser un blog, o un compte a Twitter–; se'm fa difícil pensar com aquesta persona podrà actuar o seguir actuant com ho feia. I en un entorn molt més pessimista o molt més radical, se'm fa difícil pensar que pugui sobreviure i que pugui seguir fent la seva feina, en absolut. Llavors la més conservadora és, "no sé si serà eficient o eficaç en la seva feina..." I l'altra és, "crec que tard o d'hora algú li dirà que la seva feina no l'està fent bé –és més–, que no està fent cap tipus de feina". Vull dir que està putinejant amb continguts o amb coneixement però que no està contribuint. Més que una opinió crec que és una tendència que cada cop es reforça més. A tots els nivells eh! Crec que a nivell d'empreses també, però vaja, a nivell de docència, d'aprenentatge, de que és treball intensiu de coneixement, sembla que cada cop sigui més forta.

Paral·lel a això, però molt vinculat, crec que hi ha hagut una descentralització espectacular de la identitat digital. Ara estic a Twitter, a Blogger, a Wordpress, a Facebook, a LinkedIn, i estic a tots aquests llocs però no estic en cap lloc més, i falta un pal de paller. I llavors també crec –però d'això de moment estic veient alguns signes que em fan pensar que pot ser que no m'equivoqui del tot, però encara crec que és molt lent– que en algun moment això s'ha d'implosionar altre cop cap a la web personal. Vam començar el 1994 amb webs personals fet amb *comic sans* i el paleta aquell que deia "web en construcció" i coses així, i a poc a poc vam tenir el blog que, com que estava a "blogspot" ja no era el web personal, i llavors de "blogspot" lligaves amb la web personal que estava a Tripod, i tenies tots aquests llocs. I hem anat distribuïnt-nos, i tinc la impressió que tard o d'hora això ens passarà factura i que, o tenim un lloc... [interrupció de l'entrevista] Vam passar d'una part centralitzada que era, "tinc un correu, tinc una web, i ja està" –una web cutre o no cutre–, ens hem escampat per tot arreu i cada cop, tot i que hi ha mil serveis, és difícil de traçar el que està fent tothom. Sí que posem en el Delicious al costat qui sóc, i en el LinkedIn posem tots els enllaços del Twitter, i en el Tumblr posem els enllaços al blog i en el Twitter...i en el Twitter el del Tumblr... Però crec que cada cop serà més necessari en la idea del portfoli. Aleshores, sí que està bé com a aprenentatge la democratització de les eines per a aprendre, per a putinejar, per a no

tancar –diguem per a poder fer proves sense trencar res–, estar present en mil espais però, o exercim una força centrípeta en aquests espais que apuntin cap a un mateix lloc, com fem amb els ratjos de sol quan els concentrem en les cèl·lules fotoelèctriques, o concentrem aquests ratjos de sol o no ens escalfem. I llavors, sense voler dir que hem d'abandonar aquests espais, perquè és on estan passant les coses, on està la gent, i cada cop els espais s'estan dissenyant o s'estan convertint en llocs per a fer determinades coses, dissenyats o no *ex-ante* –a Facebook per a tenir un tipus de relacions, a LinkedIn per a altres, a Twitter per a altres–, però crec que hem de tenir cada cop més aquests espais apuntant cap a un web propi, amb un domini propi que serveixi per sempre. Per temes d'identitat personal, de privacitat, de seguretat, per si un dia desapareix Google, que no et quedis sense correu electrònic, si desapareix Blogger que no et quedis sense blog, o si desapareix Delicious que no et quedis sense enllaços, i sobretot que a un lloc tu puguis dir “val, aquest tui està a Twitter però qui és realment? ...és un compte Twitter o és algo més?”; i que aquestes tres dimensions de la persona, que no és només el Twitter sinó que són més coses, puguis anar a un lloc i dir, val aquí ho tinc tot, aquí tinc el que ha publicat, el que ha dit, qui és, què fa... Però que a més aquest site (...) també s'alimenti d'aquests continguts dinàmics que tens enfora. No crec que estigui solucionat tècnicament això, però crec que ja es pot començar a construir un site que en part funcioni amb contingut propi –perquè és un blog, perquè és un wiki...–, en part agregant coses que vas posant a tot arreu. Que s'hi pugui construir una identitat que estigui centralitzada, que tu puguis governar més que no pas amb serveis externs, que doni una idea més clara i més matisada a la persona que s'està adreçant a tu que els matisos que pot donar una llista de *tweets* o una llista d'actualització de Facebook. Llavors per una banda crec que la tendència és cap a estar més a la xarxa, cap a treballar en xarxa de la gent que treballa en coneixement, si no el tren digital els passarà per sobre. I l'altra, que està –diguem– centrifugació d'identitat, tard o d'hora ha de centripatitzar-se, ha de centralitzar-se un altre cop o, com a mínim, que els miralls apuntin cap a un únic centre que sigui “aquest és el Ramon amb totes les seves dimensions i no només una part de dimensió que és el blog o el Twitter o el que sigui.

XM: *La donem per acabada?*

R: Tu manes, tinc xerrameca per hores.

XM: *Mira, una hora i dos minuts, no està malament.*

Taules de l'anàlisi de dades de l'entrevista a la Montse

Barcelona, 05 octubre 2010. Durada: 48 min.

ÀMBIT 1. L'activitat digital en la vida diària			
	Categories	Resultats	Citacions literals de l'entrevista
Secció 1	Àmbits d'ús de la tecnologia digital	Està permanentment connectada durant tota la jornada, des que es lleva al matí fins que se'n va a dormir.	<i>"Jo em llevo a les 6:00 i baixo a fer el cafè abans de dutxar-me; i el primer que faig –tinc un iPhone– és engegar Twitter, Facebook, el lector de RSS dels sindicats que tinc, i després miro les notícies de l'Avui i del 3/24 [premsa en línia]. Això mentre faig el primer cafè, una repassada ràpida."</i> (pàg. 1 transcripció).
	Dispositius i eines digitals	La seva connexió està molt diversificada, utilitzant múltiples dispositius, eines, canals, xarxes socials i fonts d'informació de forma simultània. Utilitza l'ordinador i el smartphone per accedir a Twitter, a Facebook, a les fonts sindicades RSS i a la web).	<i>"Treballem tot el dia sobre la xarxa, en el navegador tinc el plug-in del Twitter, i de tant en tant vas a treure el cap al Facebook a veure si hi alguna cosa nova. Si algú t'ha enviat un correu amb alguna cosa nova per alguna d'aquestes xarxes, doncs vas a atendre-ho o contestar-ho, i a fer el que convingui. Una mica és això. Durant el dia és així i, al final del dia, acabem probablement al sofà revisant els últims sindicats que han entrat –perquè si te'ls deixes massa estona no ets capaç d'assumir-los tots– i revisant els últims tweets que llegeixes ..."</i> (pàg. 1 transcripció).
Secció 2	Organització espacial i temporal	A casa utilitza preferentment el smartphone i accedeix a Twitter, a Facebook, als lectors RSS i a la premsa digital.	<i>[Per usos a casa vegeu la citació anterior]</i>
	Dispositius i eines digitals	A la feina utilitza preferentment l'ordinador amb el navegador amb quatre pestanyes obertes, una amb webs personals, una amb la institució on treballa (Entorn Virtual d'Aprenentatge), una amb fonts RSS, i una altra amb el correu electrònic de Google. En el navegador hi té instal·lats els complements de Twitter i de Facebook.	<i>"...a la feina, nosaltres treballem a través d'Internet, i quan engegues l'ordinador, el primer que engegues és el correu electrònic, perquè és on tindràs les qüestions que solucionar per la feina, i després engegues el navegador, que jo engego a quatre pestanyes. Una és de d'institució on treballa, que a vegades entrem en el campus virtual i treballem sobre la nostra web, una altra és el lector de sindicats, [una altra] el correu electrònic de Google, que és on tinc les altres qüestions que no estan relacionades amb la feina o d'altres coses, i després, de normal tinc una altra pestanya on hi ha una de les meves webs personals. (...) En el navegador tinc el plug-in del Twitter i, de tant en tant, vas a treure el cap al Facebook..."</i> (pàg. 1 transcripció).
Secció 3	Àmbits d'ús de la tecnologia digital	Utilitza la web com a canal per al consum audiovisual i lúdic, mirant sèries i pel·lícules en línia amb la seva família.	<i>"...doncs a vegades miro pelis o sèries, els meus fills són molt aficionats a mirar sèries, ells se les miren en anglès i jo, a vegades alguna pel·lícula, hi ha un lloc on no te les has de baixar, les veus online."</i> (pàg. 8 transcripció).
	Dispositius i eines digitals	Utilitza l'ordinador i els dispositius mòbils per a jugar a jocs individuals, però de forma puntual.	<i>"Però tinc un programa, dels primers Macs que van sortir, que és Asteroïdes, i jugo poc, però em treu l'estrès. (...) I si és un Windows, al solitari, i si és l'iPhone els ocelllets que trenquen porquets [Angry Birds]..."</i> (pàg. 1 transcripció)

Taula 1. Resultats de l'entrevista a la Montse en quant a la seva activitat digital en la vida diària.

ÀMBIT 2. L'univers digital			
Categories	Resultats	Citacions literals entrevista	
Secció 1	<p>Descripció de l'univers digital</p> <p>Relació dels àmbits professional i personal en l'univers digital</p>	<p>Associa l'expressió "univers digital" amb els diversos àmbits d'activitat a la xarxa.</p> <p>Estructura el seu univers digital a través de l'eix personal/professional. Identifica clarament dos àmbits d'activitat diferenciats. Un de professional, relacionat amb temàtiques i àrees d'interès vinculades a la seva activitat professional (formació en línia i educació); i un altre de personal on expressa en una esfera més privada coses de tipus personal.</p> <p>Intenta mantenir conscientment separats els dos àmbits, professional del personal.</p>	<p><i>"Jo crec que tinc més d'un univers digital (...). Jo tinc un univers digital que és professional, o que te més relació amb la professionalitat, sobretot amb la formació online i els temes més educatius, que són els que treballem i que comparteixes. Després tinc un univers més personal, que intento tenir-lo separat del professional, que és on en lloc d'actuar amb el meu nom, doncs tinc un pseudònim, i on expresso les coses més personals."</i> (pàg. 1, transcripció).</p>
Secció 2	<p>Relació dels àmbits professional i personal en l'univers digital</p>	<p>Experimenta un tipus de relació interpersonal específic de la seva experiència a la xarxa en el seu àmbit d'activitat més personal.</p>	<p><i>"Però sí que és un lloc [la xarxa] que... bé, suposo que abans la gent teníem "mi diari" i ara en lloc de tenir "mi diari", doncs fem un blog. I expliquem batalletes en el blog i després, arrel d'això, tens un univers de gent que et segueix el blog, que no saben ben bé qui ets tu, que tu no saps quin són ells –tret d'alguns amb qui t'has vist– i que comparteixes aquests sentiments o entorn més personal, no?"</i> . (pàg. 2 transcripció).</p>
Secció 3	<p>Relació de l'univers digital amb la vida personal</p>	<p>Viu el seu univers digital com una dimensió totalment integrada a la seva vida.</p> <p>No se sent envaïda per aquesta dimensió ja que és capaç de desconnectar-la de la seva vida personal en el món presencial.</p> <p>Se sent feliç de tenir tan integrada la dimensió digital, ja que li permet compartir i aprendre.</p> <p>L'activitat a la xarxa no substitueix les seves relacions personals, sinó que les integra.</p>	<p><i>"Jo crec que l'univers digital forma part de mi, i ara ja estic aprenent a desconnectar els caps de setmana, que fins ara no ho feia. Ara puc anar-me'n dos dies i desconnectar – mòbil inclòs– i no m'angoixo, al contrari, em sento molt feliç de tenir un univers del que en formes part però que no t'envaeix. Però sí que m'interessa formar-ne part i m'interessa compartir-hi coses, perquè sempre hi estic aprenent moltes coses."</i> (pàg. 2 transcripció).</p> <p><i>"... tinc un univers més personal a la xarxa, que no és un univers que substitueixi les meves relacions personals, perquè aquestes les tinc i m'agrada molt cuidar-les. De fet, un gran gruix dels correus electrònics que responc diàriament són de gent amb les que tenim relacions especials."</i> (pàg. 2 transcripció).</p>

Secció 4	<p>Relació dels àmbits professional i personal en l'univers digital</p>	<p>Ha fet confluïr els seus dos grans temes d'interès, l'educació i la tecnologia, amb el que és ara la seva professió.</p> <p>Per tant:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hi ha una relació temàtica entre l'activitat digital i la seva activitat professional.- Els límits entre la seva activitat a la xarxa de l'àmbit professional i de l'àmbit personal es difuminen quan tenen a veure amb els seus centres d'interès.	<p><i>“M’interessen la tecnologia i l’educació, i el que vaig fer va ser fer confluïr les dues coses, perquè vaig trobar que era “lo mejor de los dos mundos” i era apassionant. I per això, bàsicament, el que jo treballo a la xarxa és feina. Però és que, clar, la feina també sóc jo. A mi m’agrada la meva feina, jo disfruto fent la meva feina, fins al punt que me’n vaig a casa i continuo treballant amb temes d’educació. Però a mi no m’ho demana ningú perquè m’agrada, saps?”</i> (pàg. 4 transcripció).</p>
-----------------	---	---	---

Taula 2. Resultats de l'entrevista a la Montse en quant al seu univers digital.

ÀMBIT 3. La història digital			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevista
Secció 1	Presa de contacte amb la tecnologia digital i amb la xarxa	S'interessa i esdevé activa amb la tecnologia digital des dels 22 anys, quan apareixen els primers microordinadors al mercat, abans de la generalització de la web.	<i>"El primer ordinador que vaig tenir va ser un Spectrum, que era... –jo què tenia, 22 anys?– no ho sé, ja no me'n recordo. Van ser els primers ordinadors que van sortir, amb unes tecles on a cadascuna hi havia una instrucció per programar en un llenguatge que es deia Basic –que no sé si existeix encara–, però que a mi em va fer gràcia de seguida. I em vaig apuntar en un curs i vaig arribar a programar-hi coses, amb el Basic. Molt xulo!" (pàg. 2 transcripció).</i>
Secció 2	Presa de contacte amb la tecnologia digital i amb la xarxa	Els primers usos de la xarxa són personals i exploratoris. Consisteixen en la navegació web i la comunicació per xat amb altres usuaris.	<i>"A nivell personal, el vaig estar usant durant una temporada provant el que era en aquells moments l'IRC¹ – em sembla que es deia–, que eren com una mena de xats. Però és que eren "diálogo de besugos" i amb uns continguts així una mica... No em va acabar d'interessar el tema i ho vaig deixar. Llavors, feia servir Internet quan navegava, o buscava alguna cosa per viatjar o alguna informació..." (pàg. 4 transcripció).</i>
Secció 3	Integració de l'experiència digital	Comença com a mestre d'informàtica en una escola on a més acaba muntant tot el sistema telemàtic i la pàgina web del centre. La seva evolució en l'ús de la tecnologia va lligada al seu desenvolupament professional, vinculant des del principi la tecnologia i l'educació.	<i>"Vaig entrar a l'escola i em vam posar de profe d'informàtica, perquè allà tenien una instal·lació que els hi havia pagat l'associació de pares (...), i de mica en mica et vas emocionant amb el tema aquest dels ordinadors i de les coses que es poden fer. Els hi ensenyes als nanos, amb qui al principi treballàvem molt sobre els processadors de text; després de seguida va sortir això del Clic[JClic]. I bé, vam estar molts anys a l'escola treballant, introduint els nanos a la xarxa, (...) però jo m'ho passava molt bé i compartíem moltes coses. (...) a més de les classes d'informàtica, els hi vaig acabant portant tota la xarxa informàtica de l'escola. (...) Després [ja havia deixat de treballar-hi] vaig continuar ajudant i vam fer la web..." (pàg. 3 transcripció).</i> <i>"... la meva introducció a la xarxa sí que va lligada al món professional, però potser hi va lligada perquè jo vaig voler lligar-l'hi. M'explico: a mi m'agraden els ordinadors, m'agrada la tecnologia –molt!–. Tens un Mac, tens un iPhone, tens no sé què... Jo me'n puc anar a una botiga de tecnologia i mirar-me'ls tots [els dispositius] perquè m'interessa. M'interessa la tecnologia i l'educació, i el que vaig fer va ser fer confluïr les dues coses, perquè vaig trobar que era "lo mejor de los dos mundos" i era apassionant." (pàg. 4 transcripció).</i>

¹ IRC (Internet Relay Chat) és un sistema de xat de text popularitzat a la dècada del 1990 que permet la conversa entre dues o més persones. Funciona a través d'un programa client i les converses s'organitzen per canals.

<p style="text-align: center;">Secció 4</p>	<p>Integració de l'experiència digital</p>	<p>El seu primer contacte amb la formació en línia és com a estudiant en un curs de la UOC. L'experiència li resulta gratificant i reveladora en relació a aquesta temàtica.</p> <p>Arrel de la seva experiència com a estudiant virtual focalitza el seu interès per a la formació virtual i es continua formant, en línia, en aquest àmbit d'especialització.</p>	<p><i>"... va sortir el projecte d'Aula Oberta² (...) i jo el vaig trobar súper interessant perquè oferien un curs de desenvolupament i aprenentatge durant l'edat escolar, que combinava la psicologia o la pedagogia –a mi m'agradava l'educació– amb les noves tecnologies –jo estava ensenyant informàtica–, i em vaig apuntar. Va ser la meva primera experiència de formació a la virtualitat com estudiant. M'ho vaig passar genial, vaig disfrutar moltíssim, vaig aprendre molt i, a sobre, vaig fer amics i amigues que encara tinc."</i> (pàg. 3 transcripció).</p> <p><i>"...quan vaig acabar (...) em vaig matricular a la llicenciatura de psicopedagogia a la UOC i, paral·lelament, vaig veure el Postgrau de Disseny de Materials Didàctics Multimèdia per a Entorns Virtuals d'Aprenentatge. M'agradava molt tot el que era la formació en l'entorn virtual, i les comunitats virtuals i les relacions que s'establien, i vaig fer un salt. Em vaig apuntar a aquest Postgrau, que vaig disfrutar moltíssim, i hi vaig aprendre moltíssimes coses..."</i> (pàg. 3, transcripció).</p>
<p style="text-align: center;">Secció 5</p>	<p>Integració de l'experiència digital</p>	<p>La xarxa actua com a catalitzador dels seus centres d'interès i orientació professional: la tecnologia i l'educació. La seva activitat a Internet anirà lligada, a partir d'ara, al seu àmbit professional, fent de docent virtual i assumint funcions de direcció en l'àmbit de l'e-learning.</p>	<p><i>"Quan vaig acabar [el Postgrau de disseny de materials didàctics multimèdia] em van oferir si volia ser professora del postgrau. Aquí vaig començar a treballar a Formació de Postgrau de la UOC com externa però, en les consultories³ de tot el que era l'àrea d'e-learning, vam entrar el curs de Tècnic de formació online, i vam disfrutar moltíssim –en les 7 edicions–, formant a tècnics en formació online."</i> (pàg. 4 transcripció).</p> <p><i>"... em va sortir l'oportunitat d'anar a treballar a una ONG [internacional] (...) i em van oferir dirigir la seu de Barcelona amb un programa d'e-learning solidari amb Sudamèrica."</i> (pàg. 3 transcripció).</p>

² Servei de formació en línia de la Universitat Oberta de Catalunya en l'àmbit de l'extensió universitària que es va posar en marxa el 1997.

³ En l'àmbit de la docència en línia de la UOC, "consultoria" és el terme que s'utilitza per a anomenar la funció de docència en línia.

Secció 6	<p>Posicionament davant la integració de l'experiència digital</p>	<p>Reconeix que la xarxa ha estat el factor decisiu en l'orientació que ha pres la seva vida, obrint-li oportunitats i perspectives, més enllà de l'àmbit estrictament digital.</p> <p>Viu amb molta satisfacció aquesta influència de la xarxa en la seva vida professional i personal, especialment per l'obertura de mires que li ha suposat.</p>	<p><i>"...home, el punt fort és que sense la xarxa jo no seria on sóc, això està claríssim, jo m'hauria quedat al meu poble (...) Jo crec, que el fet d'entrar amb contacte amb les noves tecnologies i amb tot aquest món de l'e-learning, i tot el coneixement que m'ha donat, m'ha permès d'alguna manera obrir i sortir. I fins tot físicament –no només figuradament a través de la part digital–, sinó que jo baixo cada dia a Barcelona, jo tinc una feina que em fa anar per aquí i per allà, i conèixer gent d'arreu d'Europa i Marroc i això t'obre mires moltíssim." (pàg. 10 transcripció).</i></p> <p><i>"A través de la tecnologia i de la xarxa que ens ha connectat, ostres, hem obert mires i hem conegut moltes coses, tan virtual com presencial, i això és brutal i "lo que nos queda". Bé, no sé, sóc una dona positiva." (pàg. 10 transcripció).</i></p>
-----------------	--	--	--

Taula 3. Resultats de l'entrevista a la Montse en quant a la seva història digital.

ÀMBIT 4. La gestió del coneixement			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevista
Secció 1	<p>Accés i gestió del contingut de la xarxa</p> <p>Dispositius i eines digitals</p>	<p>Utilitza diversos canals, dispositius i eines per accedir i gestionar el contingut (RSS, Twitter, <i>smarthphone</i>, ordinador...).</p> <p>Marca el contingut seguint criteris d'interès i d'organització del temps, com per exemple deixar continguts per accedir-hi en un altre moment amb un altre dispositiu.</p> <p>Actua com a node a la xarxa, rebent contingut d'altres usuaris i usuàries a qui segueix i redistribuint-lo. A la vegada fa de filtre ja que comparteix allò que li agrada.</p>	<p>"... <i>aleshores sempre marques quan llegeixes els tweets o sindicats, o qualsevol cosa. Sempre hi ha aquella notícia que t'agrada i la comparteixes, aquella altra que te la marques per recordar-te-la, perquè a vegades ho mires a l'iPhone i penses, "això t'ho hauries de mirar a l'ordinador per ampliar-ho perquè t'interessa", i ho marques, ho comparteixes...</i>" (pàg. 1 transcripció).</p>
Secció 2	<p>Accés i gestió del contingut a la xarxa</p> <p>Focus de contingut</p>	<p>Utilitza les xarxes socials com a font per accedir als focus de contingut que li interessin. Es tracta d'un contingut filtrat i mediat per altres usuaris i usuàries.</p> <p>Té focus vinculats amb les seves àrees d'interès a nivell professional –educació i TIC, i usos de la tecnologia–, i amb la seva ocupació actual en direcció de formació en línia en l'àrea de la salut.</p> <p>Té altres focus més dispersos motivats per altres interessos més personals, com ara l'evolució de determinats aspectes de l'actualitat política del país.</p>	<p>"Aquest és un dels focus [usos de les TIC en educació] que tinc situats al Twitter o en els elements sindicats que tinc, no? [Busca o li interessa] Molt, molt, veure que fa la gent en formació, què opina la gent de les eines tecnològiques, com les usen, com aquella mateixa eina l'uses de maneres diferents per aconseguir propòsits diferents... És TIC i educació." (pàg. 5 transcripció).</p> <p>"Ara tinc un altre focus que és l'educació mèdica. (...) sobretot, m'interessa molt com es poden potenciar les noves tecnologies en l'educació en l'àrea de la salut." (pàg. 5 transcripció).</p> <p>"I després ja són focus dispersos. Tinc un... –no sé si quedarà bé per la teva entrevista–, tinc un focus centrat en el fet diferencial català i en la independència de Catalunya." (pàg. 5 transcripció).</p>
Secció 3	<p>Posicionament davant la construcció del coneixement</p>	<p>Entén la generació del coneixement com una construcció social i fluïda.</p>	<p>"És aquesta generositat de compartir. Això ho trobo súper. I jo penso que el coneixement passa pels usuaris, i som els usuaris qui generem el coneixement i qui compartim el coneixement. El coneixement en si mateix..., bé, però ja està. Però jo crec que el coneixement passa pels usuaris i per aquesta dinàmica, i aquesta mobilitat de construcció conjunta i de compartir." (pàg. 6 transcripció).</p>

Taula 4. Resultats de l'entrevista a la Montse en quant a la gestió del coneixement en la seva activitat digital.

ÀMBIT 5. La dimensió social			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevista
Secció 1	Treball col·laboratiu i en obert	El treball col·laboratiu en línia és una pràctica habitual en el seu àmbit professional i ho practica amb naturalitat.	“... qualsevol tipus de feina, des de endreçar la unitat de xarxa compartida a estar treballant amb un document o amb un projecte (...) ho pots fer presencialment tots dos mirant a l'ordinador o fer-ho a través –per exemple– de Google Docs, on comparteixes el document, i el Skype. Això també ho fem. O amb el pendrive i cadascú a casa seva davant de l'ordinador amb el mateix document, o mirant els mateixos arxius, i estàs comentant la jugada de com va.” (pàg. 8 transcripció).
	Dispositius i eines digitals	Utilitza un servei d'emmagatzematge i edició de documents en línia (Google Docs), i un servei de xat de vídeo (Skype).	
Secció 2	Publicació i web social	Publica per descobrir als altres coses que li són útils a ella o que troba interessants. Entén la publicació com un acte de reciprocitat.	“Publico quan he trobat una cosa que em sembla interessant i que algú li pot interessar –“Ho trobo interessant: mireu-vos-ho, és algo que ens pot servir”–. Igual que jo aprecio molt quan la gent comparteix un recurs i me'l descobreix a mi, doncs penso que potser jo el puc descobrir a algú. Publico per això.” (pàg. 8 transcripció).
Secció 3	Publicació i web social	Utilitza els seus espais de publicació a la xarxa –una web i un entorn Moodle– de forma ambivalent: per documentar i ordenar el coneixement que va generant per al seu ús propi i per a compartir-ho de forma oberta amb els altres.	“... tinc un Moodle que és propi i l'uso per desar tot aquell coneixement que jo he generat al llarg dels anys i que penso que em pot servir un altre dia per una altra cosa. (...) em serveix com repositori del coneixement que he generat jo.” (pàg. 9 transcripció).
	Dispositius i eines digitals		“... aquells trucs, aquelles coses de tecnologia que jo he descobert un dia després de matar-m'hi molt, i que els oblidó, i que no sé on guardar-los. Doncs els comparteixo a la web, i a vegades li serveix a algú altre i jo sé on trobar-los quan els busco.” (pàg. 9 transcripció).
Secció 4	Posicionament davant la dimensió social de la xarxa	La xarxa li fa percebre una sensació de connexió entre els usuaris que comparteixen informació entre ells. Ho valora com una gran novetat respecte a les formes anteriors d'accedir al contingut (biblioteques i web). Destaca i considera molt rica la immediatesa en la interacció que permet la xarxa.	“(…) [allò que en aquests moments] sentim que és nou, és aquesta sensació de xarxa, aquesta sensació que la gent es comparteix la informació. Jo crec que això és una cosa que no tenies abans de la xarxa. La gent escrivia llibres i tu anaves a les biblioteques, o pots navegar per Internet i buscar informació a les webs, però aquesta interacció tan ràpida del microblogging o les xarxes socials, això, jo trobo que és molt nou, i molt ric i molt immediat.” (pàg. 5 transcripció).

Taula 5. Resultats de l'entrevista a la Montse en quant a la dimensió social de la seva activitat digital.

ÀMBIT 6. L'aprenentatge a la xarxa			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevista
Secció 1	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	<p>Ha anat construint el seu PLE de forma no conscient, fins que descobreix que algú ho havia formalitzat com a concepte.</p> <p>Identifica el seu entorn personal d'aprenentatge amb la seva activitat a les xarxes socials (Twitter i Facebook).</p> <p>Utilitza conscientment els seu PLE per aprendre i avançar professionalment.</p>	<p>"... quan jo vaig arribar als entorns personals d'aprenentatge (...) per mi va ser com un revulsiu, com una sorpresa descobrir que jo ja el tenia l'entorn personal, perquè jo ja estava a Twitter, a Facebook, a no sé què, i compartint coses. Però que algú hagués formalitzat aquella idea amb un concepte, amb un constructe...! I vaig pensar, "ei, és xulo". Ja et dic, és xulo i jo necessito fer-ho perquè, si no, allà on sóc, no avançaré. Per tant jo necessito la xarxa per la meva professionalitat." (pàg. 8 transcripció).</p>
Secció 2	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	<p>Li interessa el seu PLE perquè el veu com una font d'aprenentatge en múltiples àmbits, i com a xarxa per a compartir coneixement.</p> <p>Aprèn a través del que els altres comparteixen amb ella i no sempre de forma esperada o buscada.</p> <p>La seva experiència d'aprenentatge a la xarxa té molt a veure amb l'adquisició de coneixements.</p>	<p>"...m'interessa formar-ne part, i m'interessa compartir-hi coses, perquè sempre hi estic aprenent moltes coses. Hi ha moltes coses per aprendre i compartir i moltes coses per descobrir –de tots els àmbits, eh!–." (pàg. 2 transcripció).</p> <p>"... quan aprenc moltes coses és –per exemple– quan algú comparteix un enllaç –però ha d'explicar de què és perquè, si no, no hi vaig–, i el vas a veure. O quan a través dels RSS t'arriba algun article d'alguna cosa i dius: ostres..., això no ho sabia!" (pàg. 7 transcripció).</p>
Secció 3	Experiència d'aprenentatge a la xarxa Accés i gestió del contingut a la xarxa	<p>Creu que la xarxa modifica la manera en què pensem i posa en marxa noves estratègies pel que fa a la nostra relació amb la informació. Pensa que això és a causa de la immediatesa en l'accés –qualsevol nou <i>input</i> el podem buscar a la xarxa de forma instantània–, i de la necessitat de contrastar la informació que trobem, la qual cosa ens fa més crítics i desperts.</p>	<p>"... aprens a buscar informació de manera diferent, penses diferent. Penses diferent perquè quan algú et diu alguna cosa ho busques a Internet, i jo crec que això és un concepte diferent de quan ho buscàvem a l'enciclopèdia (...) el que posava l'enciclopèdia tu sabies que anava a missa, i quan ho busques a Internet, tu saps que el que busques no va a missa i que has de contrastar les opinions, i has de saber seleccionar. I en aquest sentit, ens fa més desperts a l'hora de no creure'ns-ho tot, i aprens a desenvolupar unes altres estratègies..." (pàg. 7 transcripció).</p>
Secció 4	Experiència d'aprenentatge a la xarxa Accés i gestió del contingut a la xarxa	<p>La xarxa l'ha forçat a desenvolupar la seva capacitat de síntesi i d'estructurar informació, necessària per a poder processar grans volums d'informació.</p>	<p>"La xarxa m'ha donat (...) una capacitat de síntesi, una capacitat d'estructurar la informació necessària perquè, és que hi ha tanta informació, que les informacions redactades m'estressarien molt. Jo necessito fer l'esquema conceptual i pim pam, saps?" (pàg. 10 transcripció).</p>

Secció 5	Posicionament davant l'aprenentatge a la xarxa	<p>Per ella la pedagogia és la base de l'activitat formativa per davant del fet de que sigui en línia o no.</p> <p>Per ella la formació és relació entre persones, i aquesta relació s'estableix tant de forma presencial com en entorns formals en línia.</p> <p>Veu la xarxa com un espai relació que permet construir coses conjuntament sense requerir un lloc formalitzat i concret on reunir-se.</p>	<p>"... quan la gent em diu "és que ella fa formació online", jo dic "sí, però no oblidem que abans que online la formació és formació, i la pedagogia és pedagogia, i això hi és de base (...) és la base d'entrada. I la formació és relació entre les persones, i aquesta relació quan és presencial, la fas; quan és virtual i asincrònica, la fas; i ara [a la xarxa] (...) ja no només tenim aquesta relació, sinó que construïm molt entre tots independentment de tenir un lloc formal on reunir-nos. Aquesta informalitat de la xarxa, i aquesta immediatesa i dinàmica jo trobo que és molt nou i molt ric." (pàg. 5 transcripció).</p>
Secció 6	Experiència d'aprenentatge a la xarxa Dispositius i eines digitals	<p>Explora i experimenta amb les novetats de la tecnologia digital (APP, dispositius, serveis) per a identificar-ne noves possibilitats d'aplicació educatives.</p>	<p>"(...) un dispositiu com l'iPhone on tu et pots baixar una aplicació i instal·lar-la, i aquella aplicació la veus córrer i penses, ostres, aquesta aplicació pot servir perquè algú pugui aprendre (...) o perquè algú pugui accedir a..., i que ho puc aplicar en aquesta situació o en aquest... Jo crec que sempre vas aprenent coses. De totes les coses que veus vas agafant idees i vas construint com una mena de puzzle i, un dia, aquell puzzle fa "clic" i dius, "ostres això, i si ho provem?" (pàg. 6, transcripció).</p>
Secció 7	Posicionament davant l'aprenentatge a la xarxa	<p>Pensa que cal que els estudiants prenguin un paper actiu respecte el coneixement i no limitar-se a acceptar únicament com a vàlid el punt de vista del docent.</p>	<p>"(...) fas un debat [virtual] amb els estudiants i tu com a profe no opines, ells no es donen al debat fins que tu no entres i opines; com si el que tu dius fos la veritat. Jo tenia molta guerra amb els estudiants perquè sempre els deia, "d'acord, jo tinc un coneixement però no necessàriament el que jo us digui va a missa, la vostra opinió és tan vàlida com la meua". I això és algo que hem d'anar aprenent". (pàg. 7 transcripció).</p>
Secció 8	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	<p>És activa en l'exploració de les noves possibilitats que li ofereix la tecnologia digital. Prova i valora noves eines que li puguin permetre estendre els usos digitals.</p>	<p>"... si hi ha noves eines que et deixen fer coses diferents que fins ara no podies fer, això em tira. Les instal·lo, i les provo i valoro. I si em semblen bé me les quedo i les uso i, si no, les desinstal·lo o les trec." (pàg. 7 transcripció).</p>
Secció 9	Posicionament davant l'aprenentatge a la xarxa	<p>Creu que les persones aprenen a través de la tecnologia quan aquesta és un mitjà per a relacionar-nos amb altres persones.</p>	<p>"(...) com a persones aprenem coses, aprenem no quan ens relacionem amb la màquina, sinó en el moment que la màquina serveix per a relacionar-se amb altres persones. La màquina en sí mateixa, a mi què me n'ensenyaria? Doncs segurament m'ensenyaria motricitat o atenció visual, sí, sí." (pàg. 7 transcripció).</p>

Taula 6. Resultats de l'entrevista a la Montse en quant a l'aprenentatge amb la tecnologia digital a la xarxa.

Taules de l'anàlisi de dades de l'entrevista al Salvador

Barcelona, 25 octubre 2010. Durada: 57 min.

ÀMBIT 1. L'activitat digital en la vida diària			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	Organització espacial i temporal	Treballa en línia des de casa i en xarxa amb el seu equip. Això li permet tan a ell com als seus col·laboradors molta flexibilitat al l' hora d'organitzar la seva dedicació durant la setmana i durant la jornada.	<p>“Des de que vaig deixar E.T., ara fa tres anys i mig, he estat aquí, o si em ve de gust treballo a casa, o el cap de setmana pots allargar, o no... jo i tota la gent que esta treballant amb mi ho fa així, eh, també. Hi ha gent de Mataró –hi ha dues persones–, aquí a Barcelona som dos o tres, hi ha una persona que està al País Basc, una altra que està al país Valencià, tenim a Mèxic tres o quatre col·laboradors, a l'Argentina també...clar, aquests no els veus. Vull dir que estem realment treballant i bé” (pàg. 10 transcripció).</p>
	Àmbits d'ús de la tecnologia digital	Forma una xarxa de treball col·laboratiu amb el seu equip, el qual està molt distribuït geogràficament (ciutats al voltant de Barcelona, d'altres indrets de l'estat espanyol, i en dos països de l'Amèrica Llatina).	
Secció 2	Àmbits d'ús de la tecnologia digital	Una part important del seu ús de la tecnologia va lligat a l'experimentació en el seu àmbit professional (la geolocalització), utilitzant l'ordinador i els dispositius mòbils.	<p>“Jo sempre dic que el vint-i-cinc per cent del meu temps el dedico a investigar, a llegir, i aleshores posar en pràctica moltes de les coses que llegeixo i a provar. Aleshores el camp de la geolocalització m'interessa moltíssim i, o bé des de l'ordinador, o bé des del mòbil, doncs faig proves” (pàg. 1 transcripció).</p>
	Organització espacial i temporal	Dedica un 25% del seu temps a investigar, a llegir i a experimentar amb la tecnologia.	
Secció 3	Dispositius i eines digitals		<p>“(...) em serveix per comunicar-me per correu amb els meus amics, o donar-me d'alta a les curses, o en lloc d'anar a pagar la quota, doncs ho fas a través d'Internet (...)” (pàg. 10 transcripció).</p>
	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	Utilitza el correu electrònic per a comunicar-se amb amics, i la web per accedir a serveis online.	

Secció 4	Àmbits d'ús de la tecnologia digital	Utilitza el smarthphone i també l'ordinador com a dispositiu per estar en contacte amb els projectes en què participa.	<i>"Els instruments que faig servir són l'ordinador i el mòbil, i el que acostumo a fer cada dia és seguir el meu lector RSS, i estic molt pendent també del Twitter. Aleshores si hi ha alguna aportació interessant per part d'algu faig un retweet. De vegades estic amb un tema que he generat jo –i que em sembla interessant– i també a través del Twitter ho dono a conèixer. I utilitzo l'ordinador per a estar en contacte amb tots els projectes en què estic participant (...)" (pàg. 1 transcripció).</i>
	Dispositius i eines digitals	Utilitza un lector RSS.	
	Publicació i web social	Segueix l'activitat de Twitter i n'és un node actiu, ja que redifon contingut de tercers que troba interessant i dona a conèixer contingut o experiències pròpies.	

Taula 1. Resultats de l'entrevista al Salvador en quant a la seva activitat digital en la vida diària.

ÀMBIT 2. L'univers digital			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	Descripció de l'univers digital	Percep el seu univers digital com una relació entre fonts d'informació i persones.	<i>"De mi cap endins, és a dir de la xarxa cap a mi, doncs a partir de les fonts d'informació que primer eren només fonts documentals i darrerament són més les persones, no?" (pàg. 1 transcripció).</i>
	Relació dels àmbits professional i personal en l'univers digital	El seu univers digital són les xarxes col·laboratives en matèria d'educació i cooperació que crea ell mateix o en què participa, tant a nivell local com internacional. Per tant està molt relacionat amb la seva activitat professional.	<i>"A mi aquesta xarxa [la seva primera experiència en una xarxa educativa internacional creada el 1988] em va canviar absolutament la vida. La possibilitat de contactar amb gent de tot el món, no? Perquè hi havia gent de la Xina, d'Austràlia, d'Israel... (...) aquesta xarxa a mi m'ha canviat la vida perquè a nivell professional m'ha obert un món impressionant, i a nivell personal m'ha permès tenir amics a tot arreu, amb els quals cada any hem fet una trobada... És una riquesa que porto i que la vaig engrossint a mesura que passa el temps..." (pàg. 4 transcripció).</i>
	Relació de l'univers digital amb la vida personal	L'ús d'Internet potenciat per la seva activitat vinculada a les xarxes, té un fort impacte a nivell professional i també a nivell personal, ja que li ha permès contactar i tractar amb gent d'arreu del món, arribant a establir relacions en el terreny personal. Valora tota aquesta obertura a gent d'arreu com un gran tresor que augmenta amb el pas del temps.	
Secció 2	Relació de l'univers digital amb la vida personal	L'ús del GPS en la seva activitat d'oci a la muntanya li ha suggerit la seva aplicació en el seu àmbit professional. Utilitza el seu oci per a experimentar amb noves eines i aplicacions que descobreix.	<i>"Sí que en algunes excursions, el GPS de muntanya primer, em va permetre entrar en tot un món i fer itineraris que altrament no podria fer. Això m'ha servit molt –a la pràctica– per imaginar-me moltes situacions educatives o empresarials. Tot va néixer d'això, del meu oci, i aleshores dius ostres, això... Ara mateix, avui he descobert una eina que a la primera sortida que faci la provaré. M'ho passaré bé i l'estaré fent servir, no ho considero feina..." (pàg. 10 transcripció).</i>

Taula 2. Resultats de l'entrevista al Salvador en quant al seu univers digital.

ÀMBIT 3. La història Digital		
Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	<p>Presença de contacte amb la tecnologia digital i amb la xarxa</p> <p>Treballa amb la telemàtica educativa des de 1987, 6 anys abans que els CERN anunciés que la web fos de domini públic.</p> <p>La telemàtica i les xarxes estan presents des del primer moment. El seu primer contacte amb la tecnologia va lligat amb la seva activitat professional com a mestre en una escola d'educació especial. Un amic personal molt vinculat al món de la cooperació i les xarxes educatives li deixa una unitat de CD-ROM i un accés a missatgeria electrònica, eines amb les quals comença a experimentar a la seva escola i amb altres centres propers.</p> <p>El seu interès per l'aplicació de la telemàtica a l'escola es desvetlla a partir d'una conversa fortuïta amb A.B., pioner en la introducció de la telemàtica a les escoles del Regne Unit. Ben aviat es comença a interessar en la creació de xarxes amb altres escoles.</p>	<p><i>" (...) [referint-se a un amic personal molt vinculat al món de la cooperació i les xarxes educatives] li vaig veure el primer CD-ROM i me'l va deixar perquè treballéssim a l'escola [escola d'educació especial on treballava] quan ningú coneixia què era tot això. I em va dir "si vols, jo tinc una missatgeria electrònica, si vols, pots començar a jugar a aquí". Aleshores vaig començar, des de l'escola amb algunes escoles properes que els hi vaig explicar." (pàg. 3 transcripció).</i></p> <p><i>"La telemàtica jo la vaig descobrir a BR en unes jornades d'informàtica educativa (...) Allà va venir l'introducció del correu electrònic a les escoles angleses, A.B., creador de la xarxa que es deia TNS. I a mi em van dir que acompanyés aquesta persona a l'aeroport perquè havia de marxar. Aleshores aquell viatge va ser molt, molt interessant, perquè em va explicar tot el que ell estava fent allà, i em va semblar sensacional." (pàg. 3 transcripció).</i></p>

Secció 2	<p>Integració de l'experiència digital</p> <p>L'evolució de la seva experiència digital està relacionada no tant amb els usos concrets sinó amb l'aprofitament del potencial que ofereix Internet en la creació de xarxes educatives i de cooperació. El seu centre d'interès són les xarxes que es creen, més que no pas els usos concrets de la tecnologia que els fan de suport.</p> <p>Ben aviat s'especialitza i inicia una activitat internacional que el porta primer a un seminari a Holanda on coneix gent que estan treballant en xarxes molt abans de la popularització d'Internet.</p> <p>Poc després, juntament amb altres persones, crea la xarxa educativa internacional XEI, focalitzada a dur a terme projectes d'intercanvi entre alumnes de països diferents, lligats a temes socials, mediambientals i de benestar del planeta.</p>	<p><i>"[assisteix] a un seminari que es feia a Holanda [sobre tecnologies de la informació per al canvi social] on hi havia gent de tot el món que estava treballant en aquest tema – tecnologia de la informació, xarxes...–; hi havia gent de GreenNet, Peacenet en un moment que Internet no es coneixia com ara. Hi havia interconnexió entre xarxes, però no aquesta que tenim ara global." (pàg. 3 transcripció).</i></p> <p><i>"(...)vaig anar a Bòston, i ens havien convocat... A veure, aquest intercanvi que tenia amb els Estats Units s'estava fent paral·lelament de forma bilateralment amb altres països: Rússia/Estats Units, Brasil/Estats Units, Argentina/Estats Units..., és a dir que els Estats Units estaven en el centre. Llavors jo vaig aplegar a tretze persones i vam decidir crear –però ja no de forma bilateral– la xarxa internacional "XEI"¹ amb l'objectiu principal d'afavorir projectes d'intercanvi entre alumnes de diferents països, projectes que contribuïssin al benestar del planeta i dels seus habitants. Aquesta era la missió principal. Per tant projectes que eren molt socials i mediambientals, però sempre vinculats al currículum." (pàg. 3 transcripció).</i></p>
-----------------	---	---

Taula 3. Resultats de l'entrevista al Salvador en quant a la seva història digital.

¹ Amb aquestes sigles ens referim a una xarxa educativa internacional creada el 1988 de la qual n'és membre fundador, i en la que actualment hi participa de manera activa.

ÀMBIT 4. La gestió del coneixement			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	<p>Accés i gestió del contingut a la xarxa</p> <p>Dispositius i eines digitals</p>	<p>El seu punt d'accés al coneixement són les persones que segueix a través de Twitter, més que no pas altres fonts d'informació més estàtica.</p> <p>Twitter s'ha transformat en la seva eina bàsica en només sis mesos des que l'ha començat a utilitzar, ja que valora extraordinàriament el fet de poder seguir l'activitat dels seus referents.</p> <p>Des que utilitza Twitter el seu lector RSS ha quedat en segon terme.</p> <p>També utilitza la xarxa per buscar informació de forma directa.</p>	<p><i>"(...) les fonts d'informació, que primer eren només fonts documentals i darrerament són més les persones, no? Precisament el Twitter l'he descobert fa mig any. Costa una mica entrar-hi però de seguida t'adones que pots seguir els teus mestres. Això ha estat una revolució, perquè sense haver-te de desplaçar, poder seguir al J.A., l'A.P., o al G.S., o d'altres –això es el que estic fent ara– clar, això és una riquesa impressionant. I aquesta és la meua eina bàsica. El RSS està quedant en un segon terme. Fa un any potser et diria que els lectors aquests els feia servir molt, ara t'adones que al Twitter t'arriba tot, si no el mateix, gairebé. Després a la xarxa, en qualsevol moment, puc buscar informació."</i> (pàg. 1 transcripció).</p>
Secció 2	<p>Accés i gestió del contingut a la xarxa</p>	<p>El contingut està mediat per la xarxa de persones. Hi ha una dinàmica de seguiment de mestres i referents. L'individu segueix els seus mestres i altres et segueixen a tu perquè et reconeixen com a mestre. Per a aquesta dinàmica considera que Twitter és una eina molt important.</p>	<p><i>"Jo tinc una sèrie de persones que són referents, i els tenia abans presencialment, per exemple L. N. de la UPC, G. R... En l'actualitat els tinc a la xarxa, i jo també sóc referent per algunes persones, i m'imagino que això és amb tothom, excepte algú que és Déu... Jo sempre dic "jo estic a mig camí, jo tinc els meus mestres i et puc ajudar a tu". (...) Jo vaig ser el pioner en la introducció de la [important xarxa educativa internacional] a Catalunya i va haver-hi un petit grup de persones, que en aquests moments són líders, i que tenen deixebles que són líders i, per tant, així de forma exponencial les xarxes van creixent."</i> (pàg. 7 transcripció).</p>
Secció 3	<p>Accés i gestió del contingut a la xarxa</p> <p>Posicionament davant de la construcció de coneixement</p>	<p>Fa servir l'experiència i la intuïció a l'hora d'identificar informació i contingut valuós a la xarxa, el que ell anomena "tresors".</p> <p>També fa servir Twitter per a filtrar la informació i el contingut. Utilitza les persones que segueix com a filtres.</p> <p>Pensa que el desenvolupament de la web semàntica ajudarà a identificar el contingut rellevant, però pensa que utilitzant Twitter hi ha una intel·ligència al darrera més enllà dels motors de cerca.</p>	<p><i>"També t'equivoques [referint-se a com troba informació i contingut valuós, el que ell anomena "tresors"], jo crec que és la intuïció i després donar-se patacades. Sí que hauriem d'educar o facilitar un aprenentatge amb uns filtres que permetessin trobar aquests tresors però... no sé. La web semàntica potser hauria d'ajudar perquè sí que et mous per informació que de vegades és palla, però de moment és així. Suposo que millorarà la tecnologia i ens ajudarà també a organitzar tot això. El Twitter també, seguint als mestres, també he sabut bastant trobar els tresors. Dels seus tresors n'identifiques alguns. Jo diria que aquí ja hi ha una intel·ligència, no és una màquina que busca. El Twitter encara em falta ficar-me més, però pot ser un bon filtre."</i> (pàg. 9 transcripció).</p>

Secció 4	<p>Focus de contingut</p> <p>Els seus centre d'interès i la informació que cerca són diversos però giren al voltant del compromís social, la tecnologia digital – especialment la relacionada amb la geolocalització–, i l'educació.</p> <p>L'educació és el seu fil conductor i sempre busca coses que es puguin aplicar per a millorar l'experiència d'aprenentatge.</p>	<p>“A veure, accedeixo molt a la xarxa per intentar trobar com poder avançar amb tots els temes que a mi m'interessen, que són uns quants: a nivell educatiu, social, geolocalització... Clar, dir-te que, a la xarxa, de tresors n'hi trobes pocs. O sigui, hi ha molta informació, però a base de ser molt regular i constant. Per exemple, a nivell de tecnologies per mòbils, doncs jo vaig descobrir els mediascapes², i això em va permetre entrar en contacte amb ells, i de seguida el que faig és intentar veure l'aplicació que tenen. El meu objectiu principal és veure quin ús se li pot donar per diferents sectors. La meua passió és l'educació, (...) i això ha estat sempre com a prioritat, i intento veure bàsicament això: com pot millorar això, com pot motivar, com ho podríem incorporar en diferents seqüències d'aprenentatge, això és bàsicament el que busco.” (pàg. 6 transcripció).</p>
-----------------	--	---

Taula 4. Resultats de l'entrevista al Salvador en quant a la gestió del coneixement en la seva activitat digital.

ÀMBIT 5. La dimensió social		
Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	<p>Publicació i web social</p> <p>Posicionament davant la dimensió social de la xarxa.</p> <p>Es planteja les xarxes com un conjunt d'eines 2.0 encadenades que permetin la participació organitzada i el treball col·laboratiu.</p>	<p>“[en relació a un projecte de xarxa en què està treballant] (...) tots estàvem d'acord que si fèiem una unió de xarxes, igual que al Twitter t'adones del potencial de contactar amb les persones, les xarxes que treballen de forma col·laborativa també podem tenir més força. Aleshores vam decidir crear aquest full de ruta, però un full de ruta diferent, un full de ruta 2.0. (...) [que consistirà en] obrir un espai, que és una combinació de blogs que permetrà identificar (...) quins són els temes clau. (...). Aleshores, obrim un espai perquè de cadascun d'aquests apartats clau tothom pugui dir-hi la seva, o bé presentar els problemes que té, com les solucions i males pràctiques, com quines són les accions que pensem que s'haurien d'emprendre per anar descobrint entre tots aquest full de ruta..., que després cadascun tirarà per on vulgui..!” (pàg. 2 transcripció).</p>

² El concepte *mediascape* fa referència al conjunt de tecnologies i experiències basades en la projecció d'itineraris multimèdia interactius sobre un paisatge o un territori, mitjançant la geolocalització. Els usuaris i usuàries hi accedeixen i hi interactuen a través de dispositius mòbils.

Secció 2	<p>Treball col·laboratiu i en obert</p> <p>Posicionament davant la dimensió social de la xarxa.</p>	<p>Utilitza el concepte de xarxa per a referir-se en primer lloc a les xarxes de persones –les que ell ha contribuït a crear, o en les que participa o dinamitza– més que no pas a Internet com a xarxa global, que al llarg de l'entrevista apareix om a instrument i com a suport.</p> <p>Creu en la força de la xarxa com a forma d'organització i de relació entre persones, i en les tècniques i sinergies que es poden aplicar per a dinamitzar-les. Les compara amb un orquestra sense director, però que cal aconseguir fer-la sonar bé.</p>	<p><i>"(...) jo la força de la xarxa la tinc molt clara, perquè l'he viscuda des de molt de temps (...). Jo ho comparo una mica amb una orquestra en què els músics estan separats i no veuen al director, i has d'intentar que soni bé. I cada cop més, amb tècniques i sinergies, pots aconseguir que sonin coses, eh! Podríem fer molt més però, d'alguna manera, la meua orientació durant molts anys és intentar que soni aquesta orquestra en el món educatiu, no dirigint, sinó també intentant que emergeixin coses des de la distància."</i> (pàg. 4 transcripció).</p>
Secció 3	<p>Relació dels àmbits professional i personal en l'univers digital</p> <p>Posicionament davant la dimensió social de la xarxa.</p>	<p>Del treball en les xarxes en la dimensió professional n'han emergit vincles personals, que s'han anat generant a partir dels aspectes més informals de la relació.</p> <p>Considera la presència de vincles personals com un element important de cohesió per a què les xarxes funcionin.</p>	<p><i>"(...) aquells amb els que conjuntament hem estat construint una xarxa, i ens ha unit primer l'interès per un tema, però després s'han generat vincles d'amistat o de companyonia, que són molt importants perquè la xarxa s'hagi mantingut. És aquests tipus de comunicació, aquest intercanvi més informal (...)"</i> (pàg. 5 transcripció).</p> <p><i>"En aquest sentit cuidàvem molt això [la relació personal], i amb la gent amb qui hem construït la xarxa això ho seguim tenint. Quan és l'aniversari d'algú hi ha felicitacions; hi ha un tipus de broma que faries en un bar i que l'estàs fent a través de la xarxa".</i> (pàg. 5 transcripció).</p>
Secció 4	<p>Publicació i web social</p>	<p>Publica a través de Twitter coses que creu que poden ser interessants per a altres persones, pensant que de la mateixa manera ell s'interessa pel que publiquen altres.</p> <p>Creu que el que ofereix ell és informació sobre la tecnologia mòbil a l'àmbit de l'educació, on és menys coneguda que en altres sectors.</p> <p>El segueix un públic heterogeni.</p>	<p><i>"[sobre el que creu que pot aportar per a què algú el segueixi] Que el que proposes sigui interessant per als altres. Hi ha gent que em diu "això m'interessa" o "em fa pensar", "m'obra portes". I jo crec que també estic fent el mateix en el camp de l'educació. Toco molts temes, no? Tot el tema de les tecnologies per mòbil que la gent del món de l'educació encara no el coneix massa... I em segueix un sector de gent que no és uniforme."</i> (pàg. 6 transcripció).</p>
Secció 5	<p>Publicació i web social</p> <p>Posicionament davant de la construcció de coneixement</p>	<p>És conscient del seu paper de node de la xarxa i l'exerceix conscientment. Filtra i redifon contingut amb la intenció d'oferir-lo a altres usuaris.</p> <p>L'experiència amb Twitter el fa conscient de la potència de la xarxa en quant a caixa de ressonància d'informació i de continguts, gràcies a la mediació de les persones.</p> <p>Reconeix que el protagonisme ja no el té el contingut (documents), sinó la mediació de les persones.</p>	<p><i>"Un dia vaig descobrir que hi havia els viatges de Tintin al Google Earth i d'això en vaig fer un retweet, i vaig tenir un pilot de mencions impressionant. I també, l'altre dia que va sortir l'article de la C.P., jo no vaig dir res, però molta gent va dir "el Salvador ha publicat allò". Hi ha una moguda important. T'adones de la força que pot arribar a tenir la xarxa, no? I el J.A., que te més seguidors, i et fa un retweet, s'expandeix, i pot fer que s'incrementi el nombre de gent que et segueix a tu. Vull dir que porto poc temps però estic veient que té una força important el Twitter per a la constitució de xarxa. La gent fins ara a Internet es fixava més en els documents."</i> (pàg. 6 transcripció).</p>

Taula 5. Resultats de l'entrevista al Salvador en quant a la dimensió social de la seva activitat digital.

ÀMBIT 6. L'aprenentatge a la xarxa			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	<p>Aprèn a la xarxa reflexionant a partir de lectures i d'idees que li arriben –per exemple una post en un blog–, i posant-les a la pràctica.</p> <p>Per exemple, quan va descobrir els codis QR va intuir que podien tenir una bona aplicació educativa i va buscar una escola on van aplicar aquests codis per a portar una capa d'informació de la xarxa damunt del territori: informació sobre espècies vegetals en un hort escolar, treballs relacionats fets pels alumnes en format multimèdia.</p>	<p><i>"[els nous aprenentatges] Apareixen a partir de les lectures o d'idees que et sorgeixen. A partir d'una lectura, tant d'un llibre com d'una intervenció en un blog, algú que diu alguna cosa... Aleshores li vas donant voltes a allò i arriba un moment que – jo sempre vaig a buscar la part pràctica–... "això anem-ho a aplicar"."</i> (pàg. 9 transcripció).</p> <p><i>"(...) amb els codis QR, que és un altre de les tecnologies que a mi em va cridar molt l'atenció, vam veure aplicacions per a diferents sectors dintre d'IT (...) i en el món de l'educació també vaig veure que tenia aplicacions. Aleshores vaig buscar una escola que estigués interessada en fer pràctiques. (...) amb codis QR en tot el que és l'hort i els arbres fruiters. Posen un codi al peu de cada espècie vegetal per vincular directament des del territori fonts d'informació vinculada amb aquella planta, però també recollint tot el treball que fan els alumnes en vídeo i fotos durant l'any."</i> (pàg. 9 transcripció).</p>
Secció 2	Posicionament davant l'aprenentatge a la xarxa	<p>En la seva etapa de mestre a l'època dels inicis de la telemàtica (a finals dels anys 80 del segle XX) utilitza el correu electrònic per a dur a terme activitats en xarxa a l'aula, i entre diferents escoles. Utilitza elements lúdics com ara personatges de ficció i jocs de rol.</p>	<p><i>"Evidentment que la tecnologia ha evolucionat, però nosaltres el que proposàvem era aquest paper del professor més en segon terme, un aprenentatge en xarxa dintre de l'aula, i un aprenentatge en xarxa cap l'exterior. Ho fèiem primer només amb correu electrònic –fèiem servir els telèfons de l'escola i uns mòdems d'aquells de 300 bps–, però tanmateix t'arribava un missatge d'algú i els nanos l'estaven esperant amb un interès espectacular. Avui en dia seria diferent perquè amb el mòbil... Entens? Però en aquells moments no hi havia res de tot això. (...) i jugàvem molt amb elements lúdics: personatges de ficció, jocs de rol, històries, que els atreïen molt, no? Tot això és igualment útil avui en dia de cara a la motivació a l'aula."</i> (pàg. 5 transcripció).</p>

Secció 3	<p>Posicionament davant l'aprenentatge a la xarxa</p> <p>És creatiu amb la tecnologia. Un nova tecnologia li permet imaginar i visualitzar noves situacions d'aprenentatge. En el seu cas, la tecnologia actua com a element d'inspiració.</p> <p>Reivindica el paper del mestre com a facilitador de l'aprenentatge. Per ell és una persona que crea unes determinades condicions per a què l'aprenentatge es produeixi. Creu en un rol artesanal del mestre i rebutja els llibres de text perquè condicionen a priori el currículum i la didàctica sense considerar la singularitat de cada grup.</p>	<p><i>"[situa l'aprenentatge en la tecnologia] En la creació d'aprenentatges rics i motivadors. No els trobo fets, però els sé visualitzar, els imagino a partir de veure una nova tecnologia, i és així que hem inventat coses fantàstiques." (pàg. 7 transcripció).</i></p> <p><i>"La part pedagògica ha de partir del grup que tu tens davant i el profe és el que ha de saber –com un cuiner– anar combinant tot un seguit d'ingredients per tal de fer que l'aprenentatge sorgeixi i sigui més interessant. En aquest sentit, jo li dono una importància molt gran. Reivindico la didàctica i reivindico el mestre artesà. Considero que els llibres de text –que potser van anar bé per una època– estan sent molt perjudicials perquè estan anul·lant aquest art, perquè l'únic que fa el mestre és "pàgina tal, exercici tal". Ja té les programacions fetes. Els editorials els hi donen tot preparat perquè es pugui... Per treure-li feina, per vendre –evidentment– però tota aquesta part tan important per a la motivació i per a facilitar l'aprenentatge no hi és. La tecnologia hi és, però només hi és la tecnologia.." (pàg. 8 transcripció).</i></p>
-----------------	---	--

Taula 6. Resultats de l'entrevista al Salvador en quant a l'aprenentatge amb la tecnologia digital a la xarxa.

Taules de l'anàlisi de dades de l'entrevista al Ramon

Barcelona, 27 octubre 2010. Durada: 1h 02 min.

ÀMBIT 1. L'activitat digital en la vida diària			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	<p>Àmbits d'ús de la tecnologia digital</p> <p>Dispositius i eines digitals</p> <p>Organització espacial i temporal</p>	<p>Està connectat a la xarxa a través d'un ventall d'eines, canals i serveis diversificat: comptes de correu, fonts de contingut sindicades (RSS), xarxes socials (Facebook), <i>microblogging</i> (Twitter), i molt especialment el seu <i>site</i>, compost per un conjunt de blogs i espais web del que consulta les mètriques diàriament.</p> <p>Preferentment utilitza el navegador on hi té una pàgina d'inici personalitzada que li dóna accés ràpid a tot un seguit de pàgines seleccionades.</p> <p>Està connectat permanentment a tots aquests canals i fonts. Des que posa en marxa l'ordinador i durant tot el dia. Fa una primera escombrada el matí a primera hora, que pot durar entre una hora i dues. Durant la resta del dia hi pot tornar en altres moments, però de forma més ràpida.</p>	<p>"Vale, al matí m'aixexo i em connecto, de vegades des de casa o aquí des de la feina". (pàg. 1 transcripció).</p> <p>"Quant encenc l'ordinador, correus, lector de feeds i mètriques; ja tinc en el Firefox una home personalitzada on clicant un botó s'obren una sèrie de pàgines. Normalment obro dos correus, el de la UT¹ i el personal. Depèn de l'hora, si és a les 5 del matí és el personal, si són les 8 del matí i és treball, és el de la UT. Obro el lector de feeds, on tinc un centenar de feeds sindicats. Obro Facebook, faig un cop d'ull de Facebook. Obro Twitter, faig una mica el streaming del dia; bé, el timeline del dia. Obro dues eines de mètriques al bloc." (pàg. 1 transcripció).</p> <p>"Sóc bastant de navegador i llavors entro i surto sense cap mena de disciplina. Sí que quan porto molta estona treballant en alguna cosa, o després de dinar o així..., sí que normalment torno a iniciar tot el cicle. Començo de zero: obro el correu, tots els feeds... Però tot això passa com a molt dos o tres cops al dia, la resta és molt esporàdicament." (pàg. 1 transcripció).</p>
Secció 2	<p>Àmbits d'ús de la tecnologia digital</p>	<p>La monitorització de la seva xarxa és molt rellevant per ell. Consulta les mètriques del que publica i les analitza. Li interessa saber qui el llegeix, qui l'ha enllaçat, des d'on, i analitzar-ne possibles motius.</p>	<p>"El primer que faig són aquestes mètriques i coses així. Mirar què ha passat, si hi ha alguna cosa que és molt rellevant –jo què sé...–, doncs de quina universitat m'han enllaçat, a veure qui són aquests, si els conec o no, per què m'hauran enllaçat i per què no (...)" (pàg. 1 transcripció).</p>
Secció 3	<p>Àmbits d'ús de la tecnologia digital</p> <p>Dispositius i eines digitals</p>	<p>Disposa d'un <i>site</i> públic que utilitza com a espai de treball de forma prioritària.</p>	<p>"El <i>site</i> comença a ser una eina prioritària, tan prioritària que en aquests moments no escric res que no estigui en el <i>site</i> (...)" [pàg. 8 transcripció].</p>

Taula 1. Resultats de l'entrevista al Ramon en quant a la seva activitat digital en la vida diària.

¹ Utilitzem UT en substitució del nom real de la universitat on el Ramon treballa com a professor.

ÀMBIT 2. L'Univers digital			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	Descripció de l'univers digital	<p>El seu univers digital està estructurat en dos eixos, l'idiomàtic i les plataformes, tot i que es tracta d'una delimitació permeable.</p> <p>L'eix idiomàtic s'organitza segons els idiomes que utilitza a la xarxa: català, castellà i anglès. Però el motiu de la divisòria no és lingüístic sinó que cada idioma correspon a una comunitat diferent tant en quant a grups de gent com pel que fa a temàtiques.</p> <p>L'eix de les plataformes es divideix en dos grups. Un correspon als entorns i eines que utilitza per a l'activitat professional, amb els blogs i amb Twitter. I l'altre correspon a un ús més informal i personal, amb Facebook com a plataforma principal.</p>	<p>"(...) hi ha diferents eixos que marquen. No marquen ratlles perquè tot és molt permeable, però hi ha un eix que és l'idioma, i hi ha dues comunitats molt diferents del que és l'anglès i del que és castellà o català." (pàg. 2 transcripció).</p> <p>"[eix idioma] Normalment són compartiments molt estancs. Hi ha gent que està en els dos llocs, però són compartiments molt estancs, que vol dir que marquen realment grups de persones, i de continguts i temàtiques molt diferents." (pàg. 2 transcripció).</p> <p>"[eix plataforma] Per plataformes estan distribuïts també de forma bastant segregada. Blogs i Twitter sol ser més professional. De fet utilitzo molt poc el Twitter per a temes personals. Molt poc. En canvi Facebook és on hi ha més llibertat. Diguem que és un entorn més informal i hi tinc més família i més amics (...)" (pàg. 2 transcripció).</p>
Secció 2	Descripció de l'univers digital Relació de l'univers digital amb la vida personal	<p>A nivell professional la manera com té organitzada la xarxa és tan forta que actua com element mediador i organitzador de la relació amb la gent, fins i tot passant per sobre de l'estructura institucional de la UT. En aquest sentit té relació amb col·legues del seu entorn més proper a través de canals i xarxes externes.</p>	<p>"Irònicament, en temes professionals de distància curta [UT] pràcticament no hi ha res fora de la xarxa. És més, m'atreviria a dir que amb la gent que contacto de la UT per temes professionals ho faig per altres vies [externes a les de la UT]. Per exemple, amb P.T. tenim molta interacció però la tinc més perquè jo visito el seu blog, perquè m'interessa el seu blog professionalment (...)" (pàg. 2 transcripció).</p> <p>"Sí que tinc vigilades a tres o quatre persones de la UT perquè m'interessin (...). És a dir que la meua comunitat UT està vinculada per interessos." (pàg. 2 transcripció).</p>
Secció 3	Descripció de l'univers digital Relació dels àmbits professional i personal en l'univers digital	<p>L'àmbit professional és el que ocupa de llarg la major part de la seva activitat a la xarxa. Tanmateix una part de la seva activitat és també en l'àmbit personal, en la mateixa mesura que la resta d'usuaris i fent un tipus d'activitat similar, tot i que en comparació a la intensitat de la seva activitat professional, aquesta sembla més reduïda.</p> <p>Intenta mantenir separades l'activitat professional i l'activitat social a la xarxa.</p>	<p>"(...) intento utilitzar la xarxa per al tema professional i a nivell personal no tant. Després diré el contrari, eh! Però sí que és veritat que de la meua activitat a la xarxa el 90% és professional i no tan personal, per mil motius." (pàg. 11 transcripció).</p> <p>"puc dir que tinc la mateixa vida social que té tothom a la xarxa, però el que passa és que tinc una "maxicefàlia" o una deformació tan gran de la meua part professional a la xarxa, en comparació amb altra gent, de manera que sembla que només estic a la xarxa per a temes professionals. Personalment sí que faig el que fa tothom, estic a Facebook recuperant amic de primària, però clar, la part professional la tinc tan hipertrofiada que sembla que no... de tota manera si que intento separar molt els dos entorns, intento separar el professional i el social (...)" (pàg. 11 transcripció).</p>

Secció 4	<p>Relació de l'univers digital amb la vida personal</p>	<p>L'activitat professional a la xarxa li ha aportat noves relacions que han acabat passant a l'àmbit social i personal.</p> <p>La xarxa tendeix a ser l'àmbit social preponderant. Experimenta amb més freqüència el fet de mantenir relacions amb altra gent a la xarxa, que passin després a la seva vida presencial, que no pas a la inversa.</p>	<p><i>"(...) moltes de les meves noves amistats si que han vingut per la xarxa. Molts per temes professionals que després s'han convertit en amics personals. Llavors gent, per exemple..., una colla que estem ara a BDN, que som uns frikis d'Internet, ara ja anem a sopar i a dinar junts per parlar del vent d'on ve, però ha vingut per temes de política 2.0, del futur del periodisme digital..., han vingut per aquesta banda. Tot això era perquè vegis la separació entre la vida professional i personal (...)" (pàg. 11, transcripció).</i></p> <p><i>"(...) a l'hora de freqüentar gent vas itinerant i en aquest itinerari és més fàcil que trobis gent per Internet i després passis a l'offline, que no molts copa passi a l'inrevés, tot i que també passa, però vaja..." [pàg. 12 transcripció].</i></p>
-----------------	--	---	---

Taula 2. Resultats de l'entrevista al Ramon en quant al seu univers digital.

ÀMBIT 3. La història digital			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	Presa de contacte amb la tecnologia digital i amb la xarxa	<p>És usuari de la xarxa des de l'inici de la generalització d'Internet, aprofitant la connexió que té des de la feina.</p> <p>Els primers usos de la xarxa són personals i tenen a veure amb un dels seus centres d'interès, la música.</p> <p>Utilitza la xarxa per accedir a continguts i documents sobre Jazz.</p> <p>S'entusiasma amb la possibilitat d'interactuar amb altres persones a través de sistemes de fòrums com les <i>news</i>.</p>	<p>"(...) el Nadal del 94, 95, s'obre Internet al públic i al 95 vaig entrar a treballar a la universitat, amb accés total a la xarxa. Això va ser la bomba". (pàg. 5 transcripció).</p> <p>"De seguida (...) descobreixo pàgines molt interessants de música, però música no del grup tal o qual, sinó que recordo el primer document que em vaig baixar. Era un manual sobre improvisació de Jazz de cent i pico pàgines que vaig haver de visitar una per una, després imprimir-me-les una per una –perquè estava fet en HTML pelat–." (pàg. 5 transcripció).</p> <p>"I després vaig descobrir les <i>news</i>. Descobrir que hi havia pàgines amb continguts molt potents, i descobrir les <i>news</i> on podies preguntar a les persones, això era la bomba." (pàg. 5 transcripció).</p>
Secció 2	Integració de l'experiència digital	<p>La seva consolidació en l'ús de la tecnologia digital i va lligada, des de l'inici, a una especialització tècnica relacionada amb el seu rol professional al centre on treballa (programació i manteniment de xarxes, BdD, i web).</p> <p>Quan pren consciència del grau d'especialització que ha adquirit amb la tecnologia, se n'adona de que és un àmbit que li interessa i al que li agrada dedicar-s'hi.</p>	<p>"(...) vaig anar a parar el 98 o 99 al CEO² que utilitzaven molt Internet, a diferència d'altres universitats. Allà vaig aprendre a programar en HTML, vaig aprendre a programar una mica més en SQL i en Visual Basic per donar suport a una base de dades (...)" (pàg. 5 transcripció).</p> <p>"Vam fer una formació d'Internet per a gent que es dedicava a l'esport... Allà és on realment dius, "val això és una cosa que m'agrada". I em trobo administrant la xarxa de Windows NT perquè sóc el "freaki" del centre, i me n'adono que utilitzo Internet ja d'una forma molt habitual." (pàg. 5 transcripció).</p>
Secció 3	Integració de l'experiència digital	Utilitza Internet i totes les seves eines de forma intensiva esdevenint aviat un usuari avançat.	"(...) realment faig un ús intensiu d'Internet molt alt. Això fa que quan vull entrar a la UT em diuen que sí a tot, perquè quan em pregunten si tinc por d'interactuar amb gent online, ja porto anys interactuant amb gent de tot el món; que si em sento còmode enviant missatges, envio missatges fa anys, administro diferents comptes de correu (...)" (pàg. 5 transcripció).

² Organisme vinculat a una universitat presencial catalana.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Secció 4</p>	<p>Integració de l'experiència digital</p> <p>Publicació i web social</p>	<p>Publica el seu primer bloc el 2003 animat per dos amics i col·legues. El mou la necessitat de conèixer i contactar amb gent que estigués treballant en el seu mateix àmbit professional, però a nivell internacional.</p> <p>El blog li serveix per a escriure, reflexionar i documentar la seva activitat professional, i com a punt de contacte amb altra gent que estigui treballant en el mateix àmbit.</p>	<p><i>"(...) a Espanya no hi havia ningú que ho fes, que hi ha molt poca gent a Espanya, que estigui fent cooperació i qüestions de les TIC. I aquí és on el 2003 dic "o me n vaig fora de la de l'ou i conec més gent, i veig què està fent la gent en temes de cooperació i TIC, (...) o acabaré fent el que bonament estava fent." (pàg. 6 transcripció).</i></p> <p><i>"C., des de casa m'anava dient, "si tens ganes de trobar gent..., sempre dius que estàs aprenent molt amb el treball que fas, hauries d'ensenyar el que fas per a què la gent et comenti, munta un blog". I en un viatge vaig coincidir amb L.O. i em va dir C. té raó, posa-t'hi" (pàg. 6 transcripció).</i></p> <p><i>"[El primer blog em serveix per a] Forçar-me a reflexionar sobre el que estic fent –cosa que ja feia–, però el fet d'escriure fa que documenti les coses –qui t'ha dit una cosa, qui una altra–, que em forci a documentar-ho bé, a reflexionar... I el fet que sigui públic fa que realment t'ho curris més que si ho fas en un post-it o en una nota, i ho penges en un lloc. L'altra evidentment per a trobar gent que estigui fent això." (pàg. 6 transcripció).</i></p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Secció 5</p>	<p>Integració de l'experiència digital</p> <p>Posicionament davant la integració de l'experiència digital</p>	<p>La seva interacció amb la xarxa s'ha anat tornant més selectiva sobretot a partir del moment en què percep una gran expansió en l'increment d'usuaris que entren a la xarxa utilitzant molts canals socials a la vegada (Twitter, Facebook, etc.).</p> <p>És conscient que la seva experiència a la xarxa i la seva carrera professional han anat madurant, augmentant la seva especialització, fent-se més selectiu i discernint millor allò que és rellevant.</p>	<p><i>"Crec que hi ha hagut un increment molt gran de gent que ha entrat a la xarxa; més gent i per més canals, que és un tema exponencial. No és que entri més gent a Facebook o hi hagi més blogs, és que de cop molta gent en els últims sis mesos s'ha obert el seu compte de Twitter, el seu compte de Facebook, el seu compte de Tumblr³, un bloc, un no sé què... i no és només que entri una persona nova sinó que entra a tot un munt d'eines per defecte. Llavors el treball l'has de multiplicar no per un sinó per molts, no? Llavors esculls més, vas depurant." (pàg. 3 transcripció).</i></p> <p><i>"Jo crec que professionalment també hi ha una pressió forta a que t'especialitzis cada vegada més, que filis més fi, i crec que la meva carrera professional ha anat madurant i la meva experiència a la xarxa ha anat madurant. (...) a poc a poc vas veient que –bé– valores la relació senyal/soroll (...). (pàg. 3 transcripció).</i></p>

³ Servei de *microblogging* creat a New York el 2007.

Secció 6	<p>Integració de l'experiència digital</p> <p>Publicació i web social</p>	<p>Els seu principal entorn de treball és el seu <i>site</i>. Actualment no fa pràcticament res fora de línia i fora del <i>site</i>. Hi té integrats tots els instruments per a dur a terme la seva activitat: el bloc, una wiki, un calendari, un gestor bibliogràfic, etc. Cadascun d'aquests entorns té una finalitat específica i l'utilitza per a canalitzar els seus diferents tipus de produccions: reflexions, notes de reunions, referències, esdeveniments, articles, etc.</p> <p>El desenvolupament del seu treball diari està totalment imbricat amb la seva activitat a la xarxa.</p>	<p><i>"(...) el site comença a ser una eina prioritària, tan prioritària que ara mateix no escric res que no estigui en el site. Si prenc notes en una reunió (...), tot el que tingui el mínim de deixar un pòsit està en el site, si és un article ho emmagatzemo a la bibliografia; si és una reflexió o uns apunts d'una conferència, se'n van al blog; si són unes eines que he trobat se'n van al wiki; si és un esdeveniment se'n va al calendari; si és material que utilitzaré per a una presentació, se'n va al Delicious. Pràcticament no treballo res que no sigui en línia, pràcticament res (...)"</i> (pàg. 8 transcripció).</p>
-----------------	---	---	---

Taula 3. Resultats de l'entrevista al Ramon en quant a la seva història digital.

ÀMBIT 4. La gestió del coneixement			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	<p>Accés i gestió del contingut de la xarxa</p>	<p>Utilitza la xarxa social com a filtre per accedir al contingut que li interessa.</p> <p>Segueix a persones de referència perquè li agrada com filtren el contingut.</p> <p>Filtra els usuaris que es limiten a redifondre contingut o a fer de caixa de resonància sense aportar cap més valor, i va a les fonts originals.</p>	<p><i>"Si que segueixo a dues o tres persones que sé que són bons filtres –que potser aporten poc personalment– però el seu paper de filtre i de fer d'embut el fan molt bé. Però també hi ha molts usuaris que coneixes que semblen interessants i tard o d'hora, o perquè ells perden manxa, o pel que sigui, només fan de cambra de ressonància del que diu algú altre. Llavors intentes identificar els que generen les fonts d'informació i vas directament a les fonts."</i> (pàg. 4 transcripció).</p>
Secció 2	<p>Accés i gestió del contingut de la xarxa</p> <p>Publicació i web social</p>	<p>Utilitza el seu entorn en línia per a desar i organitzar el contingut. Li resulta més fàcil gestionar el contingut en línia, ja que l'accés és immediat i el té tot enllaçat. Per tant, utilitza el seu blog de forma ambivalent, per a publicar contingut i compartir-lo amb els altres i per a tenir-lo organitzar per al seu ús propi.</p>	<p><i>"(...)m'era molt més fàcil trobar algunes coses buscant en el meu propi blog que no buscant en un munt de papers –això per descomptat– o en un munt de Words que podies tenir més o menys endreçats a l'escriptori. Tard o d'hora el blog surt com una eina molt millor per trobar les teves coses, per gestionar el teu propi coneixement. Tot està en el site, en un lloc o un altre hi és. A més, no està en el site només en format text, sinó que està tot enllaçat. Jo si en una entrada del meu blog parlo d'un article que he escrit, està enllaçat."</i> (pàg. 9 transcripció).</p>

Secció 3	<p>Focus de contingut</p>	<p>Els focus temàtics que treballa són TIC i desenvolupament, divisòria digital, tecnologia educativa, educació i TIC, e-learning, política 2.0 i administració electrònica.</p> <p>Té clarament associats els focus temàtics a comunitats i a persones amb qui interactua a la xarxa.</p>	<p><i>“L’anglès sol estar molt enfocat a TIC i desenvolupament, i a divisòria digital. D’això, pràcticament res en castellà: ni persones, ni continguts, ni plataformes (...) Després educació, en educació, de fet, tecnologia educativa, educació i TIC, e-learning (...)”</i> (pàg. 2 transcripció).</p> <p><i>“(...) aleshores en castellà entro també en alguns temes de política. Llegeixo i interactuo amb algunes persones en anglès sobre això, però diguem que “lo gordo” de política 2.0, d’administració electrònica o així, és més en castellà (...)”</i> (pàg. 2 transcripció).</p>
Secció 4	<p>Posicionament davant de la construcció del coneixement</p>	<p>El coneixement que construeix és una conseqüència de la seva activitat a la xarxa.</p> <p>Quan escriu un article el seu punt de partida és el que ell anomena la conversa que té lloc de manera constant a la xarxa. Establint vincles i relacions entre parts d’aquesta conversa afloren idees i hipòtesis que elabora recuperant i refinant el contingut que ja ha treballat prèviament a la xarxa, i si cal dissenya un experiment <i>ad hoc</i>.</p> <p>Ho diferencia de la forma tradicional, en la que el punt de partida és la idea o la hipòtesi, i posteriorment es cerca el contingut necessari per a elaborar l’article o dur a terme la recerca.</p>	<p><i>“(...) en general, en la majoria de disciplines tu tens una idea i dius “faré un article sobre aquesta hipòtesi perquè tinc unes dades que més o menys la corroboren”, i llavors ho vesteixes, no? Fas una cerca a Google o Google Scholar, (...) intentes trobar les dues o tres persones que per les paraules clau vesteixen aquest argument que tu tenies, fas aquella bibliografia i ja està (...)”</i> (pàg. 10 transcripció).</p> <p><i>“(...) [l’altra manera de treballar] És, estàs en una conversa acadèmica 24x7. (...) una és, jo treballo sol i després miro d’enllaçar amb els demés, i l’altre és, estem tots fent-la petar constantment sobre el tema amb una cervesa virtual i, de cop dius vale, aquí això té forma, això és una hipòtesi, això que acabem de parlar en últims tres mesos, o dos anys, puc fer una hipòtesi d’aquesta manera, crec que tinc les dades per testejar-ho, si no dissenyo un experiment per a testejar-ho i tinc l’article. Però com ja he llegit tot allò el que has de fer amb l’article és purgar una bibliografia de 50 o de 100 referències que tens, no? Crec que són maneres de treballar –no sé si són millors o pitjors–, però en qualsevol cas diametralment oposades perquè parteixen de punts de vista molt diferents.”</i> (pàg. 10 transcripció).</p>

Secció 5	<p>Posicionament davant la construcció del coneixement</p>	<p>Afirma que hi ha una tendència a Internet a treballar cada cop més en xarxa, de forma connectada i molt contributiva. Creu que els professionals del coneixement (professorat, periodistes, polítics, etc.) que no adoptin aquesta manera de treballar acabaran quedant al marge completament.</p>	<p><i>"(...) [en relació a la feina dels professionals del coneixement: professors, polítics, assessors, etc.] tot sembla indicar que la tendència és cap a aquesta mena de connectivisme, o a treballar en xarxa. Llavors se'm fa difícil pensar –en una part més conservadora o més optimista– com ho tindrà la persona que no faci aquest pas de digitalitzar-se, de crear xarxa –en el sentit estricte, eh–, de xarxa no només de persones sinó constructes, de continguts, d'objectes –objectes tant poden ser persones, com pot ser un blog, o un compte a Twitter–; se'm fa difícil pensar com aquesta persona podrà actuar o seguir actuant com ho feia. I en un entorn molt més pessimista o molt més radical, se'm fa difícil pensar que pugui sobreviure i que pugui seguir fent la seva feina, en absolut. Llavors la més conservadora és, “no sé si serà eficient o eficaç en la seva feina...” I l'altra és, “crec que tard o d'hora algú li dirà que la seva feina no l'està fent bé –és més–, que no està fent cap tipus de feina”. Vull dir que està putinejant amb continguts o amb coneixement però que no està contribuint. Més que una opinió crec que és una tendència que cada cop es reforça més. A tots els nivells eh!” (pàg. 13 transcripció).</i></p>
----------	--	---	---

Taula 4. Resultats de l'entrevista al Ramon en quant a la gestió del coneixement en la seva activitat digital.

ÀMBIT 5. La dimensió social			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	<p>Publicació i web social</p> <p>Accés i gestió del contingut de la xarxa</p> <p>Posicionament davant de la dimensió social a la xarxa</p>	<p>Té una visió connectivista del coneixement i de la xarxa. Per ell, és més valuosa la xarxa de persones on es vincula aquest coneixement que el coneixement en sí. El fet de treballar <i>online</i>, li permet gestionar el contingut sense desvincular-lo de la xarxa de persones, conservant les relacions d'una manera fresca.</p> <p>Una part d'ell són els enllaços i la relació amb la gent.</p> <p>Utilitza el seu bloc i no el disc dur del seu ordinador perquè li permet emmagatzemar i gestionar el seu ecosistema mantenint els enllaços i les connexions.</p> <p>El fet de gestionar el seu coneixement en línia li dóna molta obertura i una sortida molt àmplia.</p>	<p><i>"Crec molt en aquesta metàfora del connectivisme, de "jo sóc fins aquí però hi ha una part meva que és la gent". Llavors, coses que he dit a algú que potser és important, o enllaços que he agafat, no ho puc emmagatzemar ni enllaçar en el meu disc dur..., però són molt importants aquells tres enllaços que vaig prendre...! Llavors, el fet que estigui en el blog sí que em dóna una sortida molt més àmplia, és a dir, en el meu ordinador no hi ha la xarxa de persones –que és tan important o més que els meus propis coneixements–, en canvi a la xarxa sí que hi són. (...) Llavors crec que el fet d'estar online trenca molt la barrera aquesta d'allò que és meu o d'allò que sé jo, o el que representa el meu ecosistema. En el teu ordinador és el que ets tu i prou i en el navegador és l'ecosistema. Llavors al blog, pel blogroll, pels enllaços que fas, pels comentaris, perquè tinc al gestor bibliogràfic obra d'altra gent, bàsicament. Llavors això ajuda moltíssim a obrir (...)" (pàg. 9 transcripció).</i></p>
Secció 2	<p>Treball col·laboratiu i en obert</p> <p>Publicació i web social</p> <p>Posicionament davant de la dimensió social a la xarxa</p>	<p>Li resulta més fàcil treballa en línia, totalment en obert i connectat permanentment amb altra gent. Afirmar que això suposa un canvi radical en la manera de treballar.</p>	<p><i>"(...) el que obre treballar online contra treballar offline –a part que és una qüestió més tècnica, que és més fàcil treballar–, és que el fet d'estar connectat amb una altra gent i que tot estigui obert és una gran porta, una gran finestra. És un canvi en la manera de pensar i de treballar brutal." (pàg. 9 transcripció).</i></p>

Secció 3	<p>Publicació i web social</p> <p>Accés i gestió del contingut de la xarxa</p>	<p>L'activitat de publicació li serveix per a conèixer gent i traçar la seva xarxa de contingut i de coneixement.</p> <p>Utilitza activament les mètriques de les visites que rep al seu blog per a conèixer gent nova i ampliar la xarxa de contactes sobre les seves àrees d'interès.</p>	<p><i>"(...) la gent al principi diu, "això ho fas perquè la gent et conegui". Però la veritat és que no, pràcticament no funciona perquè et coneguin a tu, sobretot quan comences. Però si que serveix molt per conèixer gent, perquè com que estàs escrivint un blog que t'obliga a escriure les coses bé, acabes documentant i llegint bé lo dels altres, (...) a l'obligar-te a escriure t'obliga a llegir; i a l'obligar-te a llegir, com que són blogs de gent que està en una comunitat, vas llegint d'altra gent. A l'acabar escrivint sobre el que has llegit i enllaçant –molt important!–, amb un pingback, amb un trackback, o amb el que sigui, acabes donant a conèixer als altres que existeixes tu." (pàg. 6 transcripció).</i></p> <p><i>"(...) veure, per les visites [a través de les mètriques del bloc], per on et ve la gent, qui són i que fan. I llavors ràpidament, en un any, pràcticament vaig tenir mapejats els temes que m'interessaven com TIC i desenvolupament, cooperació i desenvolupament –tant a Espanya com fora d'Espanya–, divisòria digital... tot a base de veure gent, de llegir a gent i veure per on venien les visites." (pàg. 7 transcripció).</i></p>
Secció 4	<p>Posicionament davant de la dimensió social a la xarxa</p> <p>Treball col·laboratiu i en obert</p>	<p>Creu que la seva activitat de publicació s'ajusta a dos principis. El primer és que ho fa essencialment per ell, i el segon és que ho fa per no duplicar esforços. Per ell no tindria sentit prendre notes i després publicar-les.</p> <p>Treballar en línia és, doncs, la seva forma de treballar.</p>	<p><i>"(...)els dos principis fonamentals han estat pràcticament explícits des del primer dia i són: ho faig per mi, no ho faig per ningú més, és a dir no tinc cap obligació de postejar, si em tiro un mes sense postejar no passa res, o postejo vuit vegades al dia no passa res (...) si munto el bloc és perquè em serveix i el dia que no em serveixi el tanco; i dos, no duplicar esforços. En el moment que el bloc sigui un afegit, per molt interessant que sigui si és un afegit no anem bé (...). Hi pots dedicar hores però no pots mantenir dues vides offline i online, llavors el que no té sentit per a mi és prendre els apunts en paper i després obligar-me a passar-los a net al blog, perquè vol dir dues coses: que estic fent la feina dues vegades i a més no ho estic fent per mi, ho estic fent per publicar les notes perquè algú les llegeixi, perquè jo ja les he pres per a mi en aquell paper. Llavors estaria sent infidel als dos principis, un no estaria fent-ho només per a mi, i dos seria un treball afegit" (pàg. 8 transcripció).</i></p>

Secció 5	<p>Posicionament davant de la dimensió social a la xarxa</p> <p>Creu que actualment hi ha una forta descentralització de la identitat digital, escampada per tota la munió d'eines i serveis que utilitza una persona a la xarxa. Encara que aquests estiguin interconnectats i enllaçats, opina que es fa difícil traçar l'activitat de les persones.</p> <p>Creu que cada cop serà més necessari disposar d'un centre de referència que reculli tota la identitat digital i l'activitat a la xarxa d'una persona, com ara un portafoli o un <i>site</i> permanent amb domini propi.</p>	<p><i>"(...) hi ha hagut una descentralització espectacular de la identitat digital. Ara estic a Twitter, a Blogger, a Wordpress, a Facebook, a LinkedIn, i estic en tots aquests llocs però no estic en cap lloc més, i falta un pal de paller."</i> (pàg. 13 transcripció).</p> <p><i>"(...)ens hem escampat per tot arreu i cada cop, tot i que hi ha mil serveis, és difícil de traçar el que està fent tothom. Sí que posem en el Delicious al costat qui sóc, i en el LinkedIn posem tots els enllaços del Twitter, i en el Tumblr posem els enllaços al blog i en el Twitter...i en el Twitter el del Tumblr... Però crec que cada cop serà més necessari en la idea del portafoli."</i> [pàg. 13 transcripció].</p> <p><i>"(...)crec que hem de tenir cada cop més aquests espais apuntant cap a un web propi, amb un domini propi que serveixi per sempre"</i> [pàg. 14 transcripció].</p> <p><i>"(...)puguis anar a un lloc i dir, val aquí ho tinc tot, aquí tinc el que ha publicat, el que ha dit, qui és, què fa... Però que a més aquest site (...) també s'alimenti d'aquests continguts dinàmics que tens enfora. (...)"</i>[pàg. 14 transcripció].</p>
-----------------	---	--

Taula 5. Resultats de l'entrevista al Ramon en quant a la dimensió social de la seva activitat digital.

ÀMBIT 6. L'aprenentatge a la xarxa			
	Categories	Resultats	Citacions literals entrevistes
Secció 1	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	L'ús de la xarxa durant els primers anys és molt intens en quant a lectura i comunicació en anglès amb altres persones. Cinc anys després s'adona que els seu nivell en aquesta llengua ha millorat sensiblement, sense haver-la estudiant de forma intencional.	<i>"Em passo cinc anys llegint moltíssim de manera que el meu nivell d'anglès per art de màgia passa d'un First Certificate a un Advance sense haver fet res, sense estudiar, sense posar-me amb la gramàtica, realment faig un intensiu a Internet molt alt (...)"</i> [pàg. 5 transcripció].
Secció 2	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	La seva activitat a través del seu blog juga un paper important en la seva formació com a investigador. Dóna lloc, de forma no intencionada, a una part significativa de la seva tesina. Se n'adona que són dues activitats que es retroalimenten.	<i>"(...) me n'adono que el que estem fent a cooperació [Departament de cooperació de la UT] té molt valor, que és bastant novedós (...), llavors penso, "a això se li pot donar forma de tesina i recuperar el doctorat". Llavors el 2005 –a mitjans– vaig fer la tesina i em trec el DEA. Això és un canvi qualitatiu molt important. Per una banda perquè veig que el bloc ha tingut un rendiment que és la tesina –i pràcticament la meitat de la tesi estava escrita al bloc–, perquè anava pensant sobre el voluntariat virtual –la tesina és sobre el voluntariat virtual i l'element solidari– i llavors s'alimenta mútuament, el bloc dóna peu a la tesina i la tesina en part té sentit perquè el bloc li ha donat sentit."</i> (pàg. 7 transcripció).
Secció 3	Experiència d'aprenentatge a la xarxa	A partir del 2005 (coincidint amb l'elaboració de la tesina) el blog esdevé un instrument de recerca. Li serveix per a plasmar idees, reflexions, pensaments i hipòtesis en clau de recerca que, a la vegada, van conformant el corpus d'una investigació. Al mateix temps l'utilitza per a recollir documentació i per a crear la seva xarxa acadèmica.	<i>"No és que el blog sigui la sortida d'una investigació, sinó que és un cercle virtuós. El blog dóna sortida a pensaments que tenen forma de recerca, llavors li vas donant forma d'investigació i si que va alimentant el bloc de forma positiva."</i> (pàg. 8 transcripció). <i>"(...) a partir del 2005 [el blog] és una eina específica d'investigació en tots els sentits possibles, és a dir de recollir informació, de crear-me una xarxa acadèmica o professional, de donar-me sortida a productes de recerca encara molt embrionaris –propostes, idees, hipòtesis, articles, pensaments–. És una eina molt important."</i> (pàg. 8 transcripció).

Taula 6. Resultats de l'entrevista al Ramon en quant a l'aprenentatge amb la tecnologia digital a la xarxa.

Dades generals de la mostra

N=184

Edat

General:

Mitjana	32,87
Mediana	32
Valor màxim	54
Valor mínim	18
Desviació típica	9,23

Franges d'edat:

≤ 24 anys	41	22,3%
de 25 a 29 anys	34	18,5%
de 30 a 34 anys	40	21,7%
de 35 a 39 anys	20	10,9%
de 40 a 44 anys	23	12,5%
de 45 a 49 anys	18	9,8%
de 50 a 54 anys	8	4,3%

Gènere

Dones	108	58,7%
Homes	76	41,3%

Distribució per estudis

Titulacions:

Grau en Psicologia	45	24,5%
Grau en Administració i Direcció d'Empreses	33	17,9%
Grau en Dret	31	16,8%
Grau en Comunicació	20	10,9%
Grau en Criminologia	11	6,0%
Grau en Educació Social	10	5,4%
Grau en Màrqueting i Investigació de Mercats	9	4,9%
Grau en Relaciones Laborals i Ocupació	9	4,9%
Grau en Multimèdia	6	3,3%
Grau en Enginyeria informàtica	4	2,2%
Grau en Tecnologies de telecomunicació	3	1,6%
Grau en Humanitats	2	1,1%
Grau en Informació i Documentació	1	0,5%

Branca de coneixement:

Ciències socials i Jurídiques	68,5%
Ciències de la salut (Grau en Psicologia)	24,5%
Enginyeries	7,1%

Experiència formativa

En educació superior:

Primera experiència a la universitat	163	88,6%
Experiència universitària prèvia	21	11,4%

En formació en línia:

Amb experiència prèvia en formació en línia	121	65,8%
Sense experiència prèvia en formació en línia	63	34,2%

Dedicació

Compaginació dels estudis:

Compaginació dels estudis amb altres activitats	158	85,9%
Dedicació exclusiva als estudis	26	14,1%

Altres activitats (dades dels participants que han donat una resposta a la pregunta oberta sobre el tipus d'ocupació amb la que compaginen els estudis a la universitat):

Treball remunerat	146
Altra formació	10
Voluntariat	9

Resultats sobre la freqüència i percepció de la capacitat en els usos de la tecnologia digital

N=184

Categoria temàtica 1. Producció multimèdia [PMM]

		Freqüència					Capacitació				
		Varias veces al día	Varias veces por semana	Varias veces al mes	Menos de una vez al mes	No utilizada	Muy capacitado/a	Bastante capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Poco capacitado/a	Nada capacitado/a
Ordinador/web	Utilizar un ordenador para gestionar y manipular fotografías digitales (p. ej. utilizando iPhoto, Dig. Image)	3,8%	11,4%	26,1%	34,2%	24,5%	7,6%	16,3%	33,7%	29,9%	12,5%
	Utilizar un ordenador para crear o editar audio y vídeo (p. ej. iMovie, Movie Maker)	1,1%	4,9%	11,4%	40,8%	41,8%	3,8%	8,7%	23,9%	39,1%	24,5%
	Utilizar una aplicación web para gestionar y manipular imágenes digitales (p. ej. Picasa, Flickr)	1,1%	3,3%	15,8%	31,5%	48,4%	3,8%	9,8%	34,8%	25,5%	26,1%
Mobilitat	Utilizar el teléfono móvil para hacer fotografías o grabar vídeos	12,0%	24,5%	35,9%	21,2%	6,5%	25,5%	32,6%	32,1%	8,2%	1,6%
	Utilizar el teléfono móvil o smartphone para manipular imágenes digitales (p. ej. APP de retoque fotográfico)	1,6%	6,5%	10,9%	20,1%	60,9%	6,5%	16,8%	23,4%	26,6%	26,6%

Taula 1. Freqüència i capacitat dels usos digitals en l'àmbit de la producció multimèdia.

Categoria temàtica 2. Consum audiovisual i lúdic [AVL]

		Frecuencia					Capacitación				
		Varias veces al día	Varias veces por semana	Varias veces al mes	Menos de una vez al mes	No utilizada	Muy capacitado/a	Bastante capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Poco capacitado/a	Nada capacitado/a
Ordinador/web	Utilizar un ordenador o una consola para jugar a videojuegos	2,2%	7,1%	20,1%	33,7%	37,0%	15,2%	26,6%	31,0%	15,8%	11,4%
	Utilizar Internet/web o una red local para jugar a juegos en red	1,1%	4,3%	9,2%	22,3%	63,0%	12,0%	16,8%	31,0%	21,2%	19,0%
	Utilizar la web para descargar y/o compartir música, videos, películas, etc., a través de repositorios y redes P2P (p. ej. Emule, BitTorrent, Ares)	3,3%	20,1%	25,0%	21,7%	29,9%	17,4%	30,4%	29,3%	11,4%	11,4%
	Utilizar la web para escuchar música y grabaciones de audio (p. ej. vía audio streaming, iTunes, Spotify)	17,4%	24,5%	26,6%	17,9%	13,6%	28,3%	29,3%	26,6%	11,4%	4,3%
	Utilizar la web para visualizar películas y programas o series de TV	6,5%	22,8%	30,4%	25,5%	14,7%	27,2%	28,8%	31,0%	7,6%	5,4%
	Utilizar la web para descargar podcasts (p. ej. Juice, iTunes)	1,6%	9,2%	15,8%	20,1%	53,3%	10,3%	19,0%	29,3%	20,1%	21,2%
Mobilitat	Usar el teléfono móvil o smartphone como reproductor MP3	15,2%	12,5%	19,6%	15,8%	37,0%	29,3%	25,5%	27,2%	12,0%	6,0%
	Utilizar el teléfono, smartphone u otro dispositivo móvil para descargar música y vídeos	4,9%	4,3%	8,7%	18,5%	63,6%	16,3%	20,1%	29,3%	20,1%	14,1%
	Utilizar el teléfono, smartphone u otro dispositivo móvil para visualizar películas, y otros programas o series de TV	2,2%	6,5%	5,4%	14,7%	71,2%	17,4%	19,0%	23,4%	23,9%	16,3%

Taula 2. Freqüència i capacitat dels usos digitals en l'àmbit del consum audiovisual i lúdic.

Categoria temàtica 3. Productivitat i organització personal [POP]

		Freqüència					Capacitació				
		Varias veces al día	Varias veces por semana	Varias veces al mes	Menos de una vez al mes	No utilizada	Muy capacitado/a	Bastante capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Poco capacitado/a	Nada capacitado/a
Ordinador/web	Utilizar la web para elaborar y almacenar documentos mediante aplicaciones o sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOS, Box)	11,4%	20,1%	15,2%	19,6%	33,7%	13,6%	25,5%	29,3%	19,0%	12,5%
	Utilizar la web para realizar trabajo colaborativo mediante aplicaciones o sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOS)	8,2%	22,8%	17,4%	20,1%	31,5%	12,0%	20,7%	35,3%	20,1%	12,0%
	Utilizar el navegador web para gestionar aplicaciones, contenidos y servicios en línea, mediante la instalación de complementos (p. ej. Google Toolbar, Delicious Bookmarks, Yonoo, TwitterBar)	6,0%	13,0%	14,7%	21,7%	44,6%	7,1%	17,9%	29,9%	31,0%	14,1%
Movilitat	Utilizar un ordenador de mano (p. ej. una PDA) como organizador personal (p. ej. agenda, contactos)	23,9%	9,2%	7,6%	7,1%	52,2%	22,3%	23,4%	25,5%	16,3%	12,5%
	Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para acceder a la propia cuenta de email para enviar y recibir mensajes, y gestionar el correo el calendario y la agenda de contactos	41,3%	12,0%	6,0%	8,7%	32,1%	33,7%	28,3%	23,4%	8,2%	6,5%
	Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para compartir o elaborar documentos mediante aplicaciones en línea (p. ej. Google Docs)	1,6%	3,8%	5,4%	8,7%	80,4%	6,0%	12,0%	28,8%	28,8%	24,5%

Taula 3. Freqüència i capacitat dels usos digitals en l'àmbit de la productivitat i l'organització personal.

Categoria temàtica 4. Navegació i accés a la informació [NAI]

		Freqüència					Capacitació				
		Varias veces al día	Varias veces por semana	Varias veces al mes	Menos de una vez al mes	No utilizada	Muy capacitado/a	Bastante capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Poco capacitado/a	Nada capacitado/a
Ordinador/web	Utilizar la web para obtener información específica a través de buscadores generales o especializados (p. ej. Google, Yahoo, Google Scholar, Softonic, Librophile, etc.)	71,7%	18,5%	6,0%	2,2%	1,6%	41,8%	38,0%	16,8%	2,7%	0,5%
	Utilizar la web para buscar información de referencia con la finalidad de aprender en sitios específicos para ello (p. ej. diccionarios en línea, Wikipedia, portales educativos)	35,3%	44,6%	16,3%	2,7%	1,1%	37,0%	41,3%	20,1%	1,1%	0,5%
	Utilizar la web para navegar por información general, consultar medios de comunicación y otras actividades de ocio (p. ej. noticias, vacaciones, horarios de eventos, etc.)	39,7%	38,6%	17,9%	3,8%	0,0%	41,8%	40,2%	16,3%	1,1%	0,5%
	Utilizar la web para comprar o vender cosas, realizar gestiones bancarias, pagar recibos o acceder a otros servicios (p. ej. eBay, Amazon, ING, eDreams, etc.)	10,9%	24,5%	34,8%	19,6%	10,3%	29,3%	37,5%	24,5%	6,0%	2,7%
	Utilizar la web para leer RSS feeds (p. ej. feeds de noticias)	6,5%	13,6%	11,4%	16,3%	52,2%	11,4%	19,6%	28,8%	21,7%	18,5%
Mobilitat	Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para navegar por la web y acceder a información o servicios	26,1%	14,7%	14,1%	8,7%	36,4%	27,7%	23,4%	28,8%	12,0%	8,2%
	Utilizar el teléfono móvil o Smartphone para seguir la publicación de contenidos en tiempo real (p. ej. RSS, canales de noticias)	12,0%	14,7%	8,7%	8,2%	56,5%	19,0%	19,0%	31,5%	17,4%	13,0%

Utilitzar el telèfon mòbil o Smartphone para acceder a informació geolocalizada (p. ej. GPS, Layar, Google Maps)	6,5%	13,6%	22,3%	18,5%	39,1%	21,7%	23,9%	29,9%	15,8%	8,7%
--	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------

Taula 4. Freqüència i capacitat dels usos digitals en l'àmbit de la navegació i accés a la informació.

Categoria temàtica 5. Comunicació [COM]

		Freqüència					Capacitació				
		Varias veces al día	Varias veces por semana	Varias veces al mes	Menos de una vez al mes	No utilizada	Muy capacitado/a	Bastante capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Poco capacitado/a	Nada capacitado/a
Ordinador/web	Utilizar la web/internet para mensajería instantánea/chat (p. ej. Messenger, Yahoo, ICQ, Google Talk)	31,0%	28,3%	16,3%	13,0%	11,4%	39,1%	30,4%	23,4%	6,5%	0,5%
	Utilizar la web para realizar chats de voz (p. ej. VoIP mediante Skype o Google talk)	8,7%	10,9%	20,7%	22,8%	37,0%	21,2%	27,2%	28,8%	15,8%	7,1%
	Utilizar la web cam para realizar vídeollamadas o videoconferencias (p. ej. Skype)	6,0%	9,8%	16,8%	26,1%	41,3%	19,6%	26,1%	29,3%	16,3%	8,7%
Mobilitat	Utilizar el teléfono móvil para realizar llamadas, mensajes de texto (SMS) o enviar imágenes a otras personas (MMS)	54,9%	24,5%	14,1%	2,7%	3,8%	51,1%	29,9%	17,4%	1,1%	0,5%
	Utilizar el teléfono móvil o smartphone para mensajería instantánea/chat (p. ej. Messenger, Google Talk)	28,3%	14,7%	7,6%	5,4%	44,0%	32,1%	25,0%	22,3%	13,0%	7,6%
	Utilizar el teléfono, smartphone u otro dispositivo móvil para realizar chats de voz o vídeollamadas (p. ej. Skype u otras APP)	5,4%	6,5%	3,3%	10,3%	74,5%	16,8%	17,4%	26,6%	22,8%	16,3%

Taula 5. Freqüència i capacitat dels usos digitals en l'àmbit de la comunicació.

Categoria temàtica 6. Publicació i web social [PWS]

		Freqüència					Capacitació				
		Varias veces al día	Varias veces por semana	Varias veces al mes	Menos de una vez al mes	No utilizada	Muy capacitado/a	Bastante capacitado/a	Suficientemente capacitado/a	Poco capacitado/a	Nada capacitado/a
Ordinador/web	Utilizar la web para leer blogs de otras personas	6,0%	25,0%	21,2%	27,2%	20,7%	26,1%	33,7%	27,7%	8,7%	3,8%
	Utilizar la web para acceder a imágenes publicadas por otras personas	14,1%	29,3%	23,4%	20,1%	13,0%	30,4%	27,7%	28,8%	10,9%	2,2%
	Utilizar la web para ver videos publicados por otras personas (p. ej. YouTube, Vimeo)	10,9%	37,0%	31,5%	16,3%	4,3%	33,2%	32,6%	27,2%	5,4%	1,6%
	Utilizar la web para realizar comentarios sobre posts, imágenes o vídeos publicados por otras personas	10,3%	22,3%	22,8%	20,1%	24,5%	28,3%	31,0%	26,1%	8,7%	6,0%
	Utilizar la web como miembro y usuario de una red social (Facebook)	38,6%	22,8%	11,4%	7,1%	20,1%	37,5%	27,2%	23,4%	7,6%	4,3%
	Utilizar la web para obtener información de referencia con la finalidad de aprender a través de las aportaciones publicadas por otros usuarios/as en sus redes y espacios respectivos (p. ej. Buzz, Twitter, blogs, redes sociales)	19,0%	20,7%	22,3%	16,3%	21,7%	23,9%	28,3%	27,7%	13,6%	6,5%
	Utilizar la web para configurar y mantener un website (Google Sites, Ning, Wordpress, HTML, Moodle, etc.)	2,7%	6,0%	7,6%	11,4%	72,3%	8,2%	9,8%	20,1%	35,3%	26,6%
	Utilizar la web para mantener el propio blog	3,3%	4,3%	7,6%	3,3%	81,5%	9,8%	9,2%	22,8%	31,0%	27,2%

	Utilitzar la web para publicar microposts y seguir la publicación de otros usuarios/as (Twitter, Google Buzz)	12,0%	8,2%	3,8%	9,8%	66,3%	15,2%	9,8%	26,6%	25,5%	22,8%
	Utilitzar la web para compartir fotografías (p. ej. Flickr, Picasa)	2,2%	7,1%	8,2%	25,0%	57,6%	13,6%	15,2%	30,4%	27,7%	13,0%
	Utilitzar la web para compartir videos (p. ej. YouTube, Vimeo)	1,6%	3,8%	6,5%	25,0%	63,0%	11,4%	14,1%	35,9%	23,9%	14,7%
	Utilitzar distintas redes sociales con fines diferentes (p. ej. Facebook, LinkedIn, Google +, redes dedicadas tipo Ning)	24,5%	17,4%	9,2%	12,5%	36,4%	27,2%	24,5%	25,0%	13,0%	10,3%
	Utilitzar marcadores sociales (p. ej. Delicious)	2,2%	12,0%	16,8%	23,4%	45,7%	9,2%	12,5%	33,7%	28,8%	15,8%
	Utilitzar la web para publicar potcasts (p. ej. Podifier, Podcaster, PodProducer)	0,5%	0,0%	1,1%	3,8%	94,6%	3,3%	3,8%	18,5%	34,8%	39,7%
Mobilitat	Utilitzar el teléfono móvil o Smartphone para participar en redes sociales (Facebook, Google +, LinkedIn)	19,6%	11,4%	8,7%	9,2%	51,1%	26,1%	20,7%	25,0%	16,8%	11,4%
	Utilitzar el teléfono móvil o Smartphone para publicar contenido en tiempo real o realizar comentarios sobre contenidos de otras personas (p. ej. Twitter, posts, imágenes, vídeos)	16,3%	10,3%	7,1%	8,7%	57,6%	22,3%	18,5%	25,5%	20,7%	13,0%

Taula 6. Freqüència i capacitat dels usos digitals en l'àmbit de la publicació i web social.

Resultats de la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital (general)

N=184

Utilitat usos producció multimèdia [PMM]	Freqüència de les respostes				
	5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
Gestionar, editar o crear imàgenes digitales (p. ej. utilizando iPhoto, Photoshop, etc.)	17,9%	30,4%	23,9%	19,6%	8,2%
Gestionar, editar o crear vídeos digitales (p. ej. utilizando iMovie, Movie Maker, etc.)	15,8%	25,0%	26,1%	21,2%	12,0%

Taula 1. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en general relacionats amb la producció multimèdia.

Utilitat usos consum audiovisual i lúdic [AVL]	Freqüència de les respostes				
	5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
Descargar y compartir archivos de audio y video digital (p. ej. repositorios y programas P2P, BitTorrent, eMule, LimeWire, etc.)	15,8%	29,9%	26,1%	19,0%	9,2%
Subscribirse a un de Potcast de audio o video	4,9%	16,3%	32,6%	23,9%	22,3%
Escuchar archivos de audio digital	26,6%	34,2%	19,6%	14,7%	4,9%
Visionar películas, programas de TV u otras producciones audiovisuales	22,8%	37,5%	23,9%	9,8%	6,0%
Jugar a videojuegos	3,3%	8,2%	18,5%	23,4%	46,7%

Taula 2. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en general relacionats amb el consum audiovisual i lúdic.

Utilitat usos productivitat i organització personal [POP]	Freqüència de les respostes				
	5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
Elaborar, compartir y gestionar documentos mediante aplicaciones y sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOs, DropBox, etc.)	47,3%	30,4%	13,6%	4,3%	4,3%
Disponer de una cuenta integrada de correo electrónico, calendario y agenda de contactos	58,2%	27,7%	11,4%	1,1%	1,6%
Trabajar colaborativamente con otros estudiantes compartiendo documentos mediante aplicaciones y sistemas operativos en línea, con el apoyo de herramientas de comunicación	62,5%	27,7%	7,6%	1,6%	0,5%

Taula 3. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en general relacionats amb la productivitat i organització personal.

Utilitat usos navegació i accés a la informació [NAI]	Freqüència de les respostes				
	5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
Buscar y consultar información en la web a través de buscadores y portales generales o especializados (p. ej. Google, Yahoo, Google Scholar, Wikipedia, etc.)	78,8%	18,5%	2,7%	0,0%	0,0%
Estar suscrito a un canal RSS	8,7%	22,8%	34,8%	17,4%	16,3%
Acceder a través de la red a servicios complementarios (adquisición de productos, realización de reservas, descarga de software, etc.)	28,8%	27,2%	28,8%	9,8%	5,4%

Taula 4. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en general relacionats amb la navegació i accés a la informació.

Utilitat usos comunicació [COM]	Freqüència de les respostes				
	5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
Comunicarse mediante chat o mensajería instantánea (Google Talk, Messenger, etc.)	43,5%	26,1%	19,0%	8,2%	3,3%
Comunicarse mediante chat de voz (p. ej. VoIP utilizando Skype, Google Talk, etc.)	29,9%	24,5%	20,7%	10,3%	14,7%
Comunicarse mediante videollamada (p. ej. utilizando Skype, Google Talk, etc.)	26,1%	23,9%	21,2%	13,6%	15,2%
Realizar audioconferencias o videoconferencias (conversaciones entre varios interlocutores)	28,3%	27,7%	16,8%	10,9%	16,3%

Taula 5. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en general relacionats amb la comunicació.

Utilitat usos publicació i web social [PWS]	Freqüència de les respostes				
	5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
Acceder a contenido (textos, imágenes, vídeos, presentaciones, etc.) publicado por otras personas y realizar comentarios (p. ej. blogs, YouTube, Vimeo, Picasa, Flickr, SlideShare, etc.)	29,3%	31,5%	23,4%	12,5%	3,3%
Publicar y compartir contenido propio en la red a través herramientas sociales (p. ej. blogs, YouTube, Vimeo, Picasa, Flickr, SlideShare, etc.)	19,6%	29,3%	27,2%	14,7%	9,2%
Participar en un servicio de microblogging publicando tweets y siguiendo a otros usuarios (p. ej. Twitter, Buzz, etc.)	12,0%	15,8%	29,9%	27,2%	15,2%
Utilizar y compartir marcadores sociales (p. ej. Delicious)	26,1%	28,3%	29,3%	9,2%	7,1%
Contribuir a la creación y publicación colaborativa de contenido a través de una Wiki	37,5%	26,1%	24,5%	5,4%	6,5%
Participar activamente en redes sociales, mostrando el perfil personal, publicando comentarios, creando grupos y compartiendo contenido e información (p. ej. Facebook, Tuenti, Myspace, etc.)	22,3%	23,4%	24,5%	17,9%	12,0%

Taula 6. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en general relacionats amb la publicació i web social.

ORDENACIÓ DELS USOS SEGONS LA UTILITAT PER A L'ESTUDI (N=184)				
Usos de la tecnologia digital	Mín.	Màx.	M	SD
Buscar y consultar información en la web a través de buscadores y portales generales o especializados (p. ej. Google, Yahoo, Google Scholar, Wikipedia, etc.)	3	5	4,76	0,487
Trabajar colaborativamente con otros estudiantes compartiendo documentos mediante aplicaciones y sistemas operativos en línea, con el apoyo de herramientas de comunicación	1	5	4,50	0,754
Disponer de una cuenta integrada de correo electrónico, calendario y agenda de contactos	1	5	4,40	0,856
Elaborar, compartir y gestionar documentos mediante aplicaciones y sistemas operativos en línea (p. ej. Google Docs, EyeOs, DropBox, etc.)	1	5	4,12	1,080
Comunicarse mediante chat o mensajería instantánea (Google Talk, Messenger, etc.)	1	5	3,98	1,119
Contribuir a la creación y publicación colaborativa de contenido a través de una Wiki	1	5	3,83	1,184
Acceder a contenido (textos, imágenes, vídeos, presentaciones, etc.) publicado por otras personas y realizar comentarios (p. ej. blogs, YouTube, Vimeo, Picasa, Flickr, SlideShare, etc.)	1	5	3,71	1,116
Acceder a través de la red a servicios complementarios (adquisición de productos, realización de reservas, descarga de software, etc.)	1	5	3,64	1,155
Escuchar archivos de audio digital	1	5	3,63	1,166
Visionar películas, programas de TV u otras producciones audiovisuales	1	5	3,61	1,120
Utilizar y compartir marcadores sociales (p. ej. Delicious)	1	5	3,57	1,176
Comunicarse mediante chat de voz (p. ej. VoIP utilizando Skype, Google Talk, etc.)	1	5	3,45	1,394
Realizar audioconferencias o videoconferencias (conversaciones entre varios interlocutores)	1	5	3,41	1,419
Publicar y compartir contenido propio en la red a través herramientas sociales (p. ej. blogs, YouTube, Vimeo, Picasa, Flickr, SlideShare, etc.)	1	5	3,35	1,215
Comunicarse mediante vídeollamada (p. ej. utilizando Skype, Google Talk, etc.)	1	5	3,32	1,391
Gestionar, editar o crear imágenes digitales (p. ej. utilizando iPhoto, Photoshop, etc.)	1	5	3,30	1,208
Participar activamente en redes sociales, mostrando el perfil personal, publicando comentarios, creando grupos y compartiendo contenido e información (p. ej. Facebook, Tuenti, Myspace, etc.)	1	5	3,26	1,313
Descargar y compartir archivos de audio y video digital (p. ej. repositorios y programas P2P, BitTorrent, eMule, LimeWire, etc.)	1	5	3,24	1,200
Gestionar, editar o crear vídeos digitales (p. ej. utilizando iMovie, Movie Maker, etc.)	1	5	3,11	1,251
Estar suscrito a un canal RSS	1	5	2,90	1,183

Participar en un servicio de microblogging publicando tweets y siguiendo a otros usuarios (p. ej. Twitter, Buzz, etc.)	1	5	2,82	1,222
Subscribirse a un de Potcast de audio o video	1	5	2,58	1,147
Jugar a videojuegos	1	5	1,98	1,131

Taula 7. Mitjana de la percepció de la utilitat per a l'estudi de cadascun dels usos de la tecnologia.

OREDENACIÓ DE LES CATEGORIES TEMÀTIQUES PER LA MITJANA D'UTILITAT PER A L'ESTUDI (N=184)				
Categories temàtiques dels usos de la tecnologia digital	Mín.	Màx.	M	SD
Productivitat i organització personal [POP]	1,00	5,00	4,339	0,720
Navegació i accés a la informació [NAI]	2,33	5,00	3,768	0,704
Comunicació [COM]	1,00	5,00	3,539	1,180
Publicació i web social [PWS]	1,33	5,00	3,424	0,851
Producció multimèdia [PMM]	1,00	5,00	3,209	1,156
Consum audiovisual i lúdic [AVL]	1,00	5,00	3,008	0,846

Taula 8. Mitjana de la percepció de la utilitat per a l'estudi de les categories temàtiques dels usos de la tecnologia.

Resultats de la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital (específics mobilitat)

N=183

Utilitat usos comunicació		Freqüència de les respostes				
		5 (mucha utilidad)	4	3	2	1 (ninguna utilidad)
PMM	Generar, editar y compartir imágenes o videos digitales	23,9%	31,0%	23,4%	15,8%	6,0%
AVL	Descargar y visualizar películas y programas de TV, vídeos digitales y archivos de audio	27,2%	24,5%	28,8%	13,0%	6,5%
POP	Gestionar la cuenta de correo electrónico, la agenda de contactos y el calendario	62,3%	24,6%	10,9%	1,1%	1,1%
	Compartir y trabajar colaborativamente en documentos mediante aplicaciones en línea (p.	44,3%	33,9%	12,0%	7,1%	2,7%

	ej. Google Docs, Box, etc.)					
NAI	Navegar por la web, obtener información específica a través de buscadores o acceder a servicios en línea	60,1%	24,6%	11,5%	3,3%	0,5%
	Seguir la publicación de contenidos mediante suscripción a canales RSS o Podcast	12,0%	28,4%	36,6%	12,0%	10,9%
	Acceder a servicios en línea a través del navegador o APP específicas (p. ej., tramites, compra de productos, acceso a biblioteca, acceso a bases de datos o publicaciones electrónicas, etc.)	39,3%	27,3%	23,5%	3,8%	6,0%
	Acceder a información geolocalizada (p. ej. GPS, Layar, Google Maps)	32,8%	23,5%	23,0%	11,5%	9,3%
COM	Enviar y recibir mensajes SMS o MMS	43,7%	23,5%	16,4%	8,7%	7,7%
	Realizar chats de texto, de voz, o videollamadas	37,2%	29,0%	20,8%	8,7%	4,4%
	Realizar videoconferencias o llamadas de voz multiusuario	27,9%	19,1%	27,3%	14,2%	11,5%
PWS	Participar en redes sociales	27,9%	25,1%	24,0%	12,0%	10,9%
	Publicar contenido en tiempo real y acceder o realizar comentarios sobre contenidos publicados por otras personas (p. ej. Twitter, posts de blogs, imágenes y vídeos, etc.)	22,4%	33,9%	22,4%	13,7%	7,7%

Taula 9. Percepció de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital relacionats amb la utilització de dispositius mòbils.

ORDENACIÓ DELS USOS MITJANÇANT DISPOSITIUS MÒBILS SEGONS LA UTILITAT PER A L'ESTUDI (N=183)					
Usos de la tecnologia digital		Mín.	Màx.	M	SD
Gestionar la cuenta de correo electrónico, la agenda de contactos y el calendario		1	5	4,46	0,817
Navegar por la web, obtener información específica a través de buscadores o acceder a servicios en línea		1	5	4,40	0,858
Compartir y trabajar colaborativamente en documentos mediante aplicaciones en línea (p. ej. Google Docs, Box, etc.)		1	5	4,10	1,044
Acceder a servicios en línea a través del navegador o APP específicas (p. ej., tramites, compra de productos, acceso a biblioteca, acceso a bases de datos o publicaciones electrónicas, etc.)		1	5	3,90	1,149
Enviar y recibir mensajes SMS o MMS		1	5	3,87	1,277

Realizar chats de texto, de voz, o videollamadas	1	5	3,86	1,144
Acceder a información geolocalizada (p. ej. GPS, Layar, Google Maps)	1	5	3,59	1,301
Descargar y visualizar películas y programas de TV, vídeos digitales y archivos de audio	1	5	3,54	1,203
Generar, editar y compartir imágenes o vídeos digitales	1	5	3,52	1,185
Publicar contenido en tiempo real y acceder o realizar comentarios sobre contenidos publicados por otras personas (p. ej. Twitter, posts de blogs, imágenes y vídeos, etc.)	1	5	3,50	1,199
Participar en redes sociales	1	5	3,47	1,308
Realizar videoconferencias o llamadas de voz multiusuario	1	5	3,38	1,332
Seguir la publicación de contenidos mediante subscripción a canales RSS o Podcast	1	5	3,19	1,138

Taula 10. Mitjana de la percepció de la utilitat per a l'estudi de cadascun dels usos de la tecnologia mitjançant dispositius mòbils.

Resultats de les dades qualitatives sobre la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital

Categories sobre usos de la tecnologia digital en diferents àmbits

Categoria temàtica 1. Producció multimèdia [PMM]			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals¹
3	Edició d'imatges digitals	Crear i manipular imatges digitals mitjançant eines adequades.	<i>"El montaje de un reportaje fotográfico."</i> <i>"Photoshop."</i>
2	Edició de vídeo	Crear i manipular vídeos mitjançant eines adequades.	<i>"Montaje de vídeo."</i>
1	Gestió d'imatges	Gestionar imatges digitals mitjançant un servei en línia.	<i>"Picassa."</i>
Total: 6			

Taula 1. Categories sobre usos de la tecnologia digital proposats pels estudiants en l'àmbit de la producció multimèdia.

¹ S'ha seleccionat les aportacions literals considerades com a més representatives.

Categoria temàtica 2. Consum audiovisual i lúdic [AVL]			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals
18	Contingut en format vídeo	Visualitzar continguts explicatius en vídeo elaborats pel professor/a (llicions, conceptes, aclariments, etc.). Consum de programes de TV especialitzats.	<i>"Video con explicaciones del consultor [professor]".</i> <i>"Clases grabadas en vídeo".</i> <i>"Ver vídeos didácticos sobre las asignaturas".</i> <i>"Televisión (documentales, noticias u otros)".</i>
15	Contingut en format àudio	Escoltar continguts formatius en format àudio (material d'aprenentatge, llicions magistrals, aclariments). Utilització d'audiollibres.	<i>"Reproductores de música adaptados a locuciones de clases magistrales y/o entrevistas importantes".</i> <i>"Archivos de audio explicativos de los profesores".</i> <i>"Escuchar en mp3 las locuciones de los textos de las asignaturas".</i>
4	eBook	Disposar de continguts formatius en formats d'eBook per a ser consumits mitjançant els dispositius [mòbils] compatibles.	<i>"Leer los materiales en un lector de e-books."</i>
4	Podcast	Descarregar continguts audiovisuals través d'un sistema de podcast.	<i>"Podcast de parte del temario".</i> <i>"Descargar podcast".</i>
2	Multimèdia	Consumir contingut audiovisual i multimèdia en general.	<i>"Contenidos audiovisuales".</i> <i>"Multimedia".</i>
1	Videojocs	Jugar amb videojocs.	<i>"Mediante videojuegos".</i>
Total: 44			

Taula 2. Categories sobre usos de la tecnologia digital proposats pels estudiants en l'àmbit del consum audiovisual i lúdic.

Categoria temàtica 3. Productivitat i organització personal [POP]			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals
26	Cloud computing	Desar, editar i compartir documents i fitxers al núvol en general o bé especificant l'ús d'aplicacions i serveis com ara Dropbox o Google Drive.	<p>"Compartir archivos desde una plataforma virtual (Dropbox)".</p> <p>"Disponibilidad en cualquier sitio de la información. Cloud Computing".</p> <p>"Compartir documentos con los compañeros a través de Google Docs por ejemplo".</p>
23	Correu electrònic	Utilitzar el correu electrònic com instrument de comunicació en general, i per a mantenir el contacte amb el professor i els altres companys.	<p>"Uso del correo electrónico como medio principal de comunicación con fines generales".</p> <p>"Correo electrónico, para comunicarme con los profesores y compañeros".</p> <p>"Correo electrónico".</p>
13	Calendari	Gestionar el temps mitjançant un calendari en línia. Sincronitzar el calendari personal i professional amb l'acadèmic.	<p>"Uso de calendarios personalizados en línea (Google Calendar) para gestión del propio tiempo de trabajo y estudio".</p> <p>"Poder sincronizar calendario UOC con calendario Outlook de forma automática".</p> <p>"Organizador tareas con calendario (...)".</p>
Total: 62			

Taula 3. Categories sobre usos de la tecnologia digital proposats pels estudiants en l'àmbit de la productivitat o organització personal.

Categoria temàtica 4. Navegació i accés a la informació [NAI]			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals
49	Cerca d'informació general	Cercar informació a la xarxa utilitzant preferentment l'ús de cercadors, o navegant per la web.	<p>"Búsqueda de información en la red".</p> <p>"Buscador Google".</p> <p>"Obtener información a través de buscadores".</p> <p>"El uso de paginas web".</p> <p>"Consultar opiniones en la red de todo tipo, usando buscadores, foros etc.".</p> <p>"Ampliar información sobre el temario y ver diferentes puntos de vista en la red."</p>
20	Cerca d'informació acadèmica	Accedir a informació a través de biblioteques virtuals, bases de dades i altres serveis com ara webs temàtiques, enciclopèdies en línia o cercadors especialitzats.	<p>"Búsqueda académica de información fácil y rápida en la red y otras instituciones".</p> <p>"Bases de datos especializadas"</p> <p>"Búsqueda de información en enciclopedias digitales; bibliotecas virtuales".</p>
1	Subscripció RSS	Utilitzar la subscripció RSS per accedir al contingut.	"Canal de RSS de cada asignatura".
Total: 70			

Taula 4. Categories sobre usos de la tecnologia digital proposats pels estudiants en l'àmbit de la navegació i accés a la informació.

Categoria temàtica 5. Comunicació [COM]			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals
16	Xat	Comunicar-se amb els companys o amb el professor a través d'un sistema de missatgeria instantània o xat de text, amb finalitats relacionades amb el procés d'aprenentatge.	<p><i>"Poder compartir inquietudes referentes a la asignatura mediante chat."</i></p> <p><i>"Chats para llegar rápidamente a un acuerdo en un grupo de trabajo."</i></p> <p><i>"Chat directo con tutor o guía para la solución de dudas."</i></p> <p><i>"Comunicación con compañeros, WatsApp."</i></p>
12	Comunicació per vídeo	Comunicar-se amb els companys o amb el professor mitjançant videotrucada o videoconferència amb finalitats relacionades amb el procés d'aprenentatge.	<p><i>"Comunicación síncrona vía chat o videoconferencia."</i></p> <p><i>"Acceso por videoconferencia al profesor."</i></p> <p><i>"Videoconferencias por Skype."</i></p> <p><i>"Clases virtuales por videoconferencia."</i></p>
1	Missatgeria SMS/MMS	Recepció de missatges en format SMS/MMS sobre informació acadèmica	<i>"Notas de la s asignaturas enviados en un MMS"</i>
Total: 29			

Taula 5. Categories sobre usos de la tecnologia digital proposats pels estudiants en l'àmbit de la comunicació.

Categoria temàtica 6. Publicació i web social [PWS]			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals
20	Xarxes socials	Compartir una xarxa social amb altres membres de la comunitat educativa, ja sigui dedicada o utilitzant altres xarxes socials existents.	<p><i>"Conocer las inquietudes y motivaciones de compañeros y profesores mediante una red social."</i></p> <p><i>"Facilidad de comunicación entre los estudiantes mediante redes sociales, etc."</i></p> <p><i>"Facebook."</i></p> <p><i>"Integrar las redes sociales dentro del entorno del Campus Virtual (Twitter, LinkedIn, Youtube)."</i></p>
12	Marcadors socials	Compartir informació i enllaços amb altres companys mitjançant marcadors socials.	<p><i>"Compartir enlaces con otros estudiantes en Marcadores sociales."</i></p> <p><i>"Marcadores sociales como Diigo."</i></p> <p><i>"Utilización de marcadores sociales para crear un proyecto común."</i></p>
9	Wiki	Utilitzar la wiki per a treballar en grup i elaborar documents de forma col·laborativa.	<p><i>"Mediante herramientas colaborativas (wiki)."</i></p> <p><i>" Wikispaces, para realizar trabajos en grupo, aportando cada uno su material para que lo vean o modifiquen otros."</i></p> <p><i>"Wiki."</i></p>
5	Blog	Utilitzar un blog com a punt de contacte amb els companys compartint dubtes i realitzant comentaris en relació al procés d'aprenentatge.	<p><i>"Mantener blog."</i></p> <p><i>"Diálogo (redes sociales, comentarios blogs, etc.)."</i></p> <p><i>"Compartir dudas referentes a la asignatura con los compañeros mediante blog".</i></p>
Total: 46			

Taula 6. Categories sobre usos de la tecnologia digital proposats pels estudiants en l'àmbit de la publicació i web social.

Categories transversals (generals i relacionades amb la mobilitat)

Mobilitat			
Aportacions	Categoria	Descripció	Citacions literals
32	Smartphone	Utilitzar un telèfon mòbil o <i>smartphone</i> per accedir al contingut, fer el seguiment de l'activitat formativa, i comunicar-se en tot moment amb els companys i el professorat.	<p>"Disponer de navegación por Internet en el móvil y poder estar conectado a la universidad. Poder estar, en todo, comunicado con profesores y compañeros."</p> <p>"La gestión del estudio gracias a los teléfonos móviles. Seguimiento."</p> <p>"Aplicaciones tipo Google Docs en el móvil."</p> <p>"El estar siempre conectado a la red mediante un smartphone para acceder a todo el contenido necesario, campus virtual, etc..."</p>
12	Mobilitat en general	Utilitat de la mobilitat en general. Concreció d'usos específics que impliquen disposar de connexió permanent a Internet com ara comunicar-se, accedir a eines, serveis i, especialment, al contingut.	<p>"Acceso a Internet móvil."</p> <p>"El disponer de conexión todo el día me permite organizarme el tiempo."</p> <p>"Disponibilidad en cualquier sitio de la información. Cloud Computing."</p> <p>"Posibilidad de llevar encima todo el material físico y online."</p>
8	Tablet	Utilitzar un dispositiu <i>tablet</i> per accedir al contingut i fer el seguiment de l'activitat formativa.	<p>"App de la UOC para smartphones y tabletas para el seguimiento en cualquier momento."</p> <p>"iPad. Lo uso para leer, subrayar y gestionar apuntes."</p> <p>"Uso de tablet."</p>
Total: 52			

Taula 7. Categories relacionades amb usos i conceptes vinculats amb la tecnologia mòbil.

Conceptes generals			
Nombre	Categoria	Definició	Citacions literals
19	Immediatesa	Disposar d'accés immediat al contingut i a la comunicació amb els companys i el professor. Seguiment de l'activitat formativa en temps real.	<p><i>"Poder consultar cosas en tiempo real con el tutor."</i></p> <p><i>"Manejo tiempo real información y comunicación."</i></p> <p><i>"Acceso a contenidos en tiempo real."</i></p> <p><i>"Saber en cualquier momento que esta pasando."</i></p>
15	Compartir informació	Compartir informació i contingut amb els companys tant en general com mitjançant eines socials específiques.	<p><i>"Compartir la información entre estudiantes con herramientas sociales."</i></p> <p><i>"Compartir información."</i></p> <p><i>"Compartir información con los compañeros de aulas."</i></p> <p><i>"Compartir en redes sociales la información para que yo pueda compartirla."</i></p>
14	Treball col·laboratiu	Treballar en grup o col·laborativament tant en general com mitjançant eines socials específiques.	<p><i>"Compartir la edición de documentos."</i></p> <p><i>"Trabajo en grupo"</i></p> <p><i>"Relacionarme con un grupo de trabajo a través de marcadores sociales."</i></p> <p><i>" Wikispaces, para realizar trabajos en grupo, aportando cada uno su material para que lo vean o modifiquen otros. "</i></p>

10	Comunicació entre iguals	Comunicar-se entre iguals amb la finalitat de compartir informació i opinions, mantenir-hi relació o establir-hi contacte.	<p><i>"Mantener contacto con otros alumnos."</i></p> <p><i>"Pedir información específica a compañeros."</i></p> <p><i>"Porque puedo hablar con mis compañeros de grupo online."</i></p> <p><i>"Relación con los compañeros"</i></p> <p><i>"Compartir opiniones."</i></p>
Total: 58			

Taula 8. Categories relacionades amb conceptes generals.

Diferències entre els resultats atenent a les variables sociodemogràfiques

Conversió de les respostes qualitatives a escala numèrica aplicada per a la realització de les proves estadístiques t-Student i ANOVA

Valor numèric	Valor qualitatiu de l'escala
5	<i>Varias veces al día</i>
4	<i>Varias veces por semana</i>
3	<i>Varias veces al mes</i>
2	<i>Menos de una vez al mes</i>
1	<i>No utilizada</i>

Taula 1. Escala de respostes de la freqüència d'ús de la tecnologia en la vida diària.

Valor numèric	Valor qualitatiu de l'escala
5	<i>Muy capacitado/a</i>
4	<i>Bastante capacitado/a</i>
3	<i>Suficientemente capacitado/a</i>
2	<i>Poco capacitado/a</i>
1	<i>Nada capacitado/a</i>

Taula 2. Escala de respostes de la percepció de la capacitació en l'ús de la tecnologia en la vida diària.

Gènere

Prova de significació t-Student

Categories	Gènere	N	M	SD	F	P
Mitjana de la freqüència en la producció multimèdia	Homes	76	2,22	0,80	6,184	0,326
	Dones	108	2,11	0,60		
Mitjana de la freqüència del consum audiovisual i lúdic	Homes	76	2,35	0,76	0,936	0,011
	Dones	108	2,07	0,70		
Mitjana de la freqüència en la productivitat i organització personal	Homes	76	2,45	0,95	0,360	0,400
	Dones	108	2,34	0,92		
Mitjana de la freqüència en la navegació i accés a la informació	Homes	76	3,22	0,78	0,780	0,329
	Dones	108	3,11	0,74		
Mitjana de la freqüència en la comunicació	Homes	76	2,68	0,92	2,836	0,247
	Dones	108	2,82	0,76		
Mitjana de la freqüència en la publicació i web social	Homes	76	2,24	0,84	0,179	0,268
	Dones	108	2,37	0,79		

Taula 3. Comparació en relació al gènere de les mitjanes dels resultats en la freqüència d'utilització del usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Gènere	N	M	SD	F	P
Mitjana de la capacitat en la producció multimèdia	Homes	76	2,78	0,89	0,696	0,500
	Dones	108	2,70	0,82		
Mitjana de la capacitat en el consum audiovisual i lúdic	Homes	76	3,35	0,95	0,246	0,153
	Dones	108	3,14	1,00		
Mitjana de la capacitat en la productivitat i organització personal	Homes	76	3,16	0,91	1,000	0,181
	Dones	108	2,97	0,97		
Mitjana de la capacitat en la navegació i accés a la informació	Homes	76	3,69	0,82	0,059	0,543
	Dones	108	3,62	0,85		
Mitjana de la capacitat en la comunicació	Homes	76	3,53	0,96	0,778	0,382
	Dones	108	3,65	0,90		
Mitjana de la capacitat en la publicació i web social	Homes	76	3,09	0,91	0,060	0,537
	Dones	108	3,17	0,92		

Taula 4. Comparació en relació al gènere de les mitjanes de resultats en la percepció de la capacitat dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Gènere	N	M	SD	F	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	Homes	76	3,33	1,08	1,483	0,240
	Dones	108	3,13	1,20		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	Homes	76	3,12	0,84	0,008	0,146
	Dones	108	2,93	0,85		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la productivitat i organització personal	Homes	76	4,37	0,63	3,811	0,640
	Dones	108	4,32	0,78		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la comunicació	Homes	76	3,67	1,12	1,318	0,205
	Dones	108	3,45	1,22		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la navegació i accés a la informació	Homes	76	3,78	0,68	0,330	0,840
	Dones	108	3,76	0,73		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	Homes	76	3,47	0,88	0,182	0,526
	Dones	108	3,39	0,83		

Taula 5. Comparació en relació al gènere de les mitjanes de resultats en la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Gènere	N	M	SD	F	P
Mitjana freqüència usos amb ordinador/web	Homes	76	2,51	0,64	2,712	0,948
	Dones	108	2,52	0,56		
Mitjana freqüència usos amb dispositius mòbils	Homes	76	2,45	0,95	0,306	0,408
	Dones	108	2,34	0,89		
Mitjana capacitatí us amb ordinador/web	Homes	76	3,23	0,76	0,001	0,776
	Dones	108	3,20	0,77		
Mitjana capacitatí us amb dispositius mòbils	Homes	76	3,32	0,95	0,117	0,701
	Dones	108	3,27	0,95		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos sense especificar dispositiu d'accés	Homes	76	3,57	0,66	0,120	0,193
	Dones	108	3,45	0,64		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb dispositius mòbils	Homes	75	3,71	0,73	0,217	0,525
	Dones	108	3,78	0,77		

Taula 6. Comparació en relació al gènere de les mitjanes de resultats pel que fa a la freqüència d'ús, la percepció de la capacitatí i la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària segons el dispositiu d'accés.

Factor generacional

Prova de significació t-Student

Categories	Factor generacional	N	M	SD	F	P
Mitjana de la freqüència en la producció multimèdia	≤ 32 anys	94	2,28	0,71	0,242	0,013
	> 32 anys	90	2,03	0,65		
Mitjana de la freqüència del consum audiovisual i lúdic	≤ 32 anys	94	2,46	0,73	1,210	0,000
	> 32 anys	90	1,90	0,64		
Mitjana de la freqüència en la productivitat i organització personal	≤ 32 anys	94	2,46	0,89	0,257	0,248
	> 32 anys	90	2,30	0,97		
Mitjana de la freqüència en la navegació i accés a la informació	≤ 32 anys	94	3,30	0,70	0,762	0,006
	> 32 anys	90	3,00	0,78		
Mitjana de la freqüència en la comunicació	≤ 32 anys	94	3,00	0,76	3,521	0,000
	> 32 anys	90	2,51	0,84		
Mitjana de la freqüència en la publicació i web social	≤ 32 anys	94	2,59	0,75	0,078	0,000
	> 32 anys	90	2,03	0,76		

Taula 7. Comparació en relació al factor generacional de les mitjanes dels resultats en la freqüència d'utilització dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Factor generacional	N	M	SD	F	P
Mitjana de la capacitat en la producció multimèdia	≤ 32 anys	94	2,94	0,87	1,610	0,001
	> 32 anys	90	2,52	0,77		
Mitjana de la capacitat en el consum audiovisual i lúdic	≤ 32 anys	94	3,56	0,95	,292	0,000
	> 32 anys	90	2,87	0,89		
Mitjana de la capacitat en la productivitat i organització personal	≤ 32 anys	94	3,17	0,97	1,742	0,079
	> 32 anys	90	2,92	0,90		
Mitjana de la capacitat en la navegació i accés a la informació	≤ 32 anys	94	3,85	0,79	0,815	0,001
	> 32 anys	90	3,44	0,83		
Mitjana de la capacitat en la comunicació	≤ 32 anys	94	3,86	0,87	0,150	0,000
	> 32 anys	90	3,33	0,91		
Mitjana de la capacitat en la publicació i web social	≤ 32 anys	94	3,40	0,87	0,039	0,000
	> 32 anys	90	2,86	0,87		

Taula 8. Comparació en relació al factor generacional de les mitjanes de resultats en la percepció de la capacitat dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Factor generacional	N	M	SD	F	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	≤ 32 anys	94	3,21	1,21	0,705	0,983
	> 32 anys	90	3,21	1,11		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	≤ 32 anys	94	3,06	0,88	1,008	0,377
	> 32 anys	90	2,95	0,81		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la productivitat i organització personal	≤ 32 anys	94	4,31	0,76	0,944	0,516
	> 32 anys	90	4,37	0,68		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la comunicació	≤ 32 anys	94	3,49	1,09	4,551	0,602
	> 32 anys	90	3,59	1,27		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la navegació i accés a la informació	≤ 32 anys	94	3,68	0,70	0,245	0,074
	> 32 anys	90	3,86	0,70		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	≤ 32 anys	94	3,40	0,78	2,244	0,643
	> 32 anys	90	3,45	0,92		

Taula 9. Comparació en relació al factor generacional de les mitjanes de resultats en la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Factor generacional	N	M	SD	F	P
Mitjana freqüència usos amb ordinador/web	≤ 32 anys	94	2,69	0,57	0,000	0,000
	> 32 anys	90	2,33	0,57		
Mitjana freqüència usos amb dispositius mòbils	≤ 32 anys	94	2,67	0,91	1,328	0,000
	> 32 anys	90	2,08	0,82		
Mitjana capacitat usos amb ordinador/web	≤ 32 anys	94	3,43	0,74	0,001	0,000
	> 32 anys	90	2,99	0,73		
Mitjana capacitat usos amb dispositius mòbils	≤ 32 anys	94	3,59	0,89	0,069	0,000
	> 32 anys	90	2,98	0,91		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos sense especificar dispositiu d'accés	≤ 32 anys	94	3,48	0,63	0,112	0,674
	> 32 anys	90	3,52	0,68		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb dispositius mòbils	≤ 32 anys	94	3,74	0,74	0,524	0,810
	> 32 anys	89	3,76	0,76		

Taula 10. Comparació en relació al factor generacional de les mitjanes de resultats pel que fa a la freqüència d'ús, la percepció de la capacitat i la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària segons el dispositiu d'accés.

Experiència universitària

Prova de significació t-Student

Categories	Experiència universitària prèvia	N	M	SD	F	P
Mitjana de la freqüència en la producció multimèdia	Sí	21	2,36	0,56	1,669	0,147
	No	163	2,13	0,71		
Mitjana de la freqüència del consum audiovisual i lúdic	Sí	21	2,30	0,69	0,239	0,451
	No	163	2,17	0,74		
Mitjana de la freqüència en la productivitat i organització personal	Sí	21	2,59	0,97	0,035	0,291
	No	163	2,36	0,92		
Mitjana de la freqüència en la navegació i accés a la informació	Sí	21	3,32	0,76	0,063	0,309
	No	163	3,14	0,76		
Mitjana de la freqüència en la comunicació	Sí	21	2,72	0,81	0,122	0,805
	No	163	2,77	0,84		
Mitjana de la freqüència en la publicació i web social	Sí	21	2,34	0,72	0,582	0,887
	No	163	2,31	0,82		

Taula 11. Comparació en relació a l'experiència universitària prèvia de les mitjanes dels resultats en la freqüència d'utilització dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Experiència universitària prèvia	N	M	SD	F	P
Mitjana de la capacitat en la producció multimèdia	Sí	21	2,86	0,46	11,795	0,261
	No	163	2,72	0,89		
Mitjana de la capacitat en el consum audiovisual i lúdic	Sí	21	3,38	0,81	1,715	0,451
	No	163	3,20	1,00		
Mitjana de la capacitat en la productivitat i organització personal	Sí	21	3,19	0,84	0,413	0,467
	No	163	3,03	0,96		
Mitjana de la capacitat en la navegació i accés a la informació	Sí	21	3,63	0,69	2,129	0,914
	No	163	3,65	0,85		
Mitjana de la capacitat en la comunicació	Sí	21	3,41	0,78	2,780	0,332
	No	163	3,62	0,94		
Mitjana de la capacitat en la publicació i web social	Sí	21	3,11	0,84	0,239	0,887
	No	163	3,14	0,93		

Taula 12. Comparació en relació a l'experiència universitària prèvia de les mitjanes de resultats en la percepció de la capacitat dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Experiència universitària prèvia	N	M	SD	F	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	Sí	21	3,17	0,80	7,517	0,809
	No	163	3,21	1,20		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	Sí	21	3,10	0,66	1,010	0,615
	No	163	3,00	0,87		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la productivitat i organització personal	Sí	21	4,32	0,57	1,383	8,886
	No	163	4,34	0,74		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la comunicació	Sí	21	3,74	0,85	5,000	0,288
	No	163	3,51	1,22		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la navegació i accés a la informació	Sí	21	3,84	0,58	1,681	0,614
	No	163	3,76	0,72		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	Sí	21	3,21	0,79	0,431	0,214
	No	163	3,45	0,86		

Taula 13. Comparació en relació a l'experiència universitària prèvia de les mitjanes de resultats en la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Experiència universitària prèvia	N	M	SD	F	P
Mitjana freqüència usos amb ordinador/web	Sí	21	2,54	0,45	2,205	0,865
	No	163	2,51	0,61		
Mitjana freqüència usos amb dispositius mòbils	Sí	21	2,63	0,84	1,059	0,187
	No	163	2,35	0,92		
Mitjana capacitatíó usos amb ordinador/web	Sí	21	3,21	0,60	2,416	0,972
	No	163	3,21	0,78		
Mitjana capacitatíó usos amb dispositius mòbils	Sí	21	3,38	0,83	0,889	0,667
	No	163	3,28	0,96		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos sense especificar dispositiu d'accés	Sí	21	3,50	0,52	2,706	0,999
	No	163	3,50	0,67		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb dispositius mòbils	Sí	21	3,78	0,68	1,237	0,832
	No	162	3,75	0,76		

Taula 14. Comparació en relació a l'experiència universitària prèvia de les mitjanes de resultats pel que fa a la freqüència d'ús, la percepció de la capacitatíó i la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària segons el dispositiu d'accés.

Experiència en educació en línia

Prova de significació t-Student

Categories	Experiència prèvia en formació en línia	N	M	SD	F	P
Mitjana de la freqüència en la producció multimèdia	Sí	121	2,17	0,72	0,840	0,722
	No	63	2,13	0,65		
Mitjana de la freqüència del consum audiovisual i lúdic	Sí	121	2,20	0,74	0,270	0,657
	No	63	2,15	0,74		
Mitjana de la freqüència en la productivitat i organització personal	Sí	121	2,34	0,91	0,877	0,398
	No	63	2,47	0,97		
Mitjana de la freqüència en la navegació i accés a la informació	Sí	121	3,15	0,78	0,14	0,900
	No	63	3,17	0,72		
Mitjana de la freqüència en la comunicació	Sí	121	2,79	0,88	0,591	0,495
	No	63	2,71	0,74		
Mitjana de la freqüència en la publicació i web social	Sí	121	2,39	0,79	0,078	0,073
	No	63	2,17	0,83		

Taula 15. Comparació en relació a l'experiència prèvia en formació en línia de les mitjanes dels resultats en la freqüència d'utilització del usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Experiència prèvia en formació en línia	N	M	SD	F	P
Mitjana de la capacitat en la producció multimèdia	Sí	121	2,84	0,87	1,565	0,015
	No	63	2,52	0,77		
Mitjana de la capacitat en el consum audiovisual i lúdic	Sí	121	3,35	0,98	0,004	0,015
	No	63	2,98	0,95		
Mitjana de la capacitat en la productivitat i organització personal	Sí	121	3,04	0,95	0,026	0,902
	No	63	3,06	0,94		
Mitjana de la capacitat en la navegació i accés a la informació	Sí	121	3,69	0,84	0,085	0,373
	No	63	3,57	0,82		
Mitjana de la capacitat en la comunicació	Sí	121	3,66	0,95	1,289	0,181
	No	63	3,47	0,87		
Mitjana de la capacitat en la publicació i web social	Sí	121	3,24	0,90	0,123	0,040
	No	63	2,95	0,92		

Taula 16. Comparació en relació a l'experiència prèvia en formació en línia de les mitjanes de resultats en la percepció de la capacitat dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Experiència prèvia en formació en línia	N	M	SD	F	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	Sí	121	3,12	1,26	15,096	0,126
	No	63	3,37	0,91		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	Sí	121	2,94	0,90	4,086	0,132
	No	63	3,13	0,73		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la productivitat i organització personal	Sí	121	4,23	0,75	4,447	0,004
	No	63	4,54	0,61		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la comunicació	Sí	121	3,41	1,19	1,098	0,044
	No	63	3,78	1,13		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la navegació i accés a la informació	Sí	121	3,71	0,69	0,744	0,145
	No	63	3,87	0,72		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	Sí	121	3,42	0,87	0,430	0,885
	No	63	3,44	0,82		

Taula 17. Comparació en relació a l'experiència prèvia en formació en línia de les mitjanes de resultats en la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Experiència prèvia en formació en línia	N	M	SD	F	P
Mitjana freqüència usos amb ordinador/web	Sí	121	2,54	0,58	0,197	0,440
	No	63	2,47	0,61		
Mitjana freqüència usos amb dispositius mòbils	Sí	121	2,42	0,95	2,799	0,510
	No	63	2,32	0,83		
Mitjana capacitatí us amb ordinador/web	Sí	121	3,29	0,76	0,031	0,066
	No	63	3,07	0,76		
Mitjana capacitatí us amb dispositius mòbils	Sí	121	3,38	0,97	0,909	0,077
	No	63	3,12	0,89		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos sense especificar dispositiu d'accés	Sí	121	3,43	0,67	4,252	0,049
	No	63	3,63	0,60		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb dispositius mòbils	Sí	121	3,77	0,74	0,001	0,673
	No	62	3,72	0,77		

Taula 18. Comparació en relació a l'experiència prèvia en formació en línia de les mitjanes de resultats pel que fa a la freqüència d'ús, la percepció de la capacitatí i la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària segons el dispositiu d'accés.

Compaginació estudis amb altres activitats

Prova de significació t-Student

Categories	Compaginació estudis amb altres activitats	N	M	SD	F	P
Mitjana de la freqüència en la producció multimèdia	Sí	158	2,13	0,66	3,844	0,147
	No	26	2,34	0,86		
Mitjana de la freqüència del consum audiovisual i lúdic	Sí	158	2,16	0,73	0,089	0,273
	No	26	2,33	0,76		
Mitjana de la freqüència en la productivitat i organització personal	Sí	158	2,42	0,92	0,017	0,240
	No	26	2,19	0,96		
Mitjana de la freqüència en la navegació i accés a la informació	Sí	158	3,18	0,79	6,953	0,129
	No	26	3,00	0,51		
Mitjana de la freqüència en la comunicació	Sí	158	2,76	0,80	2,513	0,841
	No	26	2,79	1,01		
Mitjana de la freqüència en la publicació i web social	Sí	158	2,29	0,79	0,152	0,362
	No	26	2,45	0,90		

Taula 19. Comparació en relació a la compaginació dels estudis amb altres activitats de les mitjanes dels resultats en la freqüència d'utilització del usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Compaginació estudis amb altres activitats	N	M	SD	F	P
Mitjana de la capacitat en la producció multimèdia	Sí	158	2,68	0,83	0,351	0,029
	No	26	3,07	0,92		
Mitjana de la capacitat en el consum audiovisual i lúdic	Sí	158	3,19	0,99	0,099	0,285
	No	26	3,41	0,94		
Mitjana de la capacitat en la productivitat i organització personal	Sí	158	3,05	0,93	0,665	0,834
	No	26	3,01	1,03		
Mitjana de la capacitat en la navegació i accés a la informació	Sí	158	3,64	0,84	0,127	0,706
	No	26	3,71	0,81		
Mitjana de la capacitat en la comunicació	Sí	158	3,59	0,89	3,748	0,857
	No	26	3,63	1,13		
Mitjana de la capacitat en la publicació i web social	Sí	158	3,10	0,92	0,000	0,209
	No	26	3,35	0,86		

Taula 20. Comparació en relació a la compaginació dels estudis amb altres activitats de les mitjanes de resultats en la percepció de la capacitat dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Compaginació estudis amb altres activitats	N	M	SD	F	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	Sí	158	3,26	1,11	2,745	0,147
	No	26	2,90	1,37		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	Sí	158	2,99	0,86	0,263	0,618
	No	26	3,08	0,79		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la productivitat i organització personal	Sí	158	4,35	0,74	0,470	0,468
	No	26	4,24	0,62		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la comunicació	Sí	158	3,59	1,16	0,742	0,127
	No	26	3,21	1,29		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la navegació i accés a la informació	Sí	158	3,81	0,71	1,202	0,046
	No	26	3,51	0,64		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	Sí	158	3,42	0,87	1,467	0,906
	No	26	3,44	0,72		

Taula 21. Comparació en relació a la compaginació dels estudis amb altres activitats de les mitjanes de resultats en la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Compaginació estudis amb altres activitats	N	M	SD	F	P
Mitjana freqüència usos amb ordinador/web	Sí	158	2,50	0,59	0,138	0,487
	No	26	2,59	0,63		
Mitjana freqüència usos amb dispositius mòbils	Sí	158	2,39	0,91	0,401	0,870
	No	26	2,36	0,96		
Mitjana capacitatí usos amb ordinador/web	Sí	158	3,19	0,76	0,108	0,249
	No	26	3,37	0,75		
Mitjana capacitatí usos amb dispositius mòbils	Sí	158	3,27	0,94	0,107	0,532
	No	26	3,40	0,97		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb ordinador/web	Sí	158	3,52	0,66	0,129	0,365
	No	26	3,39	0,58		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb dispositius mòbils	Sí	157	3,74	0,77	0,120	0,587
	No	26	3,83	0,66		

Taula 22. Comparació en relació a la compaginació dels estudis amb altres activitats de les mitjanes de resultats pel que fa a la freqüència d'ús, la percepció de la capacitatí i la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària segons el dispositiu d'accés.

Branca de coneixement

Prova de significació ANOVA i test de Tukey *post hoc*

Categories	Branques de coneixement	N	M	SD	F	P
Mitjana de la freqüència en la producció multimèdia	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,15	0,61	0,029	0,972
	Ciències socials i jurídiques	126	2,15	0,73		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,20	0,61		
Mitjana de la freqüència del consum audiovisual i lúdic	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,19	0,68	1,322	0,269
	Ciències socials i jurídiques	126	2,15	0,74		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,50	0,89		
Mitjana de la freqüència en la productivitat i organització personal	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,33	0,98	0,127	0,881
	Ciències socials i jurídiques	126	2,41	0,94		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,37	0,66		
Mitjana de la freqüència en la navegació i accés a la informació	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,06	0,75	0,815	0,444
	Ciències socials i jurídiques	126	3,17	0,76		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,35	0,69		
Mitjana de la freqüència en la comunicació	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,82	0,66	0,601	0,549
	Ciències socials i jurídiques	126	2,72	0,87		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,96	0,95		
Mitjana de la freqüència en la publicació i web social	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,37	0,75	1,593	0,206
	Ciències socials i jurídiques	126	2,26	0,81		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,66	0,97		

Taula 23. Comparació en relació a la branca de coneixement de les mitjanes dels resultats en la freqüència d'utilització del usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Branques de coneixement	N	M	SD	F	P
Mitjana de la capacitat en la producció multimèdia	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,76	0,84	0,097	0,907
	Ciències socials i jurídiques	126	2,72	0,86		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,82	0,85		
Mitjana de la capacitat en el consum audiovisual i lúdic	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,43	0,95	1,432	0,241
	Ciències socials i jurídiques	126	3,14	0,98		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,26	1,05		
Mitjana de la capacitat en la productivitat i organització personal	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,86	0,94	1,535	0,218
	Ciències socials i jurídiques	126	3,13	0,94		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,91	0,98		
Mitjana de la capacitat en la navegació i accés a la informació	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,59	0,81	0,753	0,473
	Ciències socials i jurídiques	126	3,69	0,83		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,43	0,94		
Mitjana de la capacitat en la comunicació	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,69	0,78	0,266	0,767
	Ciències socials i jurídiques	126	3,57	0,97		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,59	1,06		
Mitjana de la capacitat en la publicació i web social	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,32	0,88	1,335	0,266
	Ciències socials i jurídiques	126	3,09	0,91		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,98	1,05		

Taula 24. Comparació en relació a la branca de coneixement de les mitjanes de resultats en la percepció de la capacitat dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Branques de coneixement	N	M	SD	F	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,11	1,26	4,882	0,009 (1)
	Ciències socials i jurídiques	126	3,15	1,12		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	4,15	0,77		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,04	0,87	4,174	0,017 (2)
	Ciències socials i jurídiques	126	2,93	0,82		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,63	0,87		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la productivitat i organització personal	Ciències de la salut (psicologia)	45	4,29	0,69	1,083	0,341
	Ciències socials i jurídiques	126	4,33	0,75		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	4,62	0,40		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la comunicació	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,26	1,25	2,250	0,108
	Ciències socials i jurídiques	126	3,60	1,14		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,94	1,24		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la navegació i accés a la informació	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,79	0,84	0,866	0,422
	Ciències socials i jurídiques	126	3,74	0,65		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	4,00	0,65		
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,53	0,80	4,021	0,020 (3)
	Ciències socials i jurídiques	126	3,33	0,85		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,97	0,80		

Taula 25. Comparació en relació a la branca de coneixement de les mitjanes de resultats en la valoració de la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària en les categories temàtiques: producció multimèdia [PMM], consum audiovisual i lúdic [CAL], productivitat i organització personal [POP], navegació i accés a la informació [NAI], comunicació [COM], publicació i web social [PWS].

Categories	Branques de coneixement	N	M	SD	F	P
Mitjana freqüència usos amb ordinador/web	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,53	0,56	1,383	0,254
	Ciències socials i jurídiques	126	2,48	0,59		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,77	0,70		
Mitjana freqüència usos amb dispositius mòbils	Ciències de la salut (psicologia)	45	2,35	0,89	0,238	0,789
	Ciències socials i jurídiques	126	2,38	0,93		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	2,55	0,85		
Mitjana capacitatió usos amb ordinador/web	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,30	0,73	0,412	0,663
	Ciències socials i jurídiques	126	3,19	0,76		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,16	0,90		
Mitjana capacitatió usos amb dispositius mòbils	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,34	0,87	0,254	0,776
	Ciències socials i jurídiques	126	3,29	0,96		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,13	1,08		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos sense especificar el dispositiu d'accés	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,47	0,70	4,222	0,016 (4)
	Ciències socials i jurídiques	126	3,46	0,63		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	4,00	0,59		
Mitjana utilitat per a l'estudi usos amb dispositius mòbils	Ciències de la salut (psicologia)	45	3,74	0,70	0,703	0,496
	Ciències socials i jurídiques	125	3,73	0,77		
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	13	3,99	0,69		

Taula 26. Comparació en relació a la branca de coneixement de les mitjanes de resultats pel que fa a la freqüència d'ús, la percepció de la capacitat i la utilitat per a l'estudi dels usos de la tecnologia digital en la vida diària segons el dispositiu d'accés.

Test Tukey (*post hoc*):

(1):

Variable dependent	(I) Branca de coneixement	(J) Branca de coneixement	Diferència de M (I-J)	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la producció multimèdia	Ciències de la salut (psicologia)	Ciències socials i jurídiques	-0,036	0,982
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-1,043	0,011
	Ciències socials i jurídiques	Ciències de la salut (psicologia)	0,036	0,982
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-1,007	0,007
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	Ciències de la salut (psicologia)	1,043	0,011
		Ciències socials i jurídiques	1,007	0,007

Taula 27.

(2):

Variable dependent	(I) Branca de coneixement	(J) Branca de coneixement	Diferència de M (I-J)	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en el consum audiovisual i lúdic	Ciències de la salut (psicologia)	Ciències socials i jurídiques	0,102	0,759
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-0,595	0,062
	Ciències socials i jurídiques	Ciències de la salut (psicologia)	-0,102	0,759
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-0,697	0,012
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	Ciències de la salut (psicologia)	0,595	0,062
		Ciències socials i jurídiques	0,697	0,012

Taula 28.

(3):

Variable dependent	(I) branca de coneixement	(J) branca de coneixement	Diferència de M (I-J)	P
Mitjana de la utilitat per a l'estudi en la publicació i web social	Ciències de la salut (psicologia)	Ciències socials i jurídiques	0,205	0,337
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-0,441	0,218
	Ciències socials i jurídiques	Ciències de la salut (psicologia)	-0,205	0,337
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-0,646	0,024
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	Ciències de la salut (psicologia)	0,441	0,218
		Ciències socials i jurídiques	0,646	0,024

Taula 29.

(4):

Variable dependent	(I) branca de coneixement	(J) branca de coneixement	Diferència de M (I-J)	P
Mitjana utilitat per a l'estudi usos sense especificar el dispositiu d'accés	Ciències de la salut (psicologia)	Ciències socials i jurídiques	0,015	0,990
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-0,524	0,027
	Ciències socials i jurídiques	Ciències de la salut (psicologia)	-0,015	0,990
		Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	-0,539	0,012
	Enginyeria (informàtica, multimèdia i telecomunicacions)	Ciències de la salut (psicologia)	0,524	0,027
		Ciències socials i jurídiques	0,539	0,012

Taula 30.